دەربار

خوسرەو جاف

٨

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری

*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسەر: بەدران ئەحمەد حەبیب

***

ناوونیشان: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، گەڕەکی خانزاد، هەولێر

دەربار

خوسرەو جاف

بەرگی هەشتەم

ناوی کتێب: دەربار – بەرگی هەشتەم
نووسینی: خوسرەو جاف
بڵاوکراوەی ئاراس– ژمارە: ٤٦٠
نووسیاری – تحریر: فەخرەدین ئامێدیان
هەڵەگری: جەلال ئەلیاس + شێرزاد فەقێ ئیسماعیل
سەرپەرشتیاری چاپ: ئاوڕەحمانی حاجی مەحموود
چاپی یەکەم: ٢٠٠٦
لە کتێبخانەی گشتیی هەولێر ژمارە (٣٤٠)ی ساڵی ٢٠٠٦ی دراوەتێ

خەیمەگای پەنابەران هاتوچۆ لەناو خۆیدا بەئازادی دەکرا. هەزاران چادر برێکی ڕیز و برێکی کۆمەڵ کۆمەڵ لە تەنیشتی یەکەوە بەپێی تیرە و خزم و خوێشەوە دوورو نزیکی یەکدی هەڵدرابوون. نە دەرمانگایەک نە تیمارستانێک نە پزیشکێک هیچ جۆرێ کاروباری خزمەتگوزارییەک لەو خەیمەگایە بیست هەزار جۆرە کەسییە نەدەبینرا. لێپرسراوانی دەوڵەتی ئێراق لایان خۆش و ڕوویان تێ کردوون لە قووڵایی دەروونیاندا نەیان دەتوانی بەدۆستیان بزانن و لە ڕیزی دوژمنانی سبەینێیان دانابوون. بەپێی ئایدەلۆژیەتی پان عەرەبیسم، ڕەگەزی ئێرانی سا کورد بێت یا عەجەم بەدۆست و هاوپلەی خۆیان نازانن. هەروەک سەردەمی ئەمەوییان تیان دەنوارِن.

هیچ کەسێک لەو پەنابەرانە بێ پسوولەی دەزگای موخابەراتی ئێراق ئەگەر لە نەخۆشیدا بمردا نەیدەتوانی ڕوو لە هیچ شارێک و هیچ دەواو دەرمانێک کا. بەبۆنەی پسوولەی هاتوچۆی شارانی دەوروبەر و دوورەوە، دەزگای ئەمن و موخابەرات توانیبوویان چەندین سیخوڕ و جاسووس و چاوساقێک لەنێو خەیمەگادا بەدەست بهێنن چەند سیخوڕێکی ناسراوی کوردی ئێراقی دەلاّل ئاسا بەناو خەیمەگاکەدا ڕۆژانە جرت و فرتیان بوو. ئەوانە پێوەندییان بەخەڵکێکی کوردی خۆفرۆشەوە بوو. لە دەستگای موخابەراتی ئێراقدا باوەڕپێکراو برین و دوورینی بەدەستەوە بوو بەناوی "ئەبو

مـازن"؛ جانـەوەرێک بوو بۆخـۆی. خـەڵکی ئوردوگـا زۆربە زۆرینەکـەی خـێڵ و عـەشـایەرو لادێیـەکانی دەوروبـەری سنوور و تاک و تەراکـیش سـەربازی ڕاکـردوو وردە سـیـاسـی و پەیڕەوانی حـزب و کـۆمـەڵە چەکـدارەکـانی لە دەوڵـەت یاخـی بوون. ئەوانـەی وزەو توانای شــەڕو بەربەرەکـانـیـان لە خـۆدا نەدەدی، برێکی دیش هـەژاری و ئاشـوفتـە بازاڕی دەوروبەری سـەری پێ هەڵگرتبـوو بەئوردوگـای پەنابەری ڕازی بووبوون. فـەرهـاد و کـۆرش بـەپەنابەر ناو نـووسـرابـوون. هەر لە ڕۆژی یەکــەمــەوە لـەلایەن دەڵالـەکــانـی "مــوخـــابەرات"ەوە خـــرابوونـە ژێر چـاودێرەوە. بـەدوولا بۆی دەچـوون تـرسـی ئـەوەیـان هـەبـوو لـەلایـەن دەسـتگای سـاوامـای سـەر بەئێـران نێـراوبن، لەلایەکی دیکەیشـەوە تەماحگیری کار پێسپاردنیان پێ هەبوو. بەمەرجێ کار ئەنجامدانیان تیـا دەبینی، شکڵ و شـەمـایلیـان لە عـەشـایەر جـیـاواز و بۆ کـاری موخابەراتی و خراوکاری دەستیان دەدا.

– هەرچۆنێک بووە دەمەوێ سەرێکی شاری سولەیمانی بدەم.

– منیش دێم.

– لێگەڕێ بـا ئـەمـجـارەیان بەتەنـهـایی بـڕۆم و بزانم وەزعی خـزمـانم چۆنن. ئەگـەر بـەدڵم بوو زانیم شـیـاوە هـاتنت، لـەگـەڵ خـۆمت دەبەم، بۆ جاری دووهەم.

– زۆر دەمێنیتەوە؟

– ڕەنگە.

– ئەی من؟ بێ من پێت دەکرێت؟

– لێم مەترسە.

– دەبێ موخابەرات نامەت بۆ بنووسن وانا؟

– با، دوێنێ یەکێک لە کوڕە موخابەراتییەکان قسەی لەگەڵم کرد و چۆنی و چاکی کەوتە نێوانمانەوە. وتی:

– هەر کار و بارێکم هەبێت ئەنجامی دەدا.

– کەواتە نانت لە ڕۆندایە. ئەوانە خۆیان بەهەمەکارەی ئەم ئوردوگایە دەزانن و لە ڕاستیدا زۆر شتیان پێدەکرێت.

– منیش لام سەیرە چۆن وا بەگەرمی لەگەڵما دوا؟

– ڕەنگە ئەویش وەک برادەران نیازی کارێکی تایبەتی پێت هەبێت.

– قسەی حیز مەکە. بڕیارم داوە لەم دەور و بەرەدا ئەگەر سوێم بوەتەوە نە بدەم و نە بکەم.

– ئەی خۆمان تاوڵی دەکەین یا دۆمینە؟

– هەتیو ئەوە خۆماڵییە. مەبەستم دەرودەشتە.

– ڕاست دەکەی. خەریک بووم زووتر پێت بڵێم دوایی ناومان دەزڕێ و شار بەدەرمان دەکەن، نایکەن؟

– ناگاتە ئەوە. بڕیارەو داومە.

– جا داوتە؟

– لە تۆ زیاتر نەء . بۆچی خۆت نازانی؟

– بەقوربانت بم هوشیار بە. تۆ بۆ سولەیمانی دەڕۆیت دەڵێن لەو شارەدا لە هەزار مەترییەوە حیز دەناسن. نەکا ئەداو ئەتوار وەدەر بهێنیت، دوایی بەئێوارەوە گایراوی.

– بەخوا بەخوا جۆرێک ڕەفتار دەکەم هەر کەسێک بمبینێت دەبێ بڵێت ببێ و نەبێ توخمی فەتح عەلی شای قاجارە.

– جا خانە خراپ! دەڵێن فەتح عەلی شا هەزارو دووسەد ژنی

هەبووە؛ بەو حیسابە نیوەی ئێران توخماتی ئەون و شازادەن.

– کورە ئەو نا، سەگبابێکی دی. لەو هەموو شا خوێڕیانەی لە ئێراندا حوکمیان ڕانیوە.

– ئەشهەدو ئەم قسەت شەکەرە. ئەوە شا نازانم کێیەو ئەوە شا سولتان حوسەینی سەفەوی و ئەمەش لەم دواییەدا حەمە ڕەزاشای پەهلەوی کە لە هەموویان خوێڕیتر بوو.

یەشتا ئەمەم لا نەدرکاندووی، باوکم سەروکاری لەگەڵ ساواکدا گەرم بوو. بۆ خۆیشی کەللەشەقێکی ناسراوی نێو شار بوو. ڕەنگە ناوی "ڕەحمان ملکی"یت بیستبێت.

– وەڵا خۆ سەدجار. بۆچی تۆ کوڕی ئەویت.

– یانی نەتدەزانی؟

– وەهەرچی ئیمام هەیە ئەمەم نەزانیوە. قەور هەڵت نەتەکێنێت ڕەحمان.

– لێگەڕێ، جا لەم دوا دواییەدا لەپی بەلەپدا دەداو خۆی دەخوارد و لە شا تووڕە دەبوو:

– دە بجوڵێ، دە کارێک بکە. هێز و گارد و ماردت بۆ کەی؟ دایکم وەڵامی دەدایەوە: خۆ خوێڕیەتی لە خوێندایە. پێشینان ڕاستیان وتووە سەد ڕەحماتیان لێ بێت! عەیبە نایڵێم. باوکم ئاڵۆز دەبوو دەیوت: یا سەرەتا نەتوتبا یا وتت تەواوی کە.

ئینجا دایکم بەشەرمەوە دەیوت:

– کابرایە سواری کابرایەکی دی بووبوو، خنجەرێکی بەبەرۆکەوە بوو. لێی پرسی:

– ئەو خنجەرەت بۆ چییە؟

– وتی: بۆ ڕۆژی تەنگانە.

وتی: جا حیزباب تەنگانە لەمە تەنگانەتر.

– باشە باوکت چی بەسەرهات؟

– کوشتیان.

– کورە ئەم دەوڵەتی مەلایەنە شەرەفیان نییە.

– هەقم بەوەی نییە هەیانە یا نا... ئەوان نەیان کوشت.

– ئەی چۆن؟

– کابرایەکی کوشتبوو. کوڕەکەی لە تۆڵەی باوکیدا کوشتی و تەواو.

– حەقی ناسێنیت؟

– ئەوەلەن بەحەق کوژراوە و دووهەمی من کەی ئەوەندە بەغیرەتم هەروا لە خۆڕا پیاوم پێ ناکوژرێت، باوکمیشی کوشتبێت.

– ئەی تەماحت بخەنە بەرچی؟ پیاوت پێ دەکوژرێت؟

فەرهاد تۆزێک تێ ڕاما و لەسەرخۆ وتی:

– بیرم لێ نەکردوەتەوە نازانم، تۆ چی؟

– من بۆ پارە زۆرشت دەکەم و بەئاسانی پیاویشی بۆ دەکوژم.

– پارەت بدەنێ، دەمکوژی؟

– ئەوی تۆ بکوژێت بێ وژدانە. تۆ فرە ئازادی... لە ڕادە بەدەری.

١٢٣

خەڵکی ڕیزیان بەستبوو تا سواری "قفە" بوون و لە ڕووباری سیروان بپەڕێنەو. ئوردوگایان لەو دیوی سیروانەوە پا بەرجاکردبوو. بەچوار دەوریدا خاڵی چاودێری جۆرا و جۆریان دروست کردبوو. فەرهاد دووسێ کەسێکی ڕەت کردو ویستی لەویتریش تێپەڕێ کابرا بازووی گرت و وتی:

– کاکە لەسەرخۆت. ڕاستە هەر کەس دێ و پاشێلمان دەکاو دەبێت فەرمان بەرداربین، ئەی تۆ بۆ؟ لای خۆی هاولاتیمانی؟

– ببوورە برا.

– نەش بوورم چیم لەدەست دێت؟ بۆچی وەک مرۆڤ هەم تا بتوانم ببوورم. یا نەء؟

– دیارە زۆر ئاڵۆزی؟

– بوومە ئاگر کوێ دەسووتێنم؟

چوار پێنج سەربازی چەک بەدەستی سەر بەموخابەرات دوو لای ڕێڕەوی ڕیز بەستووەکانیان گرتبوو، بەداوی بچووکترین بیانودا دەگەڕان. ڕەنگ و ڕووی فەرهاد سرنجی ڕاکێشان، یەکێکیان تێی خوڕی:

– وەرە پێشەوە.

فەرهاد لەبەر دەستیا ڕاوەستا.

- هەبە مۆڵەت نامەکەت.

باوەک فەرهاد لە عەرەبی تێنەدەگەیشت، بەڵام ئەوەی تێگەیشت کە پسوولەی "موخابەرات"ی دەوێ. لە گیرفانی وەدەری هێناو دای بەدەستیەوە.

فەرهاد چۆنیەتی خاڵە پشکنینەکان و ڕەفتاریان و جێگەکانیان هەمووی لەبەر کردبوو لەوێ وەدەر هات وتی:

- ئەمە یەک... و لەولاترەوە سواری جێبێکی ڕووسی بوو بەرەو شاری دەربەندیخان. دەنگی تەیارە هات لێخوڕەکە لای دا و لەبەر خۆیەوە وتی:

- ئێرانی بوون.

فەرهاد پرسی:

- چۆنت زانی؟

- دیارە. لە ڕۆژهەڵاتەوە هات دەنگەکەشی دەناسم. فڕۆکەی ئێراقی لەیراوە ناگەڕێتەوە. لێخوڕەکە دای بەسەر فەرمانی ماشینەکەیدا مەغرووڕانە وتی:

- گاڵتەیە، وەهەرچی پیر هەیە بەئەندازەی عەقیدێکی ئاسمانی لێی دەزانم. بڵێم تەیارەش دەزانم لێخوڕم درۆم نەکردووە.

یەکێک لە دواوە دانیشتبوو هەڵی دایە:

- ژاوە ژاو. هەم فشە فشت دەست پێ کردەوە.

- سالە قوت هەم خۆتت تێ هەڵقورتانەوە. لە دینی محەمەد بێوەر بم نەگبەتیی تۆ شەڕی ئێراق و ئێرانی هەڵگیرساندووە. گەوادێک نییە بتکوژێ و ئەم شەڕە ببڕێتەوە. دیسان لە خاڵی پشکنیندا ڕاوەستان کابرای "ئەمن" سەری لە پەنجەرەی ماشینەکە هێنایە ناوە:

- بۆ کوێ دەڕۆن؟

شوفێر وەڵامی دایەوە:

- سلێمانی و نەیهێڵا گرفتاری دروستکا پاکەتێکی جگەرەی "ڕۆسمان"ی خستە نێو لەپیەوە. بۆی دەرچوون.

فەرهاد هیچ جۆرە ئاگادارییەکی دەربارەی ماڵی پووری نە هەیبوو نە دەیزانی. بیستبووی کوڕو کچێکی هەیە بەناوی "تاڤگەو شالاو". ئیتر چ کارەن و لە چ توێژو چین و کۆمەڵێکن گلاڵەی نەدەکرد. دەیزانی دایکی کچە لادێییەک بووە وەک باوکی و بێگومان پوورەکەشی هەروەک ڕابوردووی دایک و باوکیەتی. ژمارەی تەلەفۆنی ماڵیانی دەزانی. گەیشتە گەراژ و ژمارەکەی وەرگرت و ئافرەتێک وەڵامی دایەوە:

- فەرمووو، کێی؟

- من فەرهادم. دەمەوێ لەگەڵ پوری ڕابعەدا قسە بکەم.

- کام فەرهاد؟

- فەرهادی ڕەحمانم، کوڕی سەبری.

- لە کوێنەوە قسە دەکەی؟

- لە گەراژەوە. ماڵتان نازانم.

- کام گەراژ؟

- نازانم با بپرسم.

دەستەی تەلیفۆنەکەی لە گوێیەوە دوورخستەوە لە کابرای پشت مێزەکەی پرسی:

- کاکە ئەم گەراژە ناوی چییە؟

- گەراژی گەرمیان.

- پووریێ ناوی گەراژی گەرمیانە.

- مەجوولێ ئێستا دەنێرم بەدواتا.

پەنکەیەک بەسەر مێزی کابرای گەراژدارەوە گیڤە گیڤی دەکرد کە خولەکەی تەواو دەکرد سەری دەهاتە لەرزین و دووبارە بەرەو خولی دی. ماشینی دی زۆر ڕاوەستابوون بەتەمای پڕ کردن و بەڕێ کەوتن. هەتاو ڕوخساری نابووە سەر زەوی، پەیتا پەیتا پوی گڕداری لە ئاستی ئێراق و ئێران دەکرد. هەمووان شەلاڵی عەرەق و بێ تاقەت و ئاڵۆز. فەرهاد پیاڵەیەک چای لەبەر دەستدابوو تانیوەی پڕی شەکەر و کە تێی ڕادا پیاڵە هاتە سەما و نیوەی چایەکەی ڕژایە نێو ژێر پیاڵەکە. چەند مێشێک لە تاوی گەرمادا تەمەڵانە جێگەیان بەخۆڕا نەدەگرت. کچێکی بالا بەرزی جوانکیلەی چاو و ئەبرۆ پەیوەست هاتە ژوورا. زۆرتر لە مەعشووقەکانی خەیام و حافز دەچوو ڕوو بەکابرای گەراژدار:

- هاتووم بەدوای کوڕێکدا بەناوی فەرهاد.

فەرهاد گوێی لە قسەکەی بوو هەستایە سەرپا:

- من فەرهادم.

- منیش تاڤگەم.

- ماشائەڵلا!

تاڤگە پێکەنی و وتی:

- دایکم بەپەرۆشەوە چاوەڕوانە بابڕۆین.

- لە بیر و تێفکرینما وای بۆ نەدەچووم.

تاڤگە پەنجەرەی ماشینەکەی داخست و هوشیارانە نیمە ئاوڕێکی لە فەرهاد دایەوە:

– چۆنی بۆ دەچوویت؟

– تێفکرینێکی پچڕ پچڕی تێکەڵاو.

– بڵێم خەتای باوک و دایکمانە یا جەبری زەمان و توندو تیژیی سیاسەت؟

فەرهاد پاکەتە جگەرەکەی دەرکرد و ڕوو بەتاڤگە:

– ناکێشی؟

– نەخەیر.

– قەینا من بیکێشم.

– فەرموو ئازادی.

فەرهاد مژێکی لە جگەرە دا و ئارام وتی:

– هەردووکیان ئەوەسا سیاسەت بەوەشەوە ڕانەوەستاوە دەربەدەری ولاتانی کردووین.

– سیاسەت کار و کردەوەی پڕ لە دژوارییە و قوربانی دەوێ.

– ڕاست دەکەی بەتایبەت بۆ ئێمەی کورد. ڕوو لە هەرکوێ کەین دیوار و بن بەستە. هەرچیمان بوو خستوومانەتە سەر تای تەرازووی کوردایەتی ماوەتەوە گیانمان لەویش درێخ ناکەین.

– ئێستا لە کوێیت؟

– لە کوێم؟ وەک هەزاران کوردی ئاوارە و دەربەدەر و ناچاری ژیانی نێو ئوردوگام.

– نەت دەتوانی بەم چەشنە تووش نەبایتا؟

– بۆچی بەدەستی خۆم بوو. کێیە ساڵی چواری کۆلێژی میعماری بەجێ دەهێڵێت، ئەگەر ناچار نەکرابا؟

– وەڵڵا خۆ جێگەی داخە.

– ئەگەر ئەمساڵ دەرفەتیان دا ڕشتەی پەیکەر سازیم تەواو دەکرد...

– حەیف... خەفەتی مەخۆ... هەر تەواوی دەکەی ئەم شەڕە هەر دەبێت ببڕێتەوە.

– بەدیاریەوە ڕاناوەستم، هەر چۆنێک بووە خۆم دەگەیەنمە ئەوروپا.

تاڤگە ماشینی لە دەرگای حەوشی بردە ژوورەوە. دایکی لە تارمەکەدا چاوەڕوان ڕاوەستابوو. فەرهادی لە ئامێز گرت و ماشەڵڵا ماشەڵڵا بردییە ژوورەوە. زۆری نەخایاند دای کورکاند و بەسەر فەرهادا گریانی دەست پێکرد، بەدەم گریانەوە دەیوت: سەیری ڕۆژگار کە چی پێ کردووین. تاکە خوشکێکت هەبێت ئەم هەموو ساڵە نەیبینی. ڕۆڵە من تۆم جێهێلا تازە پات گرتبوو..ئەوەسا شازادەیەکی بۆ خۆت. ماشەڵڵا لەم قۆزی و جوانییە دەمزانی منداڵی سەبە هەر دەبێت وای لێ دەرچێت. ئەرێ خوشکەکەتیش وەک تۆ جوانە؟

فەرهاد سەری داخست و وەڵامی نەدایەوە.

ڕابعە هەڵساو وتی:

– بێگومان برسیتەو لە زوویەکەوە خواردنی خۆشت نەخواردووە وا نا؟

تاڤگە وەڵامی دایەوە:

– دایە کاک فەرهاد پێشمەرگەیە. پێشمەرگەش خواردنی خۆشی لە کوێ دەست دەکەوێ؟

– بەخوا نایەڵم بگەڕێتەوە تا بەچاکی نەحەسێتەوە.

تەلیفۆن زرنگایەوە، تاڤگە هەڵی گرت:

– چۆنی؟

–......

– ناتوانم بێم. پوورزاکەم لە ئێرانەوە هاتووە. تۆ وەرە ئەیرا کە هاتی بڕیاری لەسەر دەدەین.

دایکی لە ئاشپەزخانەوە بەدەنگی بەرز:

– کێ بوو ئەوە؟

–...!!

– بلێ بەکوردە بۆ نان خواردن بێت بۆ ئەیرا.

تاڤگە دووبارە ڕۆیشتەوە لای تەلیفۆنەوە بۆ دەعوەتەکەی دایکی. ئینجا ڕووی کردە فەرهاد و وتی:

– لەوە دەڕوا ژانتاو مانتات پێ نەبێت؟

– کەرکوڵ و بارسووک. ئێمەی ئاوارە ژانتامان لە کوێ بوو؟

– یانی هەر ئەو ڕانەک و چۆخە خاکییەت پێیە.

– بڕیارم دابوو لەیرا جل بکڕم یا هەر نەبێت یەک دوو پارچە قوماش بکڕم و لای خۆمان بەرگ دوورمان زۆرە.

– وەرە با ژووری نووستنەکەت پێ نیشان بدەم. ئەوەش سەرشۆرگەو تەوالێتە.

فەرهاد لە ڕووی نەدەهات هەواڵی باوکی تاڤگە بپرسێت و شالاّوی براشی نەدەدی. بڕیاری دا لە دواییدا ئەو پرسیارە بکا. کە ورد دەبوویەوە لە ژیانی ماڵی پووری تێرو پڕ وەدی دەکرد و خودی

"تاڤگە"ی بەکلاس و بالا پەروەردە هاتە بەرچاو، لە ناچاریدا ئەو ڕیزە درۆیەی دەرپەڕاند لەبەر خۆیەوە دەیوت:

– کێ بەدوای درۆکانمدا دەڕوا. تازە هەر خەڵکە و دەبینم زۆربەی کارو بار و گفتاریان پڕە لە درۆ. چی تیایە منیش چەند درۆیەک بدرکێنم؟ زەرەری بۆ کەس نییە، هەیەتی؟

کاتی نان خواردن هاتبوو تاڤگە و کوردە لە هۆڵەکەدا دانیشتبوون مێزی نان خواردن ڕازابوویەوە. تاڤگە دای لە دەرگای ژوورەکەی فەرهاد:

– وەرە دەرێ نان ئامادەیە.

فەرهاد چاوەڕوانی بانگکردنی دەکرد و ئامادە، کەوتە دوای. کوردە لە بەری هەستا، تاڤگە کەوتە نێوانیانەوە:

– ئەوە کوردەیە قوتابی پلەی ماجستێری ئەدەبی کوردییە و پێکەوە هەردووکمان لە بەغدا دەخوێنین.

فەرهاد و پووری بەرانبەر کوردە و تاڤگە دانیشتن.

دایکی تاڤگە کەوتە خزمەت گوزاری بەتاڤگەی وت:

– کچێ! ئاگات لە کوردە خانم بێت.

– دایە تۆ هەوای کاک فەرهادت پێوە بێت کوردە بۆ خۆی چینەی خۆی دەکا لێی مەترسە.

دووسێ جار تەماشای فەرهاد و کوردە لەیەکیان دا. کوردە لەژێر مێزەکەوە یەک دووجار ژەندییە تاڤگەوە. سەرەتا تێنەگەیشت تا چاوێکی بەرەو فەرهاد هەڵتەکاند، ئەو دەم تێگەیشت. تاڤگە ڕوو بەفەرهاد:

– کوردە خانم بەسەردان هاتووە، ماڵیان لە شاری بەغدایە. مانگی داهاتوو دەبێت دیفاع لە نامەی ماجستێرەکەی بکا. چوار مانگی تر منیش هەروا.

– ماشائەڵا! ئێمە سیاسەت کوشتمانی. بڕێک شت دەستیان دا بەیەکەوەو بەسەرما کۆمەڵی کرد و کوردایەتی، دەوڵەتی ئیسلامی و ململانی ڕۆژانەی نێو زانکو: ئەمانە وایان کرد بەناچاری کۆلێژمان بەجێ هێڵاو ڕاستەوخۆ کەوتینە شەڕەوەو وا پێشمەرگە و دەربەدەرین.

– تاڤگە بۆی گێڕامەوە... خەفەت مەخۆ! هەموو کەس ناگاتە پلەو پایەی کوردایەتی و پێشمەرگایەتی. ئەوە نییە شالاوی برای "تاڤگە" ئەم دەوڵەتە دڕندەی لای ئێمە بیست ساڵی بۆ بڕیوەتەوەو ئەوەسا لە "ئەبو غەریب"ە من دەعوەتت لێ دەکەم لە "دیفاع"ەکەمدا ئەگەر ئامادەبیت زۆرم لا خۆش دەبێت و پێی سەرفەراز دەبم.

فەرهاد بەتەمای ئاوا داوایێک نەبوو نەختێک منجە منجی کرد و وتی:

– زۆرم لا خۆشە، بەس نازانم چۆنی چارەکەم. بۆ خۆتان دەزانن بەندە پەنابەرم و ئێرانیشم.

– جا... ئەوە کەی گرنگە. چۆن مۆڵەتیان دای بۆ سلێمانی و ئەوەسا لە ماڵی ئێمەی. واش بۆ بەغدا دەیدەن.

دایکی تاڤگە هاتە نێوانەوە:

– منیش دێم سەر لە شالاو دەدەم.

فەرهاد ڕوو بەکوردە:

– ئەگەر بەقاچاخیش هاتووم، دێم. ئەوپەڕی ئەوەیە بمگرن و تووڕم دەنە زیندانەوە با بیدەن.

تاڤگە چاوێکی بەرەو فەرهاد هەڵتەکاند:

– پێشمەرگە یانی وا.

کوردە چەپڵەیەکی لێدا و وتی:

– یانی OK.

تاڤگە کەڵە پەنجەی مشتی ڕوو بەکوردە بەرز کردەوە بەمانای OK.

فەرهاد کەوتە بیرەوە: دیارە هەموو شت OKـەیە من نەبێت. تەواوی وجودم لەسەر بناغەی درۆ و دەلەسە و کڵاو کڵاو بنیاد ناوە. دەی چی بکەم هەلە و بۆم هەڵکەوتووە، فەرهاد لە دەستی نەدەی.

دانیشتووان دووسەد کەسێک دەبوون لە تەواوی شارەکانەوە نوێنەران هاتبوون. چەند کەسێک نەبێت، ئەندامانی ڕێکخراو هۆی کۆبوونەوەکەیان نەدەزانی. بەنوارِینی یەکدیدا دەیان پرسی:

– تۆ دەزانی؟

ڕێکخراو کۆشابوو کۆبوونەوەکە بەشێوەیەکی نهێنی و دوور لە پرِوپاگندە ئەنجام درێت. فسۆک و خەفیەی دەستگاکانی ئیتیلاعات لە زۆربەی شار و دێکانی کوردستاندا بلاوبوبوونەوە. وردە وردە جاش و معاشیش لەیراو لەوێ کەوتوبووە نێوانەوە.

دار بەڕووە کۆنە ساڵەکانی سەر کانی "زولاڵ" پەل و بۆیان سەریان نابووە یەک. لەیراو لەوێ تیرئاوێژی تیشکی هەتاو پەلەپەل خۆی دەگەیاندە زەوی. لە دەوروبەردا گەرما هێڵەی دەکرد، یەشتا سێوەری ژێر درەختەکانی کانی "زولاڵ" ملکەچی هالاوی هاوین نەبووبوون.

یاسەمین لە نێوەڕاستی شەش ئەندامی سەرکردایەتیی ڕێکخراو لە سەربنی خەڵکەکەوە لە بەرزاییدا لە تەنیشت یەکەوە دانیشتبوو. بەپارچەیەک "کلینکس" چاوی دەسڕی. هەمووان دەیاندی ژنە پۆلایینەکەی ڕێکخراو وا دەگری. گریانی یاسەمین ئەویش بەرانبەر ئەندامانی پلەی بالای ڕێکخراو بۆ خۆی پەنجەمۆری کارەساتێکی دەکرد، ئەوان لێی بێ ئاگان. هەرچۆنێکی بۆ دەچوون هیچیان بۆ دەرنەدەکەوت. "ئانوش"یش لە تارانەوە خۆی گەیاندبووە ئەوێ.

فـەرامـەرز باری تەندروسـتـی کـەوتـبـووە لێـژی. ڕۆژگـاری ئەم دوایەی بەندیخانەی قـەسری قەجـەرو لێدان و گازو تاوەو شکەنجـەی شـەوانەی دەستەو دایەرەی خـەڵخاڵی تەرازووی لەش و ئەندام و پەیکەری تێکەڵاو کـردبوو. گـالۆک بەدەست لە تەنیشـت شـەش کـەسـەکەوە چوارمـشـقی لەسـەر زەوی لێی ڕمـابوو. یاسـەمین لە چاو سـڕینا بـەردەوام، چەندین چەکـــدار بەدەورو بـەردا هوشـــیـــارانە دەیان نـواڕی و ئامـــادەی هـەر ڕووداوێک. هـەمووان بێدەنگ و چاوەڕوان. سـەرئەنجام هـاوڕێ "ئانوش" هـاتە قسـە:

- هـاوڕێیـــــان! وا دەبیـنن زۆر لـە برادەرانـی ڕێکخـــــراو لـە ڕێگای دوورەوە بەهەزار دژواری و مـەترسـی خۆیان گـەیاندووەتـە ئەیرا . بەندە یەکێکم لەوانە؛ بێ شک ئەگـەر گرنگی ئەم کۆبوونە نەبوایە ئەم هـەمـوو ڕێگە و دژواری و مـەترسـییـەمـان نەدەخسـتـە پێشـتـان. ئاشکەرایە ئەم شـــەڕەی وا تیـایداین ئـەمـڕۆ وەسـبـەی نابڕێـتـەوە و درێژا دەکـێشـێت. شـەڕەکـەش خـوێناوییـە؛ ئێمـە وەک ڕێکخـراو ئـەگـەر بەوردەکارییـەوە ئامـــادەی نەبـین زەرەر و زیانی زۆرمـــان لێ دەکـــەوێ. ئانوش بـەدەست ئاماژەی بۆ یاسەمین کرد:

- هـەمـووتان ئەو شـێـرە ژنەی دەناسن؟ یاسـەمـین نموونەی تەقـالاو ملـمـــلانێـی خـــوێناوی ڕێکخـــراوەکـــەمـــانـە. بەتایـبـــەتیـــوە نمـوونەی ڕاسـتـەقینەی ئافرەتانی سـەرتاسـەری ئێرانە. ئەوی لە توانای کـەسـانی دیدا نەبووە، ئەو جەربەزانە ئەنجامی داوە.

یاسـەمین سـەری داخستبوو چاوی دەسڕی.

ئێمـەش وەک ئەندامانی بالای ڕێکخراو دوای ئازادبوونی لە زیندانی شـــا بەســـەرفـــەرازییـــەوە بـەبالاترین پلـەی ڕێکخـــراو هـەڵمـــان بژارد.

ئەشـهەدو لەم مـاوەی ڕابوردووەدا بەئەوپەڕی وردەکـاری و لێهاتوویەوە ڕێکخـراومـانـی ڕابـەری کـردووەو کـاروبـاری وەسـتـاکـارانـە بردووەتە ڕێگەوە. لەسـەر داوای خۆی وای نیازە جێگەی ڕابەریەت بۆ کەسێکی دی چۆڵ بکاو ڕێکخراو کارێکی دیکەی پێ بسپێرێت. هەم هەمەو چپ و هوڕ کـەوتـە نێـوانەوە. هـەریەکـە کـەوتـە چپـە و وتوویژ لەگـەڵ بندەستیدا.

ئانوش لەسەریەکە سێ چوار جار:

- هـاوڕێیان! هـەڤاڵان! تکایە بێدەنگ.

چـپ و هـوڕ و هـەراوهـوریا بـەردەوام بـوو. نـاچـار "ئـانـوش" هـەروا ڕاوەستا تا تێکڕا بێدەنگ بوونەوە. دووبارە هاتەوە قسـە:

- هـەڤـاڵان! منیش وەک ئێوە بەو بڕیارەی ڕازی نیم و کارو کـردەوەو لەخۆبوردنی هـەڤاڵ "یاسـەمین" بەنموونەو ڕەسم و ڕەواڵـی بەربەرەکانی ڕێکخراوەکەمان دادەنێم دژ بەیاساو دەسەڵاتە خوێناوییەکانی ئەوساو ئێستای وڵات. بەڵام بۆ خۆتان قـوتابی و سـوختـە و عاشقی زیندەگی دیموکراسییانـەن، ئەو مافەی لێی مـەسێنن. ئەوە ئێوەو ئەمەش هاوڕێ یاسـەمین. تەواوی دانیشتـوان بەچەپڵـە لێدانەوە هەڵسانە سـەر پا، یاسـەمین هەر دەسـتی خـستـبـووە سـەر سنگی و چاوی دەسـڕی و جـارجـارێکی سـەری تەعـزیمی دادەنواندەوە. وردە وردەش چەپڵـە بڕایەوەو خـەڵکەکە دانیشـتنەوە. یاسـەمین دووبارە و چەند بارە چاوی سڕی:

- ئازیزان! هاوڵانی ڕێگای... دەنگی یاسـەمین پچـڕپچـڕو لەزرۆک دەنوا لەپڕ بەدەنگ بانگی گریانی بەرز بوویەوەو دایکورکان... گوێگران لە ڕێزو حورمـەت و ستایشـی ئەو گریانەدا مات و بێدەنگ و خامۆش

هەروا چاوەڕوان تا یاسەمین ژیر بوویەوە.

– برایان! داخم یەکجار زۆرە. مەرگی تێکۆشەران و برادەرانی لێهاتووی ڕێکخراوم زۆر دیوە. حەیف ئەو شانازییە نەبووە بەشم و ئەوان ڕۆیشتن و من مامەوە. پلەو پایەی مەرگ لە پێناوی ئارمان و بیروڕادا هێندە بەرزو بوڵەندە بەئاسانی بەدەست نایە. زۆر کۆشام بەدەستی بهێنم. تا من لێی نزیک دەبوومەوەو لە ئامێزی گرم دەیدا لە شەقەی باڵ و دیسانەوە دەمی خستەوە نێو ژینی تاڵ و ململان. شەوگاری پڕ لە ئازاری تاک ژووری ساواک و زیندانە جۆراو جۆرەکانم تاقی کردوەتەوە. ڕۆژ ژماری ژێر سێوەری داری قەنارەم لەگەڵ بێ دەرەتانیدا مانگان چێژاوە. ڕێکخراوە من پێی قەرزارم و پەروەردەی کردووم تا بەئەم ڕۆژە گەیشتووم. ئەوڕۆ جۆری تەقالای ڕێکخراو جیاوازە لەگەڵ سالانی ڕابوردووا. بەندە لەم ڕووەوە زۆر تێفکراوم... گەیشتوومەتە ئاکەمێک کەسێکی دی، لە من شایستەتری ڕابەرییە. بەندە ئامادەی مەرگ هەم. بەڵام ڕۆژگارێکە بەردەوامی و زیندەگی ڕێکخراو لە مەرگی من گرنگترە. من هەرچی لەیەکم دایەوە بۆم دەرکەوت لە ئاوا هەل و مەرجێکدا کەسێکی لە من بەهێزتر و بەئەزموونتر پێویستە بۆ ئەم جێگەیەی من داگیرم کردووە. جا تکاتان لێ دەکەم ڕابوردووی من و تێکۆشانی من لە بیرکەن و بیر لە ئێستای ڕێکخراو بکەنەوە. بەرژەوەندیی ڕێکخراو لەوەدایە بەندە لە جێگەیەکی دیدا بەردەوام بم. هەر کوێم بۆ دانەن ئامادەم؛ بەڵام ئەگەر لە خۆمتان پرسی ئەو دەم ڕەنگە بۆچوونێکی تایبەتم هەبێت. لە ئێستاوە بەندە فەرمان بەردارم نەک فەرماندەر. جا بۆ ئەم مەبەستە هەرکەس بەخۆیدا دەنازێت و پێی وایە توانای ڕابەری تیادایە با هەستێتە سەر پا.

دیسانەوە بێدەنگی باڵی کشایە سەر دانیشتوانی سەر زەویدا. نە کەس هەستاو نە کەس هیچی لەدەم وەدەر هات.

یاسەمین بەدەنگی بەرز وتی:

– ها چیتان وت؟ لە چەندین لاوە دەنگ بەرز بوویەوە:

– تۆ ناوێک هەڵبژێرە.

– هەڵیبژێرم؟

زۆر کەس وەڵامی دایەوە:

– بەڵێ بەڵێ...

– بەندە وەک کەسێک ئەندامی سادەی ڕێکخراوم هاوڕێ "ئانوش" هەڵدەبژێرم.

خەڵکەکە سەرجەم هەستانە سەر پا و یەک دەم هاواریان کرد:

– پیرۆزە! پیرۆزە... پیرۆزە...

ئانوش تا ئەو دەمە لەولای شەش کەسەکەوە لە زەویدا دانیشتبوو. هەستایە سەر پا و چەندین جار سەری تەعزیمی بۆ هەڤالانی دانواندەوەو وردە وردە خەڵکەکە چاویان بڕییە دەمی هاوڕێ "ئانوش". نەختێک زۆرتر ڕۆیشتە پێشەوەو وتی:

– پێم وایە درێژا بەقسەکانم نەدەم باشتر بێت هەر ئەوەندە دەڵێم: لە پێناوی ڕێکخراودا "ئامادەی مەرگم". هەمووان بەنیشانەی باوەڕی بتەو ڕیزی چەپڵەیان لێداو ئەو دەم ئانوش بەهەردوو دەست ئاماژەی کرد تا بێدەنگ بن ئینجا وتی:

– من پێشنیاز دەکەم هاوڕێ یاسەمین و هاوڕێ فەلامەرز ڕەوانەی وڵاتانی ئەوروپا کەین تا ڕێکخراوەکەمان لەوێرا بۆ بەرێگەوە بەن... ڕازین بەوە؟

هەر هەمووان یەک دەنگ وەڵامیان دایەوە:

- بەڵێ.

- خاڵێکی دی ماوە. ئێمە ئەگەر هەر ئەورۆ ئەوانەی وا لەملاو لاوە هاتوون بڵاوەی لێ نەکەن، لە گەڕانەوەدا دووچاری گیروگرفت دەبن؛ چونکە دەنگ و باسی ئەم کۆبوونەوەیەمان هەر دەگاتە لای دوژمن. چاکتر وایە هەرچی زووتر بگەڕێنەوە بۆ هەوارگەی خۆیان. ئەمە بەیەکەمین فەرمانم دابنێن. دیسانەوە درا لە چەپڵە.

فەرهاد لەژێر چادردا گەرما بەتەنگی هێنابوو. بەڕانەک و فانیلەوە ڕاکشابوو، بەڕۆژنامەیەک باوەشێنی خۆی دەکرد. ڕێچکەی عەرەق دەتکایە سەر پارچە مۆکێتەکەی ژێری. کۆرش لە نێو گەرماو خەودا وەک بووراوە بێت هەردووکیان دەستیان وەبینی نابوو.

یەکێک لە زرتە زەلامەکانی "موخابەرات" لە چەقی چادرەکەدا ڕاوەستاو وتی:

– فەرهاد ڕەحمان!

فەرهاد ڕاپەڕی:

– بەڵێ ئەوە منم.

– وەرە لەگەڵم لە دایەرە بانگت دەکەن.

فەرهاد خۆی پۆشتە کردەوەو کەوتە دوای. هەرچی دەیبرد و دەیهێنا پەی بەو بانگکردنە نەدەبرد. لەملاولای ڕاڕەوی دوو ڕیزی چادرەکانەوە خەڵکی تەماشایان دەکرد. ئەو جۆرە بانگکردنەیان بەلاوە ئاسایی بوو.

– لەوێڕا دانیشە تا دێمەوە بۆ لات.

دووکەسی دیکەیش پێش ئەو لە سووچێکدا کز هەڵهاتبوون پەنکەیەک بەبنمێچەوە دەسووڕا. وێنەی "سەدام" بەدیوارەوە هەڵواسرابوو. پەردەیەکی چڵکنی کورتە باڵا بەسەر پەنجەرەکەوە شۆڕ بووبوویەوە. کابرا هاتەوەو ئاماژەی بۆ فەرهاد کرد.

گـوێرەکـە ئاسـا کـەوتـە دوای. ڕاڕەوێکی تاریکیـان تێـپـەڕاندو دەرگایەکیان لێ کردەوە. کابرایەک لە پشتی مێزەوە دەینووسی سەری بەرز نەکردەوە وتی:

- دانیشە.

کـابرا هـەر بەنووسـینـەوە خـەریک بوو. جگـەرە خـۆرێکی کـێـشـا سەرئەنجام هاتە قسە:

- ئێ کاک فەرهاد! شاری سولێمانیت پێ چۆن بوو؟

- قوربان! زۆرم لا خۆش بوو.

- ماڵی پوورت بەئاسانی دۆزییەوە؟

- قوربان ژمارەی تەلیفۆنی ماڵیانم پێ بوو.

- با ئەم لاو لا نەڕۆم و بڕۆمە نێو چەقی باسەکەمەوە. ئێمە وای بۆ دەچین ئەگـەر هاوکـاریمان لەگـەڵا بکەیت، بۆ دوولامـان سـوودبەخش دەبیت.

- چی بکەم؟

- هاوکاری.

- یانی چی بکەم؟

- تۆ بڕیاری هاوکـاری بدە ئەو حـەلە ئێـمـە ڕێگەو ڕەسـمی هاوکارییەکەت بۆ دابین دەکەین.

- دەترسم پێم نەکرێت یانی دەمـەوێ بڵـێم ڕەنگە لە وزەو توانامـدا نەبێت.

- ئەوەیان لەسـەر ئێمە. ئێمە پیاوی خۆمان دەناسین و دەزانین چی لە دەست دێ و چی لە باردایە.

فەرهاد تۆزێک تێڕاماو لەبەر خۆیەوە وتی: شتێکت هەیە لە دەستی دەی؟ هەرچی دێت لێگەڕێ بابێت. ئەمە ژیان نییە منی تێکەوتووم.

– باشە، بەمەرجێک جۆرێک بێت خەڵکی نێو ئوردوگا پێم نەزانێت.

– جا ئەگەر بزانن ئیدی هیچت لە دەست نایە. ئێمە ڕێنماییت دەکەین و بەرنامەت بۆ دادەنێین و وردە وردە کار لە سەری دەکەی.

– تێکڕا دەتانەوێ چی بکەم؟

– دوو جۆر کارمان بۆ داناوی: یەکەم دەنگ و باس و ڕاز و نیاز و پێوەندی نێوان ئوردوگاو دەوروبەری و ئەوانەی سەر بەدەوڵەتی ئیسلامین و بەناو بوونەتە پەنابەر و لە ڕاستیدا پیاوی دوژمنن. دووهەم دەنگ و باسی ناو ئێران و سوپای پاسداران و سوپاو بیروڕای خەڵکی لەنێو ئێراندا. ئەمانە سەرجەمی ئەو کارو بارانەیە پێت دەسپێرین... بێ شک لەو ڕووانەوە یارمەتیت دەدەین. ئامادەی هەیت، وا نا؟

– ئامادەم.

– زۆر باشە. بۆ متمانە و دوور لە گومانی دووسبەی دیسان دەنێرمە دواتا بەبەرچاوی خەڵکەوە کەلەبچەت دەکەن و دەت هێنین بۆ لامان. دوو ڕۆژت زیندان دەکەم تا لە شوبهەو گومانەوە دوور بیت. چاکە؟

– هەرچی جەنابت بەچاکی دەزانیت.

– لە چەکمەجەی مێزەکەیدا سەد دیناری دەرکرد و وتی:

– جارێک ئەمە وەرگرە تا دوایی. شتێکی دی ماوە [ئاماژەی بۆ کتاوێک کرد بەسەر مێزەکەیەوە دانرابوو] دەبینی؟

- بەڵێ قوربان!

- ئەوە قورئانی پیرۆزە. وەرە دەستی پیا دە کە ڕاستگۆ بیت لەگەڵماندا، خیانەت لە سەرۆک "سەدام" نەکەیت. وەرە پێشەوە. فەرهاد لەبەر مێزەکەدا ڕاوەستا.

- دەستت بخە سەری و بڵێ:

- بەم قورئانە پیرۆزە تا ماوم بەرانبەر "سەرۆک سەدام" وەفادار دەبم.

فەرهاد سوێندی خوارد و هەروا ڕاوەستا.

- باشە بڕۆرەوە. وەک وتم دووسبەی بەو شێوە دیسان دەتهێننەوە، نیگەرانی نەبیت.

- نەخەیر قوربان! بەڵام پرسیارێکم بۆ پێش هاتووە، دەتوانم بەخزمەتی بگەیەنم؟

- دەی.

- دەتوانم پێوەند لەگەڵ خەڵکی نێو ئێرانا بگرم؟

- وەک وتم ئەوە یەکێکە لە کارەکانت، بەڵام دەبێت پێمان ڕاگەیەنیت.

دەنگی فڕۆکە هاتە گوێ. لە پڕ دوو تەقینەوە ڕووی دا ساختمەنەکەی لەرزاندەوە. پەلە پەل هەمووان لە ساختمان وەدەر چوون. دوکەڵ لە کەوانەی ئوردوگاوە چوو بەئاسمانا. فڕۆکەکە چەرخێکی بازنە ئاسای خوارد و بەرەو ڕۆژهەڵات گەڕایەوە. ئوردوگا ئاشوفتەو هەراسان و پەرێشان لە چادرەکانیان دوور کەوتووبوونەوە. لە ئاکامی تەقینەوەکەدا دوو کەس کوژراو حەوتیش بریندار. دوای

سـەعاتێک شیـرەی ئەمـبـولانس هاتە گـوێ. کـوژراوەکان بـووبوون بە چوار.

کۆرش لە بەردەمی چادرەکەدا چوارمشقی لەسەر زەوی دانیشـتبوو، فـەرهادی دی وا دێتـەوە. هەڵسـایە سـەرپاو نەخـتـێک بەرەو ڕووی ڕۆیشت و ڕاوەستاو دووبارە گەڕایەوە لای چادرەکەیان.

– ها خێر بوو؟

فەرهاد وەڵامی نەدایەوە ڕۆیشتە نێو چادرەکەوە.

– دە پێم بڵێ شەقم برد.

– چیت پێ بڵێم؟ ڕەنگە تەسلیمی ئێرانمان کەنەوە؟

چی؟

– وەک وتم.

– جا خۆ تیربارانمان دەکەن.

– دەزانم. بەگـونیـانـەوە، هەزاری وەک ئێـمـە بکوژرێت. فـەرهـاد لە گیرفانی بیست دیناری دەرکرد و وتی:

– ها ئەوە بگرە، دوایی لە سیرەوە تا پیازت بۆ باس دەکەم.

١٢٦

باش دەزانی ئەوەندە باوەڕم بەعشق و هێزی عشق نەبووە، بەڵام باوەڕ بکە ئەوەتەی فەرهادم دیوە بۆ ساتێک شێوە و ڕوخساری لەبەر چاوم ون نابێت. کورە دەڵێی جادوو کراوم.

تاڤگە قاقا چوو بەپشتدا.

– کورە ئەوە بۆ پێم پێ دەکەنی؟ چارەم کە، چی بکەم؟

تاڤگە پچڕ پچڕ بەپێکەنینەوە:

– جا ئەوە بەمن چۆن چارە دەکرێت؟

– دە باشە شتێک بڵێ شەکەرێک بشکێنە.

– چ بڵێم؟ ئەم جۆرە گرفتارییانە دەوای دەردەکەی بەلای خودی کەسەکەوەیە نە خەڵکی دی.

– سەرەتا کە لە ماڵی ئێوە دیم... دڵم داخورپا... خۆمم لێوە کەڕ کرد وەک دەزانی مەسەلەکە لەخۆ وەکەڕ کردنا نەماو بووم بەخولیام. تۆ هەر بەگاڵتەت دەزانی.

– من ئێستاش لەوە دڵنیا نیم.

– کچەتیو پێم ڕادەبوێری؟ دوێنێ شەو دایکم هاتبووە لامەوە دەیوت: چییە ئەوە نەخۆشی؟ پەرێشانت دەبینم. ناشێ نیگەرانی نامەی ماجستێرەکەت بیت؟

– ئیدی چیت وەڵام دایەوە؟

– چ بڵـێم؟ بموتبـا عـاشـقـی کـابرایـەک بووم دووجـاران ئـەویش هـەر جارێک سـەعاتێک دیومـە؟

– خـۆ هـەر دەبێت بیـدرکـێنیت یا لـێی گـەڕێیت و بەهـەوەسـێکی زووگوزەری دانێیت.

– قسـەی قۆڕ مەکە، تۆ بڵێی بێت بۆ بەغدا؟

– قەرارە لەگەڵ دایکمدا بێت؟

– نەهات چی؟

– کابرا پەنابەرە. نەهات خۆمان لە قورە ڕەشـەی دەگرین.

– وتم گاڵتەم پێ مەکە.

– تۆ دەڵێی بەڕاستەو لە کانگای دڵتەوە دەڵێیت؟

– باوەڕ بکە ئەورۆ لە دوێنێ خراوترو دوێنێ لە پێرێ چاکتر بوو بم.

– جا بیرت لێ کردوەتەوە؟

– جا ئـەوە بیری بۆ چییە؟ کـابرا نیوە مـوهـەندسێکەو لەبەر ئـارمـانی میللەت و کوردایەتی ئـاوارەی دەشت و دەر و ئوردوگـاکـان بووە. ئەمە بەلای منەوە نەک بەکەم و کورتی دانێم بەڵکو... بەڵکو مایەی شانازییە. تەلیفۆنێک بۆ دایکت ناکەی؟

– دوێنێ شـەو کردم. وتی قەرارە ئەورۆ فەرهـاد بێت.

– دە دەی وەرە با بڕۆین بۆ تەلیفۆنخانە.

– هـەر بڕۆین، بڕۆین؟

– کـوردە دەسـتی تاڤگەی گـرت و پەلەکێشـی کـرد. لە کـۆلێژی ئاداب وەدەرچوون بۆ لای ویسـتگای ماشـینەکان. ئێرکـۆندشنی مـاشـینەکەی خـسـتـە گـەڕ لە دەرگـای سـەرەکی وەدەرچوون. کـوردە ژەندیە لا ڕانی تاڤگەوە:

- بەغدا بەبێ عشق ئاگرە، دەوەرە گڕی عەشقیشت تێ بەربێت. تاڤگە دیسان قاقای لێدا...

- کچە بەقورئان لە دەستی تۆ خۆم لەم ماشینە فڕێ دەدەمە خوارەوە، مەگەر تۆ بەرهەمت خۆش ناوێ؟

- با، خۆشەویستی من و بەرهەم لەپڕ پێک نەهاتووە. کاتێکی زۆری ڕاکێشا تا گەیشتە ئەم ڕادەیەو... یەشتا سەد کۆسپمان لە پێشە.

- ئەی گاڵتە بە من بۆ دەکەی؟ مەگەر عەریزەتان بۆ یەک دەنووسی.

- گاڵتە ناکەم، ئەوەیە عشقەکەت گەلێک کوتوپڕی دێتە بەرچاوم. دەترسم بەهەمان تیژیش لێی پاشگەز بیتەوە، ئاخر...

- ئاخر چی؟

- هەرچی دەیبەم و دەیهێنم بەیەک ناخۆن و نەشیاون بۆ یەک. بۆچی بیروڕاو بۆچوونی باوکت و بنەماڵەکەی خۆتت لەبیرچووە. بەتایبەت بابت چەندە شانازی بەباو و باپیرانییەوە دەکا. ئایا بەئاسانی لەو کۆنگرە زێڕینەی خۆیە دێتە خوارێ؟ کاتێک دەربارەی باپیران دەدوێ شانازی و فەخر لە دەمی دەبارێت، هەرایەکی زۆرت بەدواوەیە.

- خۆ من ئەوەی دەزانم ئەم عشقی منە سەد گۆبەن و گرفتاری لە پێشە. دەزانم بابم هەواو هەوەسێکی دیکەی لە بیردایەو پەیوەستە دەڵێت "باز لەگەڵ بازدا کۆتریش بۆ کۆتر" من بەتافتەی زەڕبافتە دەزانێ.

- جا ئاوا تێفکرینێک ئاوا بەرزە فڕییەک دەگونجێت لەگەڵ ئەم عشقی تۆیەدا. قەینا فەرهاد پوورزامە، بەڵام بەلای باوکتەوە بەکابرایەکی نەناسراوی بێ ڕەگ و ڕیشەی کەس نەناس دێتە چاو.

دایکتیش لەم ڕووانەوە لە باوکت کەمتر نییە، هەیە؟

– نا، نییە. بەڵام ئەمنیش هەموو منیش منم... ئەوە بیروڕای ئەوانە. خۆ سنووق و کەرەویتەو دۆلابی نێوماڵیان نیم، هەم؟

– نا نیت، بەڵام ئەمە کودتایەو دەیکەی. سەرکەوتنی ئاسان نییە، هەیە؟

– وای لێ مەکە. عشق بەو جوانی و زەرافەتە بۆ وا خوێناوی دەکەی؟

– کام کودتا بێ قوربانی بووە؟ بنەماڵەیەکی چەند سەد ساڵەی ناسراوی دەوڵەمەندی کوردی پابەندی ڕەسم و ڕەواڵی دەسەڵات و فەرامین و بیگرەو بەردەی خان خانی و بۆچوونی خیڵەکییانە، هەروا بەئاسانی لە عاستی سەرەڕۆیەکی وەک تۆدا سەری تەسلیم دادەنوێنێتەوە؟ نەیخۆی تاڵە.

– ئەم قسانە هەمووی بەفلسێکی سوور ناکڕم. تاڵ بێ و کاڵ بێ بڕیاری خۆم داوە. تەواوی ڕێگەیان لە یەکەمین هەنگاوەوە دەست پێدەکا، نایکا؟

گەیشتنە دایەرەی پۆست و تەلیفۆن. ناویان نووسی و لە گۆشەیەکەوە ڕاوەستان. زۆری نەکێشا بانگیان کرد:

– سلێمانی کابینەی سیانزە.

کوردە لەژێر لێوەوە وتی:

– بۆ سیانزە؟

– دایی! چۆنی؟ پێم وابوو بەڕێگەوەن؟

– فەرهاد هەمووی سەعاتێکە گەیشتووە... کوردە گوێی نابووە دەستەی تەلیفۆنەکەوە، تاقگە ژندییە کوردەوە.

– باشە کەی وەڕێ دەکەون؟

– خوا بیکاو ئینشائەڵا بەخێرەت سبەی سەعات حەوتی بەیانی دەکەوینە ڕێ.

– باشە چاوەڕوانین. خوا حافیز. لای کردە لای کوردەوە دڵت ئارامی گرت؟ ئاسوودە بوویت؟

کوردە لا ڕوومەتی تاڤگەی ماچ کرد و دووقۆڵی لە تەلیفۆنخانە وەدەرهاتن و کوردە ماشینی خستە گەڕ و بەکرەیەکی خستە سەر. ئارام بەپەنجە دەیدا بەسەر سووکانی ماشینەکەیداو لەپڕ لای کردە لای تاڤگەوە:

– دەترسم.

– لە چی؟

– من بەم شێوەم و ئەو وا نەبێت چی؟ لای تۆ هیچی نەدرکاندووە.

– ئاخر تۆ سەیری. کابرایەکی لێقەوماوی ئاوارەی وەک فەرهاد، مەگەر یەکجار ڕوو هەڵمالاو بێت و پڕ تەماح و جەربەزە، باسی عشقی خۆی بکاو خەیاڵی تۆ لە خولیایدا بپەروەرێنێت.

– ئەو چەند ڕۆژە هیچی لات نەوت؟ هەر هیچ؟

– با، چەند جارێک دەربارەی تۆ و بنەماڵەتانی پرسی. منیش ئەوی ڕاست بوو پێم وت وتی: ئەوەندە دەوڵەمەندن؟

– دەبوا وات نەوتبا کابرات خراو تۆقاندووە.

– ئەوە بۆ کوێم دەبەی؟

– ئەمشەو نارۆیتەوە بۆ بەشی ناوخۆیی. پێکەوە لە ماڵی ئێمە دەبین.

– کورە دوایی لەوێرا ڕاوم دەنەن، خۆیان بەترێک بەنن.

– دەلاچۆ، ڕاوم دەنەن. مەگەر هەرکەس بۆ خۆیەتی؟ شەقولقەمەر

بکەی دوومانگت ماوەو پایان نامەی ماجیستێرەکەت تەواو دەکەی. خەمی ئەوەی مەخۆ.

کوردە لەبەر دەرگادا ڕاوەستاو دەستی نا بەسەر هۆرنی ماشینەکەیدا، دەرگا کرایەوە. بەرەو بەر تالارەکە لێی خوڕی و بەدەوری حەوزچەو ئاونماکەدا سووڕایەوەو ماشینەکەی ڕاگرت و دەستی تاڤگەی گرت و بردییە ماڵەوە. دایکی لە هۆڵدا پا لەسەر پا دانیشتبوو. کوردە لا ڕووی ماچ کرد و دایکی سەرسامانە نواڕییە کوردەو تاڤگەی هاوڕێیدا خوی پێڕانەگیراو ڕوو بەتاڤگە:

– ئەرێ تو پێم نالێی ئەم کچی منە چی لێ قەوماوە؟ دوومانگە تێکەڵاوە؛ دەمێ غەمگین و دەمێک ئاڵۆز و دەمێک ئارام و... ئیتر هەم من و هەم باوکی گێژو وێژ کردووە. تۆ شتێکی لێ دەزانی؟

– وەڵاهی پووریێ منیش هەر ئەوەندەی تۆی لێ تێگەیشتووم. دایکی دوولەپی بەیەکدا داو لەژێر لێوەوە:

– ئەی دادی بێداد! بەخوا لێی قەوماوە، چییە؟ نازانم. ئەمن کچی خۆم بەباشی دەناسم.

– چیتە دایە لەبەر خۆتەوە دەبۆڵێنی؟

– دەبۆڵێنم؟ یا تۆ خەریکی لە خشتەم دەبەی. با ڕاستت پێ بڵێم، باوکت بەتەمایە دوای پایان نامەی ماجیستێرەکەت بتبا بۆ ئەوروپا تا لە مەزاج و خوو و خسڵەتی ئەم دوایەت دڵنیابێت.

– حەیاحەی! چەندی بەچەندە؟ خلە بار ئەکا بلە شار ئەکا.

باوکی لە ژووری کتاوخانەکەی وەدەرهات. بۆنی عەتری تووتنی پایپەکەی پێش خۆی گەیشبتووە هۆڵەکە، ڕوو بەتاڤگە:

– ئەتۆ نەتوت پایان نامەی ماجستێرەکەت دەربارەی چی نووسیوە؟

تاڤگە ڕەنگی سوور هەڵگەڕاو شەرم گرتی و سەرئەنجام گوڕی دا بەخۆی و وەڵامی دایەوە:

- بەرئاورد لە نێوان ئەدیبانی سۆفیگەری کورد و میللەتانی دیدا.

د.تالیب ئاغا مژێکی خەس و خۆڵی لە پایپەکەی دا و تۆزێک تێڕاما:

- ئەم باسەی هەڵتبژاردووە گەلێک بەربڵاوە. ئومێدەوارم تیادا سەرکەوتووبیت. لەمنەوە بەڵێن بۆت لەچاپ بدەم.

- زۆر سوپاس قوربان!

- بابە! تا بڵێی باسەکەی چڕو پڕە. من ئاگاداری هەوڵ و تەقالاکەیم.

- نالی هاوڕاز و هاونیازی باوە گەورەمان بووە، پای لە دیوەخانی نەبڕیوە. لەبەر ئەوەش بووە هەر دەبێت لەچاپی بدەم. کێ مامۆستای ڕێنماتە؟

- دکتۆر کەمال.

- بەه! بەه! دکتۆر کەمال خۆی ناکاتە خاوەنی پایان نامەی بێ کەڵک و بێ باس. بێگومان سەرکەوتوو دەبیت.

- بابە دوایی خۆت لە بەڵێنەکەت کەڕ نەکەیت و لە بیری خۆتی ببەیتەوە.

- تۆ وەبیرمی خەرەوە.

- ئەوەندەت پێدەڵێم وەڕست دەکەم.

ڕابیعە ژانتایەکی بچکۆلانەی دەستی یەدەک ڕادەکێشا، تاڤگە چەند هەنگاوێک لە پێشەوە دەڕۆیشت. خەڵکەکە بێ دەنگ مێروولە ئاسا بەدوای یەکدیدا ڕێچکەیان بەستبوو. هەموو شت بەچوار دەوری زیندانی "ئەبو غرێب"دا قەدەغە کرابوو. هەتاوەکو ڕێوڕۆیشتن دەبوا لەسەر ڕیتم و ڕەواڵێکی تایبەت بایە. یەکێک خوانەخواستە پەلەی کردبا یا ڕایکردبا دوای پرس و جۆی زۆرو زەبەنەو وتەی ناشرین لە چاوپێکەوتنی بەندییەکی بێوەری دەکراو دەیان گێڕایەوە. ڕۆژانی دووشەممەو چوارشەممە بەڕۆژانی "ئیعدام" ناسراو بوو. کەس نەیدەزانی بۆ لەو دوو ڕۆژەدا هەرجار سی و یەک کەس لە قەنارە دەدرێت، بۆ سی نا یا بۆ سی و چوار یا چل نا. تاڤگە لای کردە لای دایکییەوە:

– ئەگەر ماندویت با ئەو ژانتایەش هەڵگرم؟

– تۆ بۆ خۆت بارت قورسە.

چەند سەربازی چەک بەدەستی ڕەشتاڵەی چاو دەرپۆقیو لە نزیک یەکەوە ڕیزیان بەستبوو. پەنجە لەسەر پەلەپیتکەی چەک ئامادەی پەلاماری ناڕەوایی. تاڤگە قۆڵی ڕووت کرد و یاسەوڵی یەکەمین خاڵی پشکنین مۆری لە بازووی دا و ئاماژەی کرد تا بڕواتە ژوورە گچکەلانەکەوە بۆ پشکنینی لەش و ئەندام. تاڤگە دەستی دایکی ڕاکێشا بەرەو ژووری پشکنین و نیوە ئاوڕێکی لە دایکی دایەوەو

دووجار لەسەر یەکە وتی:

دە زووکـە دەی من ئەمـڕۆ زۆر ناتوانم بمێنـمـەوە؛ دەبێت بگەڕێمـەوە لای کوردە و فەرهاد چاوەڕوانم دەکەن.

دایکی شـەلاڵی عـەرەق بـووبوو. گـەرمـا تەواوی زەوی و دەر و دیواری تاو پێ سـەندبوو. چۆلەکەکان زمـانیـان لە دەنووک دەرهێنابوو. کۆترە برجـیلەکـان لە تاوی گـڕی گـەرمـادا پەنایان هێنابووە تارمـەکـان و تەمـــەڵانە نیـــو بـاڵ دەفـــڕینە ئەولاترەوە، کـــاتێک جـــووڵانەوەیەکی کوتوپڕانەیان بدیبا. زەردەواڵە و سیرەمۆزەی تیر لە شیرەی خورما... لە ترسی باڵ ســووتاندا خـۆیان بەکـوشت دەدا و لە هـەتاو وەدوورو بەخەڵکەوە دەنیشتن. بڕێک چاو بەگریان و نائومێد دیداری ئازیزانیان بۆ کـەوتبـووە قـیـامـەت. ئارام هـەنگاویان دەنا و بەرەو سـەر جـادە کەساسانە دەگەڕانەوە.

لە بێ دادستـانی "ئەبو غرێب"دا ڕەش سـواری مەرگ پرتاو دەهات و دەچوو. داسی مـەرگ و مـیـرو لەناو بردن هەفـتـانە دووجـار دەکـەوتە درەوی میرخاسانی وڵات. هاوارەکانیان نەدەگەیشتە هیچ کوێ. جارەو بار ژمـارە دەق بەسـتـووەکـەی "سی و یەک" دەبووە سـەد کـەس؛ ئەو دەم دووسێ گـەورە تاوانبـارانی دەسـەڵات بۆ خـۆیان دەهـاتن و چای و قـاوە بەدەست بۆ تۆمـارکـردنی وەفـایان بـۆ سـەرکـردە پەتی قـەنارەیان لە گـەردنی بێتـاوانان دەخست و تیری سـەرفەرازییان لە کەللە دەتەقاند. شـاری بەغدا و شـەوەکـانی، ئاسـمـانـی شـەڕی تیا نەدەبینرا دیسکۆ و کـابارەو یانەکـان تا بـەربەیان بەردەوام لە ئاهـەنگی شـەوانەدا خـەڵکی خـومار دەکرد و ڕووباری خوێن و پەلامـار و کوشتن و بڕینی شـەڕی لە بیـر خـەڵکی دەبردەوە. ڕسـتـۆرانـی "فنجـان" هـەوارگـەی عـوشـاقـان

چاکترین خواردنەوەو نان و خوانی دەخستە بەر میوانان. مۆسیقای ئارام و گۆشە و قوژبنی نیوە تاریک ڕاڕەوی پێچ پێچ و باریک هانی تاک کرنەوەی کچ و کوڕانی شاری دەدا. کوردە و فەرهاد لە گۆشەیەکەوە دانیشتبوون:

– دەبوا دوێنێ بهاتبان، کەوتینە دڵەڕاوکێوە شتێکتان لێ نەقەومابێت.

– هاتنی بەغدا بۆ ئێمەمانان سادە و ئاسان نییە، دەبێت درۆی شاخدار بکەین تا بەچاوساقانی موخابەرات بسەلمێنی هاتنەکەت پێویستە. منیش دوژمنی درۆو دەلەسەم. ئەساسەن نایزانم تا بیکەم، ڕقیشم لە درۆزنە. ئاخری یەکێک هانی دام و وتی:

– بڵێ دەمەوێ بڕۆم بۆ زیارەتی غەوزی گەیلانی. دەست ناخەنە ڕێی ئەو داوایە. ناچار ئەو درۆیەم کردو باش بوو سەلماندیان.

– جا دەڕۆی بۆ زیارەت؟

– مادام گەیشتوومەتە بەغدا بۆ نا؟ نەزریشم کردووە هەر دەبێ بڕۆم.

– من و دایکم جار جارێک دەڕۆین بۆ زیارەت، بەڵام بەبۆنەی پایان نامەکەمەوە زەمانێکە نەڕۆیشتووین؛ باوکیشم دەهات. فەرهاد یەک دوو پەنجەی تەقاند و خۆی نیگەران نیشان دا.

– چییە شتێک ڕووی داوە؟

– ناوی باوکت هێنا باوکم کەوتەوە بیر.

– دەی هەموومان دەمرین. مەڕۆ بیری مردن و تراژیدیاوە.

– ڕاستە هەمووومان دەمرین. بەڵام باوکم بەشێوەیەکی ناجوامێرانە

شەهیدیان کرد؛ هەتاوەکو مۆڵەتی پارێزەرو لێکۆڵینەوەو لەخۆ دیفاع کردنیان ساتێک پێ نەدا. برێک دەڵێن هەر لەژێر ئەشکەنجەدا شەهیدکرا و نەڕۆیشتە ژێر ناوهێنانی ڕێکخراو و هاووڵانی.

- جا قارەمانی وا خەفەتی پێ دەوێ. ئەو جوامێرانە، مایەی سەرەکیی ململانێی ڕاستەقینەی میللەتەکەمانن، نین؟

- بێگومان... بەڵێنیان پێدابوو... ئەگەر ناوی هاوکارانی بڵێتەوە ئازادی کەن. مەرگی هەڵبژارد و نەڕۆیشتە ژێر.

- زۆر نییە ئەم میللەتی ئێمەیە گەیشتووەتە قۆناغی دیتنی ژیان لە مەرگ و قوربانیدا.

- دەوڵەتی لای ئێمە بەمیکروسکۆب کون و قوژبنی دڵیان بگەڕێی بەزەیی و ڕەحمەتی تیا نابینی.

- خۆ ئەمانەی لای ئێمە بەهەمان میکروسکۆب بگەڕێی دڵیان نادۆزیتەوە. ئەوی نەیان بێت شتێکە بەناوی دڵ و بەزەیی. لێگەڕێ لەو خەم و ختورانە تەواو نابن، با باسی دڵ بکەین.

هەردووکیان پێکەنین. کوردە سەیرێکی کاتژمێری سەر مەچەکی کرد و وتی:

- تاقگە زۆری ماوە. ئەرێ تۆ ئاگاداری شیعرەکانی "حافزی شیرازی" هەیت؟

فەرهاد وەک دووپشکێکی پێوە دا لە ناخیدا ڕاچەڵەکی. بەچاکی زانی لەمەیاندا درۆ نەکا بۆ تاقیکردنەوەی کونکۆر بەناچار چەند شیعرێکی لەبەر کردبوو؛ ئەمما ئاگاداری "حافز" بێت خەیر؛ بۆیە وتی:

- شتێکی لێ دەزانم، ئەمما ئاگادار بوون لە "حافز" بەو ئاسانییە نییە.

– من فـارسـی تێـدەگـەم... ئەمما ناتـوانم قـسـەی پێ بکەم. تاڤگە بەباشـی دەدوێ. چۆن خۆی فێرکردووە... نازانم.

– ئینشائەڵڵا فێر دەبی؛ یانی دەمەوێ بڵێم بتەوێ فێری دەبیت.

– وەڵا خۆ زۆرم لا خۆشە فێری بم؛ ئەگەر خوا بیکا هەر فێری دەبم.

فـەرهاد چاوی بڕیبـوویە نێو چاوانی کوردە، ڕاستگۆیی و تۆزەکێک شـەرمی تیـا وەدی کرد و گوڕو باوەڕ بەخۆی لە ناخـیدا زۆرتر کرد و لەرزۆکانە دەست و پەنجەی گرت، با وەک تالارەکە فێنک و شنەی بای ساردی "ئێرکۆندیشن" شەپۆلی دەدا دەسـت و پەنجەی کوردە گەرمی گەرم و تۆزەکیش نمداری عەرەق بووبوو.

– ساتـی یەکەم لە ماڵی پوورمدا چاوم پێت کەوت، دڵم خورپەی کرد و داکـەوت. کـە هەل و مـەرجی خـۆمم دەدا لـە تەرازوو لـەگـەڵ تۆدا بەراوردم دەکـرد دەمـزانی لەمـەشـدا بووم بەقـوربانی. ئـەمـجـارەش بازووی سیاسەت وەک هەمیشە ئارەزووەکانمی لە بێشکەدا تاساندەوە تۆ لە کـوێ و من لە کـوێ. بەسـەر ئەو مـەرجـە دژوارانەشـدا دڵداری خـۆمم دەدایەوە فـەرهاد لێی مەگەڕێ عـشق کوێر نییـە؛ عـشق هەزار چاوی هەیـە و هـەر چاوێکی زەڕەبینە، هـەمـوو شت بینـە، عـشق تەنـها خۆنەبینە.

کوردە سەری داخستبوو. دەستی ڕەهاو بەرەڵا کردبوو لەنێو دەستی فەرهادا. وتەکانی فەرهادی بەخۆشترین نەوا و وشە دەزانـی:

– منـیش وەک تۆ دوژمنـی درۆ و دەلەسـە و دووفلیـقـانەی بیـروڕاو بۆچوونەکـانم. جـا درۆت لەگەڵ ناکـەم، ئەمنیش لـەو دەمـەوە بیـرت لێ دەکەمەوە. پرسیارێکت لێ بکەم ڕۆک و ڕاست وەڵامم دەدەیتەوە؟

فـەرهاد نەختێک پەشـۆکاو دیسانەوە هاتەوە سـەرخـۆی و لەسـەرخـۆ

وەڵامی دایەوە:

– گومانت لە قسەکانمە؟

– وای لێ مەکە، مەبەستم شتێکی دیکەیە. ویستم بزانم ئاگاداری سیحر و جادوو و تەلیسم هەی؟

– سیحر و جادوو؟

– ئاخر وا دیارە جادو کراوم؛ بۆیە وا کەمەن کێشت بووم. فەرهاد ئەو دەم تێ گەیشت و بەدەم پێکەنینەوە دەستی کوردەی ماچ کردو پچڕ پچڕ وتی:

– کوڕە بابە من لام وابوو تۆ کچی شای پەریانی و ئەمنیش سەر سوپوردەو خولامی ئەڵقە لە گوێتم.

کوردەو فەرهاد هێندە هۆش و فیکر و زکریان بەیەکەوە تێکەڵاو بووبوو تاڤگە تا دەستی نەخستە سەرشانی کوردە بێ ئاگا لە دەوروبەربوون؛ بۆیە ڕاچەڵەکی و نازدارانە وتی:

– ترساندمت.

تاڤگە لە تەنیشت کوردەوە دانیشت و لووتێکی هەڵقرچاند: سووتام، یەکپارچە عەرەقم. بەغدا دەڵێی پرسگەی دۆزەخە. ئەم "ئەبو جەعفەری مەنسوور"ە لەوەلاتر بڕوا بۆ خاتری حورمەتی پەیامبەر، ئەمە شوێنە هەڵیبژاردووە و کردوویەتە پایتەخت؟

– بەڕای من کابرا باشترین شوێنی دابین کردووە بۆ پایتەختی عەرەبێکی خەڵکی ئەو بیابانی عەرەبستانە کە لە ژیانیدا ڕووباری نەدیوە ئاوی تیادا هەڵهەڵە بکاو کشپەی بێ و دارو درەختی فراوان بەدوولای ڕووبارا، کە ئەم وڵاتەیان بەناوی ئیسلامەوە داگیرکردو بوونە خاوەنی سەر و ماڵی ئەم وڵاتە...

ئەو "ئەبوە"ی وا وتت بەردی بناغەی بەغدای دانا بەحیسابی خۆی ڕووزەردی دەدا بەڕووی "تیسفون"ی پایتەختی دەسەڵاتی ساسانییەکاندا؛ بۆیە لە نزیکیدا ئەم شارەی بونیاد داناوە.

فەرهاد لە قووڵایی وتەکانی تاقگە و کوردە تێنەدەگەیشت. سەواد و ئاگادارییەکی وای نەبوو تا لە قسەکانیاندا بەشداری کا تاقگە هەستی بەوەی کرد فەرهاد لە تەنگەبەریدایە بۆیە وتی:

- لە گەرما گەڕێن، گەیشتینە کوێ؟

کوردە وەڵامی دایەوە:

- گەیشتینە قلیاسان.

تاقگە دای لە چەپڵە:

- جا گەیشتوون؟

- لێمان مەترسە.

فەرهاد چاوەڕوان، تاوتاو سەیری سەعاتی سەر دیوارەکەی دەکرد. چرکەژمێرەکەی بەسەر ڕوخساری وێنەی سەدامدا چرک و چرک دەڕۆیشت و دەگەڕایەوە. زۆری نەخایان "ئەبو مازن" لە ژوور هاتە دەرەوەو دەستی فەرهادی گرت و دیسان چوونە ژوورەوە. کابرایەک پشت بەمێزەکەی لە ناوەڕاستی ژوورەکەیدا ڕاوەستابوو. هەر چوونە ژوورەوە دەستی بۆ فەرهاد درێژ کرد و تەوقەی لەگەڵا کرد بە ئەبو مازنی وت:

پێی بڵێ: ئێمە ئومێدێکی زۆرمان پێی هەیە، بەتایبەت بۆ ئەم بەرنامەیە. ئەگەر بەو گوێرەی وا داڕژێراوە ئەنجام درێت زۆر کاروباری بۆ دەڕەخسێنین.

ئەمە بەڵێنی بەڕێوەبەری گشتیی دەستگای موخابەراتی عیراقییە. فەرهاد ڕوو بەئەبو مازن:

– پێی بفەرموو ئێمە شتێکمان نییە لە دەستی بدەین سەرمان نەبێت. یا سەرمان دەڕوا یا ئەم کارە ئەنجام دەدەین.

– ئێمەش لە یارمەتیدانتاندا درێغی ناکەین. دووبارە تەوقەی لەگەڵ هەردووکیاندا کرد و ئەبو مازن و فەرهاد لە ژوور وەدەر هاتن و یەکڕاست سواری ماشین بوون و لە شاری "کەرکوک" بەرەو ئۆردوگا وەڕێ کەوتن. ئەبو مازن نەوارێکی عەرەبی خستە گەڕو چەند ساتێک بێدەنگ گوێی لێ گرت و دیسان خامۆشی کرد و ڕوو بەفەرهاد:

– ئەو پیاوەی وا بەخزمەتی گەیشتی، بەڕێوەبەری گشتیی ناوچەی سەرەوەی ئێراق بوو. گوێت لێ بوو چ بەڵێنێکی پێت دا؟

– گوێم لێ بوو. لام نییە هیچ تەگەرەیەک لە کارو بەرنامەکەدا بێتە پێش. بەوردەکارییەوە بیرمان لێ کردوەتەوە. دووکەڵ و گڕی ئاگرە هەمیشەییەکەی باوە گوڕگوڕ بەشێکی ئاسمانی دوکەڵی و تاریک کردبوو. لە کەرکووک وەدەر هاتبوون.

ئەبو مازن پلەیەک بای ساردی ماشینەکەی زۆرتر کرد و وتی:

– لە ئێستاوە بیری خۆت بکەیەوە چی و چی داوا بکەی.

بەتوندی دای بەسەر فەرمانی ماشێنەکەیداو بەدەنگ وتی:

– ئەمەیشت لەبیر نەچێت؟

فەرهاد سەرسامانە لای کردە لایەوە. زانی لە مەبەستی تێ نەگەیشتووە: مەبەستم ماشینە، ماشینێکی وا.

– یانی ماشینێکی وام دەدەنێ؟

– ئەڵبەتە.

– خۆ بەباشی لێخوڕینی دەزانی؟

– وەک دەزانی کۆرش لێخوڕێکی باشە و منیشی لە سوپادا فێرە لێخوڕین کرد و بۆ خۆی لێخوڕی فەرماندەرەکەمان بوو. بەدزییەوە ماشێنەکەی دەدا بەدەستمەوە.

– هەموومان وا فێرە لێخوڕین بووین. کەم کەس لە فێرگەو لە ڕووی بەرنامەوە بوو بەلێخوڕ، مەبەستم وڵاتانی لای ئێمەیە. گەیشبوونە سەر ڕووباری سیروان. خەڵکی ڕیزی بەستبوو تا ماشینەکەی بپەڕێنێتەوە.... ئەبو مازن ماشێنی تاو دا و نۆرەبڕ خۆی گەیاندە سەر "قفە" و بەتەنهایی قفەیان بۆ تەرخان کرد و پەڕییەوە.

چیای بەموو دابڕاوی سـەرتەک وەک زامێکی سەر لەش دەیدا لەچاو. گەرما تاوی گرتبوو، ئەبو مازن ماشینی ڕاگرت و وتی:

– ئەمـــشـــەو پێش بەرەبەیان دەکـــەونەوە ڕێ. ئێـــوە وەرن بۆ لای دایرەکەم ئەودەم دەتانخەمە ڕێ.

فــەرهاد لە مــاشین دابەزی، لەبەرخـۆیەوە کـەوتە بیـر لێکردنەوەی پڕۆژەکەوە هەڵی دەسەنگاند و لەیەکی دەدایەوە:

– هەر تۆزێک وردەکـاری و ئازایی بەکـار ببـاو جـەربەزەیی بنـوێنێ نانمان دەکـەوێتـە ڕۆنەوە. وەنەزەرم کـۆرش ئەو ئیـشـەی پێ دەکـرێت. بۆخۆی داووتەلەب بووە. کەس زۆری لێ کردووە؟ خـەیر. تازە ئەو کارە ئەوەندەش گران و پڕ مەترسی نییە، شتێکە من کوڕی ئەو کارانە نیم. زۆر نیـیـە؛ حـیـزانە پەروەردە بووم. ئەوەی بەو دەکـرێت بەمن ناکـرێت. خۆمانین ئەوی بەمنیش دەکرێت سـەد ساڵی دەوێ تا ئەو پەی پێی بباو بتوانێ بیکا.

پەنجەی شایەتمانی نا بەلای سەریەوە:

– گاڵتـەیە؟ پڕە لە مێشک، پڕە لـە بیرو بۆچوون و پڕۆژەو بەرنامـەی جۆراوجۆرە. ئاخ! خۆزگە ئەوەند حیز نەباما.

– فـەرهاد گـەیشـتبووە دەم چادرەکەیان. دوو چینکۆی لەژێر دوولای چادرەوە خـرابـووە سـەر چوار بلۆک و هـەر یەکـە یەک دوو بەتانیـایان بەسـەریدا ڕاکـێـشـابوو. شـوئلەیەکی نەوتی لە دامـێنـی چادردا. چرا نەوتیـیـەکە بەتیری ناوەڕاستی چادردا هەڵواسـرابوو. فەرهـاد پا لە زەوی بەسەر چینکۆوە دانیشتبوو. ئاماژەی بۆ ناو چادر کرد و وتی:

– یە وەزعە ئیمە دیرین. سەگ وەی زندەگیە نەوت؟

کۆرش وەڵامی دایەوە:

– یە شت تازەیی نییە، شت نەو بیشەرام. چە کردی؟

– چە کردم؟ ئەگەر یە کەم عەقڵ و یە کەم غیرەت وە وجودمانا بوت ئەڕا حەوت جەدمان زندەگیمان وە وەجهێ ئەحسەن گوریمن و دروستکەیمن. من عەقلی دیرم، مەنیەتە سەر غیرەت، من نەیرم. تو ئامادەی؟

– کەر کوڵ و بارسووک... چە دیرم خۆم و گونم.

– مەنزورم لەنەزەر ڕوحیە، ڕوحت چە؟

– ڕوح. ڕوحت چییە؟ کاورایەک سەگ ڕوح وەک من، ئەی قسانە ولایەو مەسخەرەس. چە دیرم وەدەستی دەم یە ڕوح ئامیختەی دەردەسەر بچت و وەدەستی دەم، سنە خاپور وت؟

– باریکەڵا! من زانم تو مەرد ئەی کارانەی. یە جوری بەرنامە ئەرات دروست کردمە بایتەو تەواو دەردەسەرمان خەینە لاوە. ئەمشەو چیمن. من تا سەر جادە وەلتا تیەم. دەوڵەت ئیشت تو وە شار کرمانشاه مەعروفیەت دیریت، ئەرا قایمکاری نەبایەت وەلتا بام. وەلی تو زانی من زات ئەو کاریەلە نەیرم. فەرهاد هەستاو لە ناکاو پەتی دەرگای چادری بەست و خۆی خزاندە باوشی کۆرشەوە:

– بیلە یە ماچ حساویت بکەم ئەی کاریەلەش من لە تو خاستری زانم، نا؟

– ئەلحەقو وەلئینساف کەس وەپیت نیەڕەست. ترسم پوول موول وەدەست باری لە ئیمە تەوار بیت، نیویت؟

هەردووکیان شەڵاڵی عەرەق بووبوون، پچڕ پچڕ وەڵامی کۆرشی دایەوە:

– قسەی موفت مەکە، ئەی مەردانەگیە وەلای کیەو دوێنم تا دەس لە لەیت هەڵگرم. بنورِ بنورِ چە دیریت؟

نەڕە نەڕ لە دەرەوە دەبیسرا . دووکەس لەسەر نۆرە ئاو بووبووە شەڕیان. تاریک داهاتبوو. چرا نەوتی لە زوربەی چادرەکاندا دەگڕا . فەرهاد نازدارانە وتی:

– ورسیت نەویە؟

– تەوحم توریایە.

– چەهد فرەی کردینە. توای خایە و ڕوین ئەڕات دروست کەم؟

– ئیشتیها نەیرم.

– وەنەزەرم شتیک بخویت تا وەر دڵت بگریت خاسترە. ئاخر ئەگەر وەڕا نەوسیەی یەکسەرە تا تاران فرە وەنەفع کارەکەس، مەگەر نا؟

– وەئومید خدا سارەشەو ڕەسمە تاران و ئەی وەختە ڕەسیمەنە هەدەف.

چادرەکەی فەرهاد و کۆرش کەوتبووە باکووری ئوردوگاوە. دەمی ڕوو بەچیای بەمۆ ئاوڵەکرابوو. ئاگر بەربووبووە پووش و پەلاشی چیای بەمۆ. زنجیرەیەک ئاگر لە تاریکیی شەودا لە دوورەوە دەبینرا .

فەرهاد سەیری کاتژمێری سەر دەستی کردو وتی:

– بچیمن.

– وەنەزەرم زووە.

– تا ئەرەسیمنە ئەورا دروست سەر وەختە. ئوردوگا کش و مات تەنها لە چادرێکەوە دەنگی نەواری گۆرانی "دەچمە سەر ناڵە شکێنی" حەسەن زیرەک دەهات. چەند گلۆپێک لە دەوروبەری ساختمانی

موخابەراتدا دەگرا دوو سەربازی چەکدار لە خاڵی پکشنینی بەر دەرگای حەوشیەی دایەرەکەدا دەهاتن و دەچوون. فەرهاد و کۆرش بەپارێزەوە ڕۆیشتنە پێشەوە. کە نزیک بوونەوە فەرهاد یەک دووجار لەسەر یەکە وتی:

– ئەبو مازن! ئەبو مازن! و دەستی خستە سەر سنگی خۆیشی بەحیساب چاوەڕوانیەتی... سەربازەکان لە مێژدا ئاگادار کرابوونەوە. یەکێکیان کەوتە پێشیان "ئەبو مازن" چاوەڕوانی دەکردن. ڕوو بەفەرهاد:

– ئەمەیە کاک کۆرش؟

کۆرش ڕۆیشتە پێشەوەو لەگەڵیا تەوقەی کرد و نواڕییە سەرتاپا باڵایدا و لەپڕ وتی:

– بەهـ! بەهـ! لەم کوڕە ئازا و ڕەشیدە. پێم وایە بەئاسانی ئەم کارەی لە دەست دێت، دای بەسەر سنگی کۆرش دا، نایەت؟ فەرهاد وەڵامی دایەوە:

– دێت و زیادیش.

– کەواتە با بکەوینە کار.

ئەبو مازن کەوتە پێشیان تا گەیشتنە لای ماشینێکی "پیکاپ" ژمارە کرماشان. پاسکیلێک لە دوایەوە بەسرابوویەوە. ئەبو مازن دەستی کۆرشی گرت و بردییە نێو پیکابەکەوە. لەژێر دەشبولەکەیدا دوگمەیەکی نیشان داو وتی:

– ئەم دوگمەیەی دەبینی؟ پەنجەت پیانا دوای نیو کاتژمێر ماشینەکە دەتەقێتەوە. یانی هەر دەستت پیا نا بەتەواوی تواناتەوە لەو ناوە دوور دەکەویتەوە. ئەو پاسکیلەی لە دواوەیە ئەویش مین ڕێژ

کراوە. هەر دەستت بەدوگمەی ماشینەکەدا نا بەو پاسکیلە خۆت دوور دەخەیتەوە. دوگمەیەکیش لەسەر سوکانەکەیدایە دەستت پیا نا دوای دە دقیقە دەتەقێتەوە... ماشینەکە دەبێت لە شەقامی "ناسر خوسرەو" بتەقێنیتەوە پاسکیلەکە هەر کوێت پێ چاک بوو، ئازادی. تێگەیشتی؟

– بەباشی. بەئومێدی خودا وەدەم عیشاوە دەنگ دەستم وەتەواو شار تارانا دەنگ داتەو.

– ئافەرین! کەواتە دەبێت بکەونە ڕێ، ماشینێک چەکدارت لەگەڵا دێت لە لاڕێگەوە ڕینماییت دەکەن تا سەر جادەی قەسر و کرند؛ یانی لە خوار سەرپیل زەهاو دەتخەنە سەر جادە.

– فەرهاد ئەرام وتیە، تەواو بەرنامەگە زانم.

– کەواتە بڕۆین؟

ئەبو مازن دووبارە تەوقەی لەگەڵ فەرهاد و کۆرش کرد و دوو ماشین کەوتنە ڕێ.

هۆڵەکە پڕی پڕ بووبوو. لەسەر بنەوە پێشخوانێکی لە ساج دروست کراو چەند کەسێکی ڕۆب لەبەر دانیشتبوون. هەر کەسە ناوی خۆیان لەپێش ڕوو بەدانیشتووان بەسەر پێشخوانەکەوە دانرابوون. پێشخوانەکە بەقوماش و گوڵی تەلقرمە ڕازابوویەوە. هەر کەسی بیدیبا دەیزانی کاری دەست و پەنجەی خانمگەلە. سەرۆکی مامۆستایان دکتۆر کەمال نە ڕووی بەخەڵکەکە کرد و نە ڕوو بە"کوردە" کە خاوەنی نامەکە بوو هەروا سەری داخستبوو بەسەر بەرگێک لە نامیلکەکەی کوردەدا کەوتە گفتوگۆ:

– پێش ئەوەی بکەومە باس و چۆنیەتی ئەم نامیلکەی ماجستێرە دەمەوێت لە خاڵێکدا بدوێم، بەڕای من پڕە لە ئازایی و ئومێد. ئازایی بۆ ئەوە کچە کوردێک بێ دەربەست لە وتی وتی و بیروڕای چەپەڵ و دواکەوتوودا باسێکی وا هەڵبژێرێت کە تا بەئەمرۆ قوتابییەکی مێینەی کورد نەیوێراوە خۆی لێ بداو ئازانە بەرئاورد و هەڵسەنگاندن و تاووتوێ کردووە. ئومێد ئەوەیە کچی کورد، ئافرەتی کورد ئیتر زەبونانە خۆی لەژێر پەچەو کەنار و قوژبنا نەشارێتەوە. ئیتر ڕووسەری شەرمی لەسەر توورِ داوەتە لاوەو شان بەشانی پیاوان لە ململانێی ژیاندا لەیراو لەوێ دەبینرێت. دکتۆر کەمال ئاماژەی بۆ کوردە کرد:

– ئەم قوتابییە وا ڕووبەڕووی دەستەی مامۆستایان دانیشتووە و

ئامادەی لێدوان و ڕازو نیازی نامەکەیەتی، داوای سەرکەوتنی بۆ دەکەم و ئومێدەوارم ڕەزامەندی مامۆستاکانی و مامۆستای ڕێنما و ڕاستەوخۆ خۆی بەدەست بهێنێت. نۆرە هاتە سەر دکتۆر نەسرین. هەروا نامیلکەکەی پەڕەپەڕە دەکرد. چاوێلکەکەی لەچاو دەرهێناو وەک کۆڕ بگرێت ڕوو بەدانیشتوان:

– هەڵبژاردنی ئاوا باسێک لەژێر نێوی «بەراوردی شیعرەکەی نالی و مەستوورە» وەک نامیلکەیەکی ماجستێری ئەدەبی بۆ خۆی بەخاڵێکی پڕ لە ڕەزامەندی دەدرێت لە قەڵەم و لە ڕاستیدا بەبووژانەوەیەکی نوێگەرا و نامیلکەیەکی پڕ لە وردەکاری و زەرافەت دەژمێردرێت و بەتایبەت پەنجەی خستووەتە سەر بڕێک خاڵ دەکرێت ئەو خاڵانە خۆی لە خۆیدا هەریەک لەوانە نامەیەکی ماجستێر و کتاوخانەی ئەدەبیی کوردەواری پێ دەوڵەمەند بکرێت. خۆزگە هەر بەو ئەندازەیەش بیتوانیبا هەڵەی چاپەمەنیش لە نەزەردا بگرتبا. ئەڵبەتە ئەو لایەنە هیچ لە نرخ و ئەرزشی نامیلکەکە کەم ناکاتەوە، هیوادارم لە کاتی چاپدانیدا هەڵەگیری بکرێت. ئیتر کەوتە هەڵەبژێری چاپ و هەروا پەڕەی هەڵدەدایەوە تا نۆرە هاتە سەر دکتۆر ئەوڕەحمان. چاوێلکە زەربینییە ئەستوورەکانی پاک کردەوە دووبارە لە چاوی کرد و بێ ئەوەی لاپەڕەی نامیلکەکە هەڵداتەوە لە گیرفانی پەڕە کاغەزی دەرهێناو خستییە سەر نامیلکەکە و کەوتە لێداون:

– من سەرفنەزەر لە باشی و سەرکەوتوویی ئەم نامەی ماجستێرە کە بەلامەوە هەوڵ و تەقەلایەکی شیاوەو کوردە خانم ئاشکرا خۆی تیا ماندوو کردووەو لەیرەدا من سوپاسی مامۆستای ڕێنما و ڕاستەوخۆی نامیلکەکەی دەکەم. دیارە لەگەڵ قوتابیەکەیدا خۆی

ماندوو کردووە؛ بەڵام ئەوە ئەمە ناگەیەنێت پەنجە نەخەمە سەر بڕێک خاڵ؛ جێگەی داخە یەکجار زۆرن. هەڵەی زمانەوانی بووە بە وەبا و ئافەتێکی بەربڵاوی بێ سنوور لە بەرهەم و نووسینی زۆربەی زۆری نووسەراندا؛ ئەم نامیلکەیەش یەکێکە لەوانە. دانیشتوان کەوتنە چپ و هوڕ بەتایبەت خانمە خانمی لەبەر خۆیەوە دەیبۆڵاند: سەیر ئەو ئێسک قورسە چی دەڵێت؛ خۆ جوان بوایە عالەمی دەخوارد. دکتۆر ئەوڕەحمان وەستاکارانە هەڵە زەقەکانی زمانەوانی دانە دانە دەژمارد. جارەو باریش دەیوت:

– سەد ڕەحمەت لە نالی! کاتێک ناوی نالی دەبرێت و نامەی ماجستێری قوتابیەک دەربارەی شیعرو ژیان و بۆچوونی نالی بێت، ئێمەی مامۆستای زمانەوانی نەشیاوە بێ دەنگ بین بەرانبەر ئەو هەڵانە. ئەگەر هاتو بێ دەربەستانە بگوزەرێم لام وایە دەبێتە بێ ڕێزی لە جێگە و شوێنی بلیمەتێکی وەک نالی لە دەوڵەتی ئەدەبدا. جا من لەبەر ڕێزو حورمەت و وەفایش بووە... وەفا بۆ خودی نالی و هەروەها بۆ زمانی کوردی و وردەکاری زمانەوانییش لەسەری ناچاری ئەم هەڵەگیریانەم. پەنجەی دەخەمە سەرو بەڵکی بکرێتە ئەلگو و نموونە بۆ نامەکانی دی چ ماجستێر و چ دکتۆرا. خانمەخانمی لەژێر لێوەوە هەر دەیبۆڵاند:

– کوڕە خۆ مە هیچی بۆ کوردە نەهێڵاوە؛ دەک بەڵای خوام لێت دا. دیارە زەڕەیەک پۆی بە عومەتی موحەمەدەوە نییە. سەیری کەن چۆن ڕیچ بووەتەوە، دەڵێی پیرە دار بەڕووە... تالیب ئاغا پێیەوە دەژەند تا بێ دەنگ بێت. کوردە بەڕۆبی تەلقرمەوە سەرو زلفی پەخش کردبووەوە سەریا. دەیزانی دکتۆر ئەوڕەحمان لە هەڵەگیری زمانەوانی ناگوزەرێت و موو لە ماست وەدەر دەێنێت. بۆ ڕخنە و کێشەی ئامادە بوو.

جارەوبار لایەکی بەلای فەرهادەوە دەکرد لە ڕیزی حەوتەمدا لەگەڵ تاڤگەدا بەوردی هۆش و بیریان بەلای دکتۆرەوە بوو. فەرهاد لە بۆچوونەکانی دکتۆر نەدەگەیشت جارەوبار تاڤگە بۆی شی دەکردەوە. نۆرە هاتبووە سەر "کوردە"، نەختێک دەنگەوەرەکەی لە دەمیەوە نزیک کردەوەو دەستی پێکرد:

– پێش هەموو شتێک سوپاسی مامۆستایانم دەکەم وا ئەم هەلەیان بۆ ڕەخساندم و ئەوڕۆ لە خزمەتیاندام، بۆ خۆی بەڕێز و گەورەییەکی زۆری دادەنێم و لە کانگای دڵمەوە سوپاسگوزارتانم جا سەرەتا هەڵبەستەکەی حەزرەتی "نالی" دەخوێنمەوە، ئەودوا وەڵامەکەی "مەستوورە خانم" و لە دواییدا دێمە سەر لێدوان و شیکردنەوەی هەردووکیان و سەرۆکی لیژنەکە قسەی پێبڕی:

– وەڵامەکەی مەستوورە خانم بەزمانی فارسییە ئایا فارسی دەزانی؟

– بڵێم فارسی بەو شێوەی پێویستە دەزانم، نەخەیر. وەلێ ئەوەندەم شیعرەکەی "مەستوورە" خانم خوێندۆتەوە لەبەرم کردووەو بۆ وەرگێڕانی بۆ سەر کوردی یارمەتیم لە زانایانی زمانی فارسی وەرگرتووە.

دکتۆر کەمال بەدەستی چەپی ئاماژەی بۆ کرد تا دەست پێ بکا.

کوردە تۆزێک شەرم گرتبووی ڕوو بەلیژنە:

– داوای لێبووردن دەکەم! ئەوانەی ئاگاداری ئەم هەڵبەستە نەبن کە لەم هۆڵەدا دانیشتوون ڕەنگە بەلایانەوە ئاسایی نەبێت کچێک بێ دەربەستانە ئاوا شیعرێک لە نێو خەڵکیدا بخوێنێتەوە.

دکتۆر کەمال:

– سـەرەتا ئێـمـە لەوە دواوین. لات خـۆش بێت بەخـەڵکەکـە دەڵێین تەشریف ببەنە دەرەوە؟

کوردە هەڵەپەلانە وەڵامی دایەوە:

– نەخـەیر مـەبەسـتم لەوەی نەبوو. بەپێـچـەوانەوە ئامـادەبوونی دانیشتووان مایەی سەرفەرازیمە. چەند پەڕەیەکی هەڵدایەوە و دەستی بەخوێندنەوە کرد:

هـاتووم، وتی، عوقدەم هەیە، قەط مومکینە وابێ؟
هـی تۆم ئەگەرەم مەسئەلە حـەل کەی بەجـەوابێ
هـەر مـەسـئـەلە بیکرێ بۆ تۆ شـەرحی کـرابێ
مـومکین نییە کـەس دەخلی بکا چین و خـەطابێ
ئـایینـە بـەمـــاییـنـە دەبێ ڕەنگ نـومـــابێ
"مـەسـتورە" بەمەسـتورە دەبێ مـوهـرە گوشـابێ

دانیـشـتـووانی نێـو هـۆڵ بڕێکی زۆریان قـاقـا پێکەنین و بڕێکی دیکەیشـیـان چەپڵـەیان لێـدا. کـوردە بزەی شـەرم کـەوتبـووە سـەر ڕوخساری و دووبارە دەستی پێکردەوە:

نوکـتـێکی ظەریفـە بەنـەصـیـبی ظورەفـا بێ
تەعـریفی دەکـەم، بەڵکو لە بۆ دەرد شـیـفـا بێ
ئەم سڕە چییە میـسلی سوهابی، نـەسوابێ؟
دوڕڕێ کـە وەکو دوڕڕی سـەمابێ، نەسـمـابێ
دوککانـی توحـەف، کـانی حـەیا، کـانـی بەقـابێ
قـوببـەی لە قـیـبـابی نوقـەبابێ، نـەقـوپابێ
وەک خـەیمە بەبەردێکی دوو ئەسـتوونە بەپانی
سـەرتیلەکی نەخـتێ بەنەزاکـەت قلەشـابێ

دیسان هۆڵەکە کەوتەوە دەنگە دەنگ و چپ و هوڕ.

وەک هیـمـەتی صـۆفی کـە لەنێـو خـەلوە خـزابێ
مـەسـتورو عـەزیزی شـەرەف و ڕیفـعـەت و جـابێ
یا کـۆمـەڵە زیوی بوخـەلا دوور لـە سـەخـابێ
مـوغلـەق بەبەخـیلی بەمـەثەل شـتی مـەلابێ
کـاسـێکی بلورێنی نخـوونی لـە سـەرابێ
نەخـتـێکی لەبەر مـەوجی لەطافـەت قـڵـەشـابێ
یاخـۆ پەڵە بەفـرێکی کـە ئەصلەن نەشکابێ
قـەندیلی مـونیـر و گـوزەری ئـاب و هـەوابێ
کـام ئاب و هـەوا؟ مـوعـتـەدیلی نەشـئـو نومـابێ
یەعنی لە وەسط کـانیـیـە گـەرمـێکی تـێ زابێ

دیسان لە هولەکەدا زەمزەمەو گاڵە... دکتۆر کەمال یەک دووجاران وتی:

- تکایە بێ دەنگ.

لـەو کـانیـیـەدا چوزەرە ڕیواسـێ ڕووابـێ
بـەو چوزەرە ڕێواسـە کـەمـێک قـەڵشـابێ
یا قـەصـری مـوعـەللا لە ئاوێنە کـرابێ
یا غـونچـەیی نەشـوکـوفـتـە کـە ئاوی نەدرابێ
یا گومـبەدی نەزهـەتگەهـی نێو باخـچـە سەرابێ
ئەلوانـی گـوڵاریز و شـەکـەر ڕێزی تیـابێ
یا قـورسـی نمەک هەروەکـو مـەڕمـەڕ نـەضـیـابێ
جـێی قـەطرەیە ئاوێکی لەنێـودا قـڵـەشـابێ

یا گـــردەکی گـــردێکی کـــە شـــیـــرین هـەڵیــدابێ
گـــــردی نمـەکین، یەعنـی گـــیــــای لـێ نەڕوابـێ
دامـــێنی بـەئـەنواعی گـــوڵ و مـڵ خــــەمـــڵابێ
گــەنجـێکی تێــدابێ کـــە طیلـەسـمی نەشکابێ
حــوقــقــێکی زەوی صــافی لـەســەربـانی نـرابێ
نەخـتێکی بەصـەد صـەنعـەتی "مـانی" تلەشـابێ
یا ڕەئـسی یەتیـــمـێکی کـــە بێ بەرگ و نـەوابێ
غــەڵتــان و ســەراســیـمـە: نـە داکـێک و نەبابێ
فـێسـێکی سـپی و توندی لە کەللەی کەلی نابێ
هێشـتـاکـو لە حـەق جـێگەیی خـاصـی نەدرابێ
چەســپـیـدەو خـــڕ هــەروەکــو بەرقـــالبی دابێ
نەخــتــێکی لەبەر تـوندی و ســفــتی قــڵــەشـابێ
دورجێکی موجەوهەر کە هەموو حوسن و بەهابێ
دوڕڕێکی مـونەوەر کـــە هەمــوو ئـاوی صـــەفــابێ
بەیضــێکی شــوتور مــورغی کــە وا تـازە کـرابێ
وەک بەیضــەیی بەیضـا بەضـیـاو و بەسـەتا نابێ
خـــرچێکی مـــودەوەر بـەعــــەســــەل ئـاوی درابێ
نەخــتـێکی لـەبەر حـوسن و حـەلاوەت قــڵــەشـابێ
یاخـود وەکـو خـۆی شـاهـیدە بـاوەصـفی وەهـابێ
ســـیـــمـین مــــەمکێکی هـەکــە تازە هـەڵیــدابێ
یا تـازە هـەنارێکی کــــە ناری گــــوڵی مـــــابێ
بێ درزو قـــڵـــیش مــیـــثلی شـــەمــامـێکی تـەلابێ

بۆ تەجــــرەبە بەتا لـەزەتی شــــیـــــرینی نەدابێ
نەخـــتـــێکی وەکــو دیدەیی دەرزی قــڵـــەشـــابێ
یاخـــود مـــەثەلا، مـــیـــثلی نەوابێت و نەوابێ
مــەشـــهـــوور و خــەفی وەکــو عــەتفــاو وەفـــابێ
صـــاحـــێب زەڕو زیوی کــە فــریبی غــوفــەلابێ
ئیکسـیری طەلای ئەحـمـەڕی چەند قـەترە لەلابێ
دەعـوای ئومـەرا چەندە لـەســەر تەخـتی کـرابێ
چەند خـوێن کـە ڕژابێت و چ خـوێنی نـەڕژابێ
کێ بێ لە جـیــهـاندا چ گــەدا بێت و چ شـــا بێ
تـەرکـــێکی وەهـا ناسک و پڕ لـەزەتی گــــابێ؟
دێوانـە کـە زانی کـە دەبێ عــوقــدە گــوشــابێ
هـەســـتـــاو وتی: ئەشکی ڕەوانم بـەفــــیـــدابێ
ئەم صـاحیبی تەشریحـە دەبێ هەیئـەتی چابێ
هـەم شـاریح و هـەم جـاریح و مـوضـیحـە گوشابێ

ئەمـە سـەرجـەمی هـەڵبـەسـتە پڕ لە هێـرشـەکەی حـەزرەتـی "نالی"یە دەرحـەق بە"مـاە شـەرەف خـانم"ی ژنی والـی سنە کـە بەناوبـانگ بووە بەمــەســتــوورە. بێ شک بـەندە بەوردەکـاریـیـەوە هۆی ئەم هـێـرشــە ناڕەوایـەم لەیەک داوەتەوەو هـۆکـەیشـم تاووتوێ کـردووە. دوای ئەوەی وەڵامـەکـەی مـەسـتـوورە خـانم خـوێندەوە ئەو دەم هۆی پەلامـارەکـەی "نالی"، ئەڵبــەتە بەپێی بۆچوون و لەیەکـدانەوەی خـــۆم دەگـــەیەنمە خزمەتتان. لە پێشدا ئەمە وەڵامەکەی مەستوورەیە کە بەزمانی فارسی گوایە لە دیوانی شـەمسی تەبریزی دا هـەیەو بەو چەشـنە تۆڵەی خـۆی لە نالی کردوەتەوە...

مـــایەی اصـل و نسـب در گـــردش دوران زراسـت
دائماً خون می خـورد تیغی که صـاحب جوهراسـت
نـاکـــسی گـــر بالا نشــیند عـــیب نیــست
روی دریاخس نشــیند قـــعـــر دریا گـــوهراست
شـــست و شـــاهد هـردو دعـــوای بزرگی مـی کنند
انگشـت کـــــوچـک لایق انگشــــــتـــــر اسـت
دود اگـر بـالا نشـیند کسـر شـأن شـعله نیـست
جـــای چشم ابرو نگیـــرد گــرچه او بالاتراسـت
مـــادیان گـــر ز نجـــابت کــره اسب دنبـــال اوست
کـــرەخـــر از خـــریت پیش به پیش مـــادراست
اهـن و فــــولاد هـردو ازیک کـــــوره ایند بـرون
یکی خنجـــر بران شـــود دیگرای نعل خـــراست

بێگومــان من فــارسی نـازانم وەک گـوێتــان لێم بوو تا ئەندازەیەک بەباشی شیعرەکەم خوێندەوە. با ڕاستگۆ بم ئەگەر بڵێم هەزار جار ئەو هەڵبەستەم خوێندوەتەوە تا بتوانم لەیرەدا بەباشی بیخوێنمەو. ئەڵبەتە یارمەتیم لە یەکێک لە برادەرانی فارسی زان وەرگرتووە، بۆ خۆم بەزمانی ئەدەبی گونجاندوومەتە نێو نامەکەمدا وەک وتمان هێرشەکەی "نالی" گەلێک نارەواو زەق و ڕەقە؛ تازە هیچ پەیوەند یا زوڵم و زۆرو هەڵە و توانجێک لە نێوان "نالی" و "مەستوورە"دا نەبووە، بۆیە سرنجی لێزانانی بواری ئەدەبی کوردی ڕاکێشاوە. ئەگەرچی "نالی" لەو دەمەدا وا ئەو هەڵبەستەی نووسیوە لە هەرەتی لاوی و دەورانی فەقــیەتی گوزەراندووە، ئەو حـەلە نە ناوێ، نەباوێ، نە نیشانێک "نالی" نەیبوە. لەپڕ بەو ئاشکرایە دەست وەبینی ژنی والی

کوردستان بنێت جێگەی سەرسوڕمان و لێدوانە. بەڕای بەندە خودی "مەستوورە"شی سەرسام کردووە کە وا بۆ کۆلکە مەلایەک بەو شێوە ناڕەوایە بکەوێتە باسی. بۆیە پەنای بردووەتە ئەو پارچە هەڵبەستە فارسیی.ە ئەلحەق و وەلئینساف شیعرێکی هەڵبژاردووە لە بەرزی و بوڵەندیدا دەگمەنەو ئەمەش ماناکەیەتی: من لە تۆو توخمێکم ڕیشووی لە زەویدا داکوتاوەو کانی زێڕەو من تیغ و دەبان و شمشیرێکم لە ئەزەلەوە بەخوێن ئاودراوە؛ ئاسنێک بەخوێن زاخاو درێتەوە جەوهەرداره، پڕ کرداره. پێم سەیر نییە بێ ڕەگەز و ناکەس بەچەیەک ئەگەر ڕۆژگاری بۆ بلوێ و پلەو پایە وەدست بهێنێت و بڕواتە نێو کۆڕ و کۆمەڵەوە ئەوە نیشانەی بەرزی و بوڵەندی نییە، ئەوی دەکەوێتە سەر ئاو چیلەکەو چوکڵ و چێو و کەف و گلاڕێزانە. ئەوی لە بندایە مرواری و سەنگی ڕەنگاو ڕەنگی گران بەهایە. لافی گەورەو زل و زەلامی و پایەبەرزی زۆری تێ ناچێت دەعوایە و دەیکەن پەنجەی شایەتی و دۆشاو مژە لافی ئەنگوسیلەی زێڕو ئەڵماس لێ دەدەن خۆیان بەشایستەو هەی من هەی من دەکەن. ئەوی ئەنگوسیلەی لێ دەکرێت پەنجەتووتەیە. لە دووکەڵ گەڕێ هەی خۆی بەرەو بەرزی و ئاسمان دەکوتێتەوە با پێچ بخواو لوول بخوا بەرەو جەرگی ئاسمان، ئەوی مایەو بنەمایە شوڵەی گڕو بڵێسەیە. ئاگرە نەک گەردەلوولی دووکەڵ و ئەبرو قەیناکە بەسەر دیدگاو چاوەیە؛ کەی ئەوە نیشانەی پایەبەرزی و بوڵەندییە. ئەی دەوروبەر بینەو مایەی ژینە گلێنە و چاوە، چاو تەواوە.

نوما چونکە خاوەنی بنجک و ڕەگەزی خۆیەتی و نەژادی دیار و ڕەسەنە... نەبینراوە پێش دایکی کەوێ... ئەوی پەیوەستە لە پێش دایکییەوە سمکۆڵانیەتی... جاشوولکەیە، جاشەکاوە، جاشەکەرە بێخەبەرە. قەینا ئێمە لە خێڵاو توێژو تەباری شوعارا بین. تۆ

هاوکێشی من نیت و خۆتت لێ گۆڕاوەو ئەوی دەیڵێی نیشانەی خۆ نەناسینە. نەتبیستووە پۆڵا و ئاسن هەردووکیان لەیەک کوورەدا جۆش و ئاو و زاخاو دەدرێنەوە؟ پۆڵا دەکرێتە خنجەری تیژی دەبانی گەوهەردار، ئاسنیش ناڵی کەرە.

کوردە سەری بەرز کردەوە ڕوو بەمامۆستایان و خەڵکەکە... داوای لێبووردن دەکەم باسەکەم درێژایی کێشا. ناچارم وا بەدرێژا بدوێم، باس باسی حەزرەتی "نالی"یە، کەڵ پیاوێکی وا گەورەو مەزن نەک نامەیەکی ماجستێر بەڕای من دەکرێت و دەگونجێت دەها نامەی ماجستێر و دکتۆرای لەسەر وەربگرێت؛ بێ شک "نالی" خاوە و باجی نەژادی خۆی دەدا. ئەگەر "نالی" کورد نەبا هەر میللەتێکی دی بایە چەندین کۆلێج و ڕێکخراوی ڕۆشنبیری و هۆڵ و شەقام و ساختمانی بەنێو دەنرا. جا بەندە وەک کچە کوردێک بەئەرکی سەرشانی خۆمی دەزانم لە خزمەت باو و ناوی "نالی" دابم.

خەڵکەکە چەپڵەڕێزانیان دەست پێکرد دکتۆر کەمال وتی:

– کوردە خانم! بڕۆ سەر باسەکەت.

فەرهاد بەوردی تێنەدەگەیشت؛ بەڵام ئەوەی لا ڕوون بوو بوویەوە کوردە لە بواری ئەدەبی کوردیدا دەستی باڵاو لێزانە. کوردە ڕوو بەدکتۆر کەمال:

– ببوورە دکتۆر! دێمەوە سەر هۆی ئەم هێرشە توندو تیژەی "نالی"یە لەم ڕووەوە بۆچوونی جۆراوجۆری زۆرو فراوانترەوە پەنجە دەخەمە سەر چەند دانەیەکی. ڕەنگە ئەوانەی وا ئاماژەی بۆ دەکەم واش نەبێت، بەڵام هەرچی لەیەکی بدەینەوە یەشتا کەمەو نیازمان بەتەقالای زۆرترو بەربڵاوترە. ئەوی ڕوونە ئەم هەڵبەستی "نالی"یە

بەسەرەتای ئەدەبی ڕووهەڵماڵراوی ئەدەبیاتی کوردی دادەنرێت. تا ئەو دەمە "هەجو"ی وا لە هیچ شاعیرێکی کورد بەو زەقی و ڕەقییە نەبیسراوە. ئەو هەجوە بێ سەرپۆشە لە ڕاستیدا بەقۆناغی تازەو نوێگەرایی دەژمێردرێت و زەڕو دارایی و گەنجینەی ئەدەبیاتی کوردی پێ دەوڵەمەند کردووە. ئەگەرچی تەقالاکەی "نالی"، ئاسایی نەبووەو ئەوپەڕی ئازایەتی نواندووە کە توانیویە دەست وەبینی ناسراوترین ئافرەت و بەهێزترین ژن بنات، بێ دەربەست لە دەسەڵات و کوشتن و بڕینی دەسەڵات دارێکی وەک والی سنە کە لەو دەمەدا لە ئەوپەڕی هێز و دەسەڵات و توانادا بووە. "نالی"یەکی نەناسراو فەقیەی مزگەوت، بێ باک لە تۆقیان و زەبرو زەوت، میرە کچێکی دەسەڵاتدار ڕووت و قووت کاتەوەو لە سەنگەری یاخیگەریدا پەرچەمی ڕۆڵی بێکەسی و بێدەرەتانی خۆی بەو شێوەیە بشەکێنێتەوە. ئەمە بۆ خۆی جەسارەتێکی پڕ لە کەڵەمێردی و بەبەرزی هەستی ململان نیشان دەدا.

وەک وتم ئەمە لایەنێکە. لایەنێکی دی دیارە نالی مێژووی ئەردەڵانی "مەستوورە"ی بەباشی خوێندوەتەوە و"نالی"یش بۆخۆی، خۆی بەشاعیرێکی سەر بەمیرنشینی بابان داناوەو لەو ڕووەشەوە دەمارگرژی نیشان داوە، وەک زانراوە دڵبەستەگییەکی بێ سنووری بەو میرنشینە هەبووەو زۆربەی زۆری سوپای بابان لە تیرەی جاف و سوپاسالاری سوپای میرێکی گەورەی وەک کەیخسرەو بەگی جاف بووە. مەستوورەش لە مێژووەکەیدا هێرشێکی نارەوای کردووەتە سەر میرنشینی بابان و هەروەها هۆزی جاف. هەڵبەستەکەی "نالی" بۆنی تۆڵە و ڕق و کینەی لێ دێت، بۆیە وا بەجارێک ڕقی لێ هەستاوە و لێی

پڕبووە. با وەک لەو دەمەدا نالی لە هەڕەتی لاویدا و هەروەها بەسەرەتای شیعر و شاعیری ئەو دەژمێردرێت و لە بناری ئەردەڵاندا هیچ بوارێکی بۆ هەڵنەکەوتووە تا وەک شاعیرێکی کارامە و لێهاتوو بێتە مەیدانەوە؛ بۆیە بێ پەردە هاتووەتە مەیدانەوە، لەسەر بیروڕای چاکترین خۆپاراستن هێرشە.

بۆچوونی دیکەیش لە ئارادایە؛ ئەوی ڕوون و ئاشکرایە لە سەرەتای سەدەی نۆزدەهەمدا "نالی" بەپەرچەمدار و سەرقافڵەداری بزووتنەوەی بەزمانی کوردی شیعر وتن ناسراوە. ژنە شاعیرێکی ناسراوی بنەماڵەیەکی بەناوبانگی کورد، بەفارسی شیعر بڵێت و زمانەکەی خۆی لە بیر کاتەوەو پەنا بەرێتە بەر ئەدەبیاتی میللەتێکی دی و بیر و فکرو بۆچوونی لە خزمەتی ئەدەبیاتی گەلێکی دیدا بێت، لەلایەکی دیکەوە "نالی" بەو شیعر و ئەدەبیاتە سوارکارە هەتاوەکو لە "هەجو"یشدا شۆڕەسواری مەیدان و دەنگ و جەنگی پێنووس و زمانە.

کوردە عەرەق کەوتبووە سەر ڕوخساری مژێکی لە لێوانە ئاوەکەی بەردەستی دا و سەرێکی بۆ مامۆستایانی دانیشتووی پشتی پێشخوان دانواندەوە بەنیشانەی تەواو کردنی باسەکەی. هۆڵ بێدەنگ چرکەی لێوە نەدەهات دکتۆر کەمال هەڵیدایە:

– تکا لە دانیشتووان دەکەم تەشریف ببەنە دەرەوە تا ئێمەی مامۆستایان ڕای خۆمان دەربارەی ئەم نامیلکەیە دەربڕین.

خەڵکەکە هەستانە سەرپاو هۆڵ چۆڵ بوو، دەرگای هۆڵ داخرا. زۆر زۆری نەخایاند دووبارە دەرگا کرایەوە مامۆستایان هەر یەکە لە جێگەی خۆی بەڕۆبەوە دیسان دانیشتنەوە. دانیشتووان بێدەنگ، "کوردە" ڕەنگ هەڵپرووسکاو چاوەڕانی بڕیاری دکتۆر کەمال لە

لاپەڕەیەکی ئیمزا کراودا خوێندیەوە کە وا نامەکەی قوتابی "کوردە تالیب" پلەی نایابی بەدەست هێناوە.

دیسان بوو بەچەپڵە لێدان. ئەو دەم شیرینی و چای و قاوە خورانەوەو پیرۆزبایی و وێنەگرتن دەستی پێکرد.

کچێ! وا خەریکە گەورە دەبیت، ماجستێرە وەرت گرتووە. لەخوا بەزیاد هیچ جۆرە کەم و کەسری و گرفتارییەک لە گۆڕدا نییە. ئیتر قسەت نەماوە، ماوە؟

– نەخەیر نەماوە. بۆخۆمیش گەیشتوومەتە ئەو باوەڕەی باوەڕم بگۆڕم و بڵێم بەڵێ.

دایکی هەلهەلەیەکی لێداو خۆی پێڕانەگیرا بەرەو کوردە ڕۆیی ئەملاو لای ماچ کردو چمکی ڕۆبەکەی دای لە چای سەر تەپڵەکی لا دەستی. چای ڕژا و پیاڵەش شکا.

دەی خێری پێوەیە شرینییە. شوکری خوای دەوێ گەیشتوویتە ئەم باوەڕە. دەزانی چەند کەس ڕێزیان بەستووە بۆ ئەو "بەڵێ"ی تۆیە؟ بیانژمێرم؟

– دەی.

– ئەوە ئاگری ئەوڕەحمان ئاغایە، گەڕەکێکی لە شاری بەیروت دا هەیە. ئەوە سامالّی حەمە عەلیخانە دکتۆرای هەیە و سەدان ساڵیشە بنەماڵەن. ئەوە میرانی شێخ قادرە کوڕی پیاو ناسراو و دەست ڕۆیشتووە. ئەمانە هەموو کوڕی پیاوان.

– ئێ کێی دی.؟ ماوە هەڵیان دە...؟

دایکی تۆزێک تێڕاماو لەسەرخۆ وتی:

– لەوە دەڕوا ئەوانەی هەڵم دان هیچیانت بەدڵ نەبێت؟

– توهەمم بۆ هەڵدە، تا بزانم کێی تری. بەتەمامە؟

– کچم بەتەمابوون نە عەیبەو نە شوورەیی. کچی پیاو هەی، ئا هەی، بنەماڵی ناسراوی چەند سەد ساڵەی کورد هەی، ئا هەی. بەسەر ئەوەشدا جوان و خوێندەوار خاوەن بەڵگەنامەشی. ئەوانە هەر هەمووی نازو نیعمەتی خوایە پێی داوی.

– یانی تۆ دەڵێی من هاتوو شووم کرد دەبێت شوو بەیەکێک لەوانە بکەم، وا نا؟

– ئەوانە هەموویان خواپێداون. هەموو کچێک ئاواتەخوازە شوویان پێبکا. دەستی کێ دەکەون؟

دایە گیان! من بڕیارم داوە شوو بکەم؛ بەڵام ئەوانەی وا هەڵت دان لە لیست و قایمەی مندا نین.

– یانی یەکێکت ناوەتەوە؟ ئەی من بۆ نەزانم ئەو خۆش بەختە کێیە؟

– وتم شوو دەکەم، ئا دەیکەم؛ بەڵام نە بەدارو بەرد و خانووبەرەو قەسرو قسوور. شوو بەیەکێک دەکەم حەزی لێکەم لێم تێگا و لێی تێگەم و خەمی خەڵک و خوا بخوا و لە ئەندازەو پلەی ڕووداودا تێفکریەت. ئەو موفت خۆرانەی وا هەڵت دان ئەگەر پیاو لە دونیا نەبێت و هەر ئەوانە بن وەک مێرد بەفلسێک نایانکڕم.

دایکی سەرسامانە دوولەپی بەیەکدا نائومێدانە هەسواندو لەژێر لێوەوە بۆڵاندی: حەیا حەی! خومە لووتی بەبالامبووەیە دەڵێی خەرەفاوە.

– وتت چی؟

– وتم شەق لە بەختی خۆت هەڵدەدەی، ناشوکرییەو دەیکەی.

هەریەکە لەوانە مێژووی بنەماڵەکەیان لە چوار سەد ساڵ کەمتر نین، ڕەگ و ڕیشەیان لە قووڵایی زەویدایە. بۆیە مانەتەوەو زۆری دیکەیش دەخایەنن.

– دایە! من شوو بەعەنتیکە و موزەخانە ناکەم. لەو دۆڵ و دەربەندی کوردستانە... دار بەڕووی وای تیادایە دووهەزار ساڵ تەمەنیەتی. بەم حیسابی ئێوەیە ئەگەر دایناسۆر تا بەئەورۆ بمایە، دەبوا بیان پەرستا... کوردە دەستی ڕاوەشاند:

– دایە! ئەم تئوری و کەیل و کێشانانە نە باوی ماوە، نە بایی.

– دەی فێرمان کە تا بزانین تازە بابەتەکان چین دەبفەرموو.

– چە بفەرمووم... بمەوێ بەدڵی خۆم شوو بکەم تاوانە؟ سەیرتان بەلاوەیە. لەوەی دڵنیابن شوو بەو کەسەی دەکەم حەزی لێ بکەم. من شوو دەکەم، نەک ئێوە.

– ئەمەی دەیڵێی ماقووڵە. تەنها ئەوە لە نەزەردا بگرە ئێمە لە بنەو بنچکدا پەروەردە نەبووین. شوو دەکەی بیکە تەنها مەرجێک هەمانە ئەوی شووی پێ دەکەی کوڕی هەرچی و پەرچی نەبێت. قەینا دەوڵەمەندیش نەبێت، با نەبێت. ئەلحەمیلا هەمانە. تۆ تەنها ئەوەم بۆ ڕوون کەرەوە ئەمانەی دەیڵێی بیروڕاو قەناعەتە یا حەز لە کەسێکی تایبەت دەکەی؟

کوردە بەپشتی دەستی ڕیتمدار دەیدا بەسەر کەمەی تەختەی مۆبلیاکەدا ئنوسەیلەکەی پەنجەی دەنگێکی مەوزوونی لێ دەهات، نیشانەی ئاشوفتەگی قووڵایی دەروونی بوو؛ سەرەتا قەناعەت بوو، بوو بەباوەڕ. ئێستا حەزەو حەزەکەشی بەرەو حەقیقەت دەڕواو بووە بەعیشق.

خانمە خانمی ڕیتمی هەناسەی تێک چووبوو، هەستی حەوتەمی ئاگاداری کردبوویەوە کوردەی کچی خەریکی بەزم و بەرنامەیەکە نە بەدڵی ئەوەو نەباوکی و نە توێژی ئەو. بەســـــونەت شکێن دەدرێت لەقەڵەم و کۆمەڵگای ئەوانیش سونەت شکێن نابەخشن و دەبنە بنێشتە تاڵەی دەمی دوور و نزیک:

– ئەێ خانم!

– بۆچی هەر کەسێک بەڵگەنامەی ماجستێر وەرگرێت یەکەمین هەنگاوی ڕچەشکێنییە؟

– دایە! وا ماجستێرم لە زمان و ئەدەبیاتی کوردیدا وەرگرتووە، لەم وشەو واژانە تێناگەم، سادەتر لەگەڵما بدووە.

– دەڵێم سەدساڵی دیکەی دەوێ هەتیوومەتیو بەزاوا قبووڵ کەم و دانی پیانەم و بیسەلمێنم کە هاولفمانن.

– کورە ئێوە سەیرن. خۆمە چاوتان نییە کەسی پێ ببینن. خۆتان و توێژی گەندەڵی و موفت خۆری خۆتان بیروارِی پڕوپووچتان نەبێت. خۆمە هەموو کەس و هەموو شت بەبابردەڵەو پووش و پەڵاس دادەنێن بێ ئاگا لەوەی دونیا بەسەدو هەشتا پلە گۆڕاوە. ئێوە ئەمە بۆ تێناگەن؟ یا خۆتان لێوە کەڕ کردووەو ناتانەوێ تێی بگەن و بیسەلمێنن.

– دەفەرمووی چی بسەلمێنین؟ ببیتە هاولفی سوورتک و سەگ و ستور. تۆ پاک بۆ ناڵێی شووتی، بەتەمای چ میر قۆزێکی؟

– کوردێکی ئێرانییە.

– کێیەو کوڕی کێیەو چکارەیە؟

– نازانم کوڕی کێیە. ئینسانە و ئێستا پێشمەرگەیە. پێشمەرگەیەکی ڕووتەڵی سەر بەحزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانە.

– پێشمەرگەیە سەرسەر. ئەی بابی؟ ئەی باپیری؟ ئەی ڕەگ و ڕیشەی؟

– کێت دەوێ؟ کوڕی شێخ عەلیخانی زەنگەنە یا کوڕی عەلی ئەکبەر خانی سنجاوی، چوزانم کوڕی کێیە. کوڕی باوکیەتی باوکێکی شەهید لە پێناوی بیروڕای کوردایەتیدا. پێشمەرگەیەکی ڕووتەڵە، ئاسمان لێفە و پەڵاسیەتی، زەویش حەسیر و مافووری. پێشمەرگە چی هەیە لە بەرزو بوڵەندی باوەڕی زیاتر. بەلای ئێوەو چینی خوا پێداوی ئێوەوە ئەم وتانە قسەی قۆڕن. پووڵ و پارەو خانووبەرەو شۆرەتی پڕ لە کش و فش کوێری کردوون. سەیری خەڵکی کەن چەند ڕاستگۆن، لەگەڵ خۆیاندا بەئاسان خۆ بەخت دەکەن. حەیف چاوتان نییە.

– کچە تیو! بۆ وامان لەگەڵا دەدوێی. ڕاستە پێشمەرگە نین خۆ جاشیش نین. لەوانە گوزەشتە، تیکەمان لە دەمی کێ فڕاندووە؟ کێمان تالان و زۆرمان لە کێ کردووە؟

ئەمە تاوانە بیست پشتی خۆم دەناسم. کابرا ناوی باپیری خۆی نازانێت، بەمن چی؟ خەتای ئێمەیە بڕێک وەک دومەڵان وان؛ نە ڕەگیان هەیەو نە ڕیشوو.

– ئەم ئەسڵ و فەسڵەی وا پێی دەنازیت و شانازی پێوە دەکەی بەلای منەوە ئەرزشی پەشیزێکی نییەو بەبۆچوونێکی کۆنەپەرستانەی دادەنێم. بۆشم بکرێت ئەوەی لەم ماڵەدا دانراوەو چینراوە تووڕی دەدەمە دەرەوە. چییە، وەڵا ئەوە موبلی لوئی چواردەهەمەو ئەوە مێزی سەردەمی ناپلیۆنەو چاوی لوئیو نابلیۆن وەدەر بێت و لەوەلاتر بڕۆن، لەگەڵ بیروڕای نەشیاوە ناپەسەندیش. من دەمەوێ بژیم بەو شێوەی وا دەمەوێت. کارم بەتوێژو موێژو کۆنی بنەماڵەشەوە نییە. خۆ من مافووری ناوماڵەتان نیم و چاوم لە فلسێکی ئێوەش نییە. ژیانم بەو

شێوەی دەست پێ دەکەم، تێدەفکریەم. لە سفری سفرەوە دەست پێ بکەم زۆرتر پێی شادم..تا دارایی و دەوڵەتی ئێوە بەو مەرجانەی وا دەیبیسم.

– جا خۆ ئاوا ڕەفتارێک دەچێتە خوێنی باوکت؟

– بۆ حەز لێکردن تاوانە؟

– تاوان بێت یا نە، ئەم جۆرە بۆچوونانە لە ڕەسم و ڕەواڵ و چۆنیەتی ژیانی ئێمەوە دوورەو هەر هەمووی بەگرفتاری و ئاشوفتەبازاڕی دەزانم. نافەرمووی ئەم ئاغای پێشمەرگەیە ناوی چییە؟

– بۆ تۆ ناوی چی دەگەیەنێت؟

– ئەی چۆن؟ بەخێرەت نابێت ناوی زاوای ئایندەم بزانم؟

– فەرهاد.

– بەه... بەه... وەڵا خۆ گەلێک ڕۆمانسییانەیە؛ ئەگەر هەڵەیەک هەیە ڕاست کرێتەوە... ناوی خۆت بگۆڕە لە کوردەوە بیکە شرین، جوانتر بەیەک دەخۆن و لەسەر زمان ئاسانترە... نەتبیستووە دەڵێن شرین و فەرهاد و بێستوون و شەودێز؟

– گاڵتەم پێ دەکەی؟

دایکی لوتی هەڵقرچاندو وەڵامی نەدایەوە. کوردە وەڵامی دایکی دایەوە:

– پێویست ناکات خوشکەکەی ناوی شرینە.

دایکی ئاڵۆزانە هەڵساو بەتووڕەبوونەوە:

– تف لە ڕۆژی ڕەش! ئاوا شوویەک بەمیراتت کەوێ ئینشەئەڵڵا! زۆر نییە "تەیری گوڵ عاشقی داری زەقنەبووتە".

ئەبو مازن لە پێشەوە دەڕۆیشت، فەرهاد و کۆرش بەدوایدا تا گەیشتنە لای ماشینێکی ڕاوەستاودا. ئەبو مازن وتی:

– سوپەرە ها! سویچی لە گیرفان دەرهێناو دای بەدەستی فەرهادەوە: بۆ ئاگاداریت هەنگاوێک نەڕۆیشتووە، کیلۆمەتر سفرە.

فەرهاد هەروا ڕاوەستابوو. ئەبو مازن تێی خوڕی:

– بۆ ڕاوەستاوی دەرگاکەی بکەرەوە. ویستی بەسویچ بیکاتەوە، سویچی لە فەرهاد سەند و ڕوو بەدەرگا ڕایگرت: ئاها وایش دەکرێتەوە [سویچەکەی ڕاوەشاند] ئەمە ڕیمۆنتە لە دووریشەوە دەکرێتەوە ئا تۆ سەیر کە. ئەبو مازن چەند هەنگاوێک دوور کەوتەوەو سویچی ئاماژەی دەرگا کرد و وتی:

– بڕۆ دەرگا بکەوە.

فەرهاد دەرگای کردەوە، تۆزێک لە نێویدا دانیشت و ئاوڕێکی سەرسامانەی لە دەرودوا دایەوەو هاتە دەرەوە.

– وەک لە پێشدا وتم، وا بەڕێوەبەری گشتی بەڵێنەکەی ئەنجام دا و ماشینەکەی بۆ ناردوون بۆ بەکارهێنان. لەیراش وەدەرچووین یەکڕاست بەرەو سولەیمانی دەڕۆین تا ماڵی تازەتان نیشان دەم. دەتوانن لە سبەینێوە بگوێزنەوە. ئاگربارانە درەنگە بکەونە دوام بەرەو سولەیمانی.

جادەکانی نێو شاری کەرکووک جگە لە ماشینی باری و نەوتکێش لە تاوی گەرمادا ماشینی سواری تاک و تەراک تیا دەبینرا، قیری سەر جادەکان وەک سەیلات ئارام توابوویەوەو کەوتبوونە ڕێ، لە شار دەرچوون، هەتاو سکی نابووە زەوی، هەموو شت تاوی سەندبوو، چاو کەوتبووە تەراویلکە، بەدژوار دوای ماشینەکەی "ئەبو مازن" دەبینرا فەرهاد لێی دەخوڕی.

- خۆ ناتوانین بفرۆشنەی؟

فەرهاد ئاوڕێکی کوتوپڕانەی لە کۆرش دایەوەو:

- چی؟

کۆرش دای بەسەر دەشبولی ماشینەکەدا. فەرهاد ڕاچەڵەکی و تۆزێک لە هێڵ دەرچوو:

- خانەخراو زاورەتەرکم کردی.

- چی و چە چییە، ئەی ماشینە ئیشم.

- نە نیەتوانیم. تەنها ئەڕا هاتوچوە و بەس.

- شمارەی ئەی ماشینە دەوڵەتیە، یا وەک مەردومە؟

- وەنەزەرم وەک هی مەردومە؛ وەلی پۆلیس وڕانمایی ناستەی و زانت هی موخابەراتە.

- وەبیرم نەو بیشمەرات. وەهاتنمەو شەمخور دیەم. وەت توام بامە ئێراق.

- ئەرا زووتر نەوتی؟

- وەبیرم چوو. شەمخور براسەگ بات یا نەیەت چە ئەوت؟

- هیچ نیەوت، وەلی ئیشتبای تو ویراسە کەسی چو شەمخور یە

سەر دیرت و هەزار سەودا. فەرهاد پەنجەی خستە لا کەللەی یەک دووجار دای لە لا کەللەی و وتی:

– ئەی کارانە عەقڵ و درایەت توات، ئیمە دیریمن.

– ئاخر ماشین تەقاندنەوە وەناو دڵ شار تارانا کار هەر کەسی نییە، هەیە؟

– وەخاتر ئەوەسە دەوڵەت ئیراق نازمان کیشن؛ وەئیلا چاو نەیرت کوردو ئیرانی بوینت. ئەگەر وەخۆمان برەسیم توانیم فکر نوا ڕوژ بکەیمن. فەقەت وەقسەم دەرمەچو کارت نەوت.

– توای چە بویشی؟

– تو کارت وەبەرنامەڕیزیەوە نەوت، بخەرەی گەردن من. فەقەت مەرد مەردانە یەک دوو ماشین تر ئەرام بتەقنەو بوین چ ئایندەی ئەڕات سازنم. یە جەنگە جەنگ؛ ئادەم با هوش وەناو جەنگدا ئەوتە خەرپول.

– دەرموقابل بایەت ڕوحمان بخەینە ناو کەف دەست و دەرقەد کوشت و کوشتار و کوشتن نەوین. لەیانە گوزەشتە کیە کوشیەت، یە میقدار ئادەم نفلەشودەی بێ سەروپا. ئەساسەن زندەکی کردن ئەرایان حەرامە. وەنەزەر من ئەگە بکوشنیان کۆمەک وەپیان کردنە. ئەی کار ئاخرتە چەن نەفەر نفلەبی؟

– وەقسەی خود ڕادیوکەیان وەخیابان ناسر خوسرەو هیڤدە نەفەر کوشیایە دوچەرخە شیش نەفەر، سەرجەم بیست و سێ کەسی وەغەیر زەخمی.

– بیست و سێ وەڵگرد، بیست و سێ بەدبەخت بێ ئاس و باس بکوشیەت چە ئەوت؟

– هیچی. وەلی هەتاوەکو کوشتەن ئەی میقدار وەڵگردە کار ئاسانی نییە.

– وەتمەرات یەک دوو گلەتر بچوو، هەقت نەوت. بگوزەریم ئاغای شەمخوری نەوت کە تیەت ئەڕا هەمیشە یا زیارەت.

– نیەزانم، وەلی ئەکیدەن تیەت.

ئەبو مازن لەبەر دەرگایەکدا ڕاوەستا. دەستەیەک کلیلی بەدەستەوە بوو، ڕۆیشتنە ژوورەوە. لەیراو لەوێ بڕێک ناوماڵە دەبینرا. بەستەیەک دیناری دا بەدەستی فەرهادەوە:

– ئەوەش پوول و پارەی ناوماڵەی پێویست. ماوتەوە سەر دەمانچەو پێناسی هەڵگرتنیان، سبەینێ بۆتان دەنێرم. دەستی دا لە گەڵیانداو بۆی دەرچوو.

– وەنەزەرم پایان دەردە سەرە وەیرانە. زندەگی وەناو "چادر" تەواو، سەگ زندەگی تەواو. بنوڕ تەخت خەو مونتەزرە. بەو بیرە لامەو با میسل بەچە ئادەم ئیسراحەتەکی بکەیمن توێک چوک و زەرانی و کەفەڵ ئەڕامان نەمەنیە حەق دیریم، نەیریم؟

کۆرش پاڵێکی نا بەفەرهادەوە. فەرهاد ژنانە ئایەکی کرد و کەوتە مەکە و دەلاچۆ لەندەهوڕ. لەسەر دەم کەوت.

بەخوا جوانە! کچی من! تالیبی نەوەی حەمە ڕەسوڵ ئاغای گەورە، بێ بە ژنی هەتیوچەیەکی کەس نەناسی بێ باوک و دایک، چییە خانم عاشقی بووە، عشقت هەڵپیەچی ئاوا مەگەر تالیب مردووە؟ ڕیامە هەزار عشق و عاشقی وا دا، کە ببێتە مایەی ڕسوایی. تالیب ئاغا ڕۆبێکی دوشامبری هەوریشمی لەبەردابوو، لەدەست ڕاوەشاندا گرێی پشتوێنەکەی کرابوویەوە.

– ئاغا! تووڕەبوونی پێ ناوێت، لەسەرخۆت جۆش و خرۆشت بۆ باش نییە لە بیرت چووە نەخۆشی؟

– نایەوێت دەیەوێ و زیادیش. ناڵێی وەڵامی خەڵکی چی بدەمەوە، بڵێم چی؟ بڵێم کچەکەم شووی کردووەتە نەوەی ئەمیرە چرچەی موکریان؟ یان کوڕی داودخانێ کەلوڕ، کامیان؟ دەی بۆم چارەکە تا دامرکیەم.

خانمە خانمێ هەستاو لە پشتی مۆبلەکەی ئاغاوە ڕاوەستاو خانمانە دەیچرپاندە گوێیدا:

– تۆ هەر ئارام بە و نیگەران مەبە. ئەم جۆرە کارانە بەنەڕەنەڕو کێشەو ڕەقی و زەقی چارەسەر ناکرێت. گرفتارییە و یەخەی گرتووین، مەسەلەکە ئاسان نییە، ئەوە دوو ڕۆژە لەو ژوورەی وەدەر نەهاتووە. کاری گریانە و بەس.

– دەگری؟ بۆچی ئەمە ماشینە بۆی بکڕم؟ بەقەبری حەمە ڕەسول

ئاغای گەورە مەرگیم لا خۆشترە تا خوێنی ئەو هەتیوەمان تێکەڵ بێت. ئاوا عـشق و شـووکـردنێکم لە قـوڕە ڕەشـەنا. ناڵیـەی ئـەم هـەتیـوە کوێنەرییە؟

– کـوێنـەرییـە، چوزانم. ئەوەندی پێ وتـووم کـوردی کـوردسـتـانی ئێـرانە. لە کـۆلێـژی پەیکەرسـازیدا بووە سـاڵی ئاخـر دەوڵەوت ویسـتـوویەتی بیگرێت و هەڵهـاتـووەو بووە بەپێـشـمـەرگـەی حـزبی دیموکرات. بابیشیان لەسەر کوردایەتی ئیعدام کردووە. ئیدی کێیەو چییەو چی تیرەو تایفـەیەکە هـەر ئەوەندەی لێ دەزانم. خـانمە خـانمی لیوانێک ئاوی تێکرد و ڕوو بەتالیب ئاغا ڕایگرت:

– مژێکی لێدە.

– لێم گەڕێ.

– تەنها قومێک؟

تالیب ئاغا مژێکی لە ئاو داو ئاو پەڕییە قورگی. بەدەم کۆکەوە پـچڕ پچڕ. ئەم کچەتیوە دەڕواتە خوێنم، ڕەنگی سوورهەڵگەڕابوویەوە.

تەلیـفـۆن زرنگایەوە، کـەس هەڵی نەدەگـرت. تووبای ئاشـپـەز لە ئاشپەزخانە وەدەرهات و وەڵامی دایەوە.

خانمە خانمی وتی:

– کێیە؟

– کابرایەکە بەناوی فەرهاد. کوردە خانمی دەوێت.

– بڵێ لە ماڵ نییە.

ئاغا قیڕاندی:

– نا وامەڵێ، بیدە بە من. بەپەلە خۆی گەیاندە تەلیفۆن:

– فـەرموو، فـەرمایش. تـالیب ئاغا تۆزێک ڕاوەستـا لە پڕ وەک بۆمبا تەقییەوە:

– هەتیو! باش گوێم لێ بگرە چیت پێدەڵێم! ئەگەر بێتو جارێکی دی تەلیفۆن بۆ ئەیرا بکەی لە هەرکوێ بیت پەیداو وەک سەگ سنگت دەکەم و خۆتت پێدەناسێنم. تەلیفۆنی داخست. لە کاتێکدا بەرەو جێی دانیشتنەکەی دەڕۆیشت:

– سەیرە ها! بڵێ هەتیو! ئاخر بەچیتەوە؟ قەینا وڵات بەلبەشویە و سەگ خاوەنی خۆی ناناسێت. من خۆم دەناسم و هەرچی خوێڕی و ستوور و سەگبابیش هەیە دەیناسم کێیە؟ ڕیامە گۆڕ بابی فەرهادی کێوکەنیشدا کە نێوی فەرهاد بووە.

ژوورەکەی کوردە لە نهۆمی دووهەمەوە دەینواڕییە سەر باڵکۆنی ناوەندیدا. گوێی لە جنێوەکانی بابی بوو بەفەرهادی دەدا. لە ژوور وەدەرهات و سەری لە باڵکۆنەوە شۆڕکردەوە ڕوو بە بابی:

– ئەگەر تیکە تیکەمت کردووە و هەر پارچەیەکم فڕێدەیتە چوارلای شار، شووی پێدەکەم، یانی شووی پێدەکەم. تالیب ئاغا بەقسەکانی خانمە خانمی ئارام بووبوویەوە مژی لە پایپەکەی دەدا کە گوێی لە گەزافەی کوردەی کچی بوو بەتەواوی توانایەوە پایپەکەی تێگرت و پڕتاو بەپلەکاندا سەرکەوت و بەدەم جنێودانەوە:

– قەحپەشیر، هەتیمچە بەسەند! ئێستا لە گۆڕت دیەم. خانمەخانمیش بەهاوارەوە بەدوای کەوت. کوردە لەو دیوەوە ژووری داخستبوو... تالیب ئاغا بەشەق و مشت بەر بووبووە دەرگا. خانمەخانمی دەپاڕایەوە؛ بەڵام دەرەقەی دەست و بازووی تالیب ئاغا نەدەهات:

– کورە ئاغا! لەسەر خۆت بەزەییت بەخۆتا بێتەوە. ئاغا سوور هەڵگەڕابوویەوە. چاوی پەڕیبوویە تەوقی سەری، کەفی دەچەڕاند، هەناسەی سوار بووبوو:

- ئەو دەرگایە نەکاتەوە دەیدەمە بەر کلاشنکۆف.

خانمە خانمی قیڕاندی:

- بۆ خاتری خوا ڕەحم بەخۆت کە، ئاخر ئەمەی ناویێ. ئاغا لەپڕ دەستی بەسنگیەوە گرت و وردە وردە لەسەر چۆک لاربوویەوە. زۆری نەکێشا تەختی زەوی بوو.

خانمە خانمی قیژاندی:

- چاکت کرد وا چوویتە خوێنی باوکت. نەموت کچەتیوە بەدەمتەوەیە. بەدەم گریانەوە:

- تۆبا! تۆبا! تۆبا لە مێژدا لە ئاشپەزخانە وەدەرهاتبوو لای پلەکەدا ڕاوەستابوو:

- بەلێ خانم! هاتم.

- مەیە بڕۆ مەجیدی لێخوڕیش بانگ کە و وەرن، ئەی ماڵی کاولم. کوردە دەرگای کردبوویەوە. باوکی بێ جووڵە لە زەویدا تەخت بووبوو. دایکی ڕوو بەکوردە ئاماژەی بۆ پەیکەری بێ جووڵەی تالیب ئاغا کرد:

- ئەمەت دەویست، دەی موبارەکت بێ. کوردە ترس و تۆقیان لە ڕوخساریدا دەقی بەستبوو. دەگریا چوار کەسە لەشی بێ جووڵەی ئاغایان لە پلەکانە بردە خوارەوە و بەدژوار خستیانە نێو ماشین پڕتاو بەرەو نەخۆشخانە. تالیب ئاغا جارەوبار دەکەوتە لرخە لرخ و خاو و خلیچکانە چاوی دەکردەوە و دووبارە دەڕۆیشتە کۆماوە. گەیشتبوونە بەر دەرگای نەخۆشخانە، کوردە هەڵەپەلە دابەزی و لەو سەرەوە دوو پەرستار و چەرخێکی هێناو ئاغایان گەیاندە ژووری تایبەتی بووژانەوە.

١٣٣

هەلاو، چوونێ؟

– خاسم، بیشە چە بییە؟

– شتێک قابیل عەرز وت خەیر، فەقەت یەسا ئاغای شەمخوری هاتیە؟

– هاتیە؟

– یەسا هاوە تەنیشتمەو وسیایە.

– وەل خوتا بارەی

– ترسم وەناو ڕێگە بگرنەی.

– بچو ئەلای ئەبو مازن یە ڕوخسەت چەند ڕۆژە ئەرای بگرە، بیشە فەرهاد کل کردیەسە نوای تا باتە ئێرا کارمار وەپی دیرت.

– خاسە، شنەفتم.

کۆرش لە بلە شەمخوری پرسی:

– برسیت نییە؟

– باوەڕ بکە لە برسا ڕیخۆڵەم یەکتردەخۆن. خۆمە لەم کاول بووەدا هیچ وەچنگ ناکەوێ تا بیخوێن...

– ئەیرا ئوردوگای لێقەوماوانە، هەرکەسێک لە بیری منداڵی خۆی دایە.

– ئەی کۆمەک و یارمەتی دەوڵەتی ئێراق چی؟

– فرە کەمەو بخور و نەمیرە. ڕاستی نامەی برادەرانت پێیە؟

– مەبەستت برادەرانی دیموکراتە؟

– کــۆرش ســەری لەرزانەوە. بلە دەســتی بۆ گــیــرفــانی برد و پسوولەیەکی دەرهێناو دای بەدەستییەوە. کۆرش خۆی گەیاندبووە بەر دایەرەکـەی ئەبومـازن. ئەوی فـەرهاد پێی وتبـوو پێی ڕاگـەیاند. "ئەبو" بەکۆرشی وت:

– با فەرهاد سبەی سەرێکم لێدات، کارم پێی هەیە.

کۆرش بەرەو شارۆچکەی دەربەندیخان کەوتبووە ڕێ... بلە لای بەلای کۆرشەوە کردو وتی:

– وڵاتێکی سەیرە ئەیراش ئەوی لە ژێر دەستیاندا بێت پیاویان تیا نەهێڵاوە وەک لای خۆمان.

– ئەیرا و ئەویێ لە زۆر لاوە لەیەک دەچێت... ئەوی دەســەڵاتدارە و حوکم دەبا بەڕێگەوە دەستگا ئەمنییەکانە.

ـ ئەوەت لەبیر نەچێت هەردووکیان لە کورد کوشتنا مامۆستان...

– نە ئاغا... ئەلحەق و وەل ئینساف لە خەڵک کوشتندا وەستاکارن جیاوازی ناکەن لە ڕیشەو ڕەگ و نەتەوەکان وەک یەک ئەوی لەگەڵیاندا نەبێت دەیکوژن و دای دەپڵۆسنەوە...

– ئەرێ چلەوکەباب لەم دەوروبەرەدا دەست دەکەوێ؟

تێکەڵ بەپێکەنین کۆرش وەڵامی دایەوە:

– کابرا لە کویەی کاری... دەڵێی لە گوێی گادا نوستووی... ئەیراو چلەوکەباب؟

– بۆچی مەگەر هەمووی دە کیلۆمەتر لە نێوان کوردی ئەیراو لای خۆماندایە...

– ئەمانە بەجێی خۆی. ئاداب و نەریەت لە چۆنیەتی ژیانی خەڵکیدا فرەکارییە؛ بەتایبەت ئەگەر سنوور لە نێواندا هەبێت. کەوتەوە بیرم چەند ڕۆژێک لەمەوبەر هەروا باسی خواردن دەکرا کوڕێکی ناسیاوی خەڵکی سولەیمانی گێڕایەوە: چوومە ئێران لە چێشتخانەیەکدا خواردنیان خستە بەردەستم کەرێ بەجیا، هێلکەی کاڵ بەجیا پیازی هەڵقە هەڵقەی جیاواز برنجی بێ ڕۆن و کەباب و نان. سەرم سڕما ئەمانە سەردەخەنە سەرم یا گاڵتەم پێ دەکەن. شەرمم کرد بپرسم دەستم کردە نان و کەباب خواردن. کابرای کرێکار هەستی بەتەنگەبەریەکم کرد و لێم نزیک بوویەوە وتی ئەوانە ناخۆیت یا بەدڵت نین؟ وەڵامم دایەوە: ئەوە نییە نان و کەباب دەخۆم ئەوانە کاڵن. کابرا تێکەڵی کردن و وتی: فەرموو… وتم: برا من هاتووم بۆ نان خواردن نەک چێشت کردن. وتی: تۆ بیخۆ. خواردم ئەوەندەم لا خۆش بوو داوای نەفەرێکی دیم کرد.

– تۆ لەوانە گەڕێ. من قوزەل قورتیشم دەنێ دەیخۆم. لەیرا جارەوبار بەناچاری لە چێشتخانەیەکدا نان دەخۆم بەناوی کەلار. خواردنەکەی خۆش نییە، بەڵام لەوانیتر خاوێنترە. کۆرش ماشینی ڕاگرت و ئاماژەی کرد: ئەوەسانی.

سەگێک لە گەرما تک تک عەرەق لە زمانی دەتکا. حاجی کەریم جامانیەکەی خستبووە ملی، تەنها کڵاوی لە سەردا بوو لە پشتی مێزێکەوە لەبەر دەرگا دانیشتبوو، پەنکەیەکی کردبووە خۆی. چێشتخانەکە لەسەر بنەوە کولەرێکی ئاوی هاڕەی دەهات. زڵڵە و گاڵەی کرێکاران چەند گوریسێک دوورتر دەچوو. حاجی کەریم قیڕاندی:

– ڕاکە بڕۆ بڵێ بەفەرەج تانکەرێک ئاومان بۆ بهێنێت. بەزیاد نەبێت، لە بندەستی دەریایەک ئاودا خەریکین لە تینووا دەخنکێین هیوا هاتە پێشەوە بڕوات فەرەج بانگ کا حاجی بەری پێگرت:

– تۆ بڕۆ دووسێ دۆڵکە ئاو بکە ئەو کوڵەرە تا ئاو دەگا، با فایەق بڕواتە دوای فەرج. کۆرش و بلە لە چێشتخانە وەدەرهاتن بەرەو سولەیمانی بۆی دەرچوون. لەودیوی تۆنێلەکەوە دووماشین دابوویان لەیەک، چەند چەکدارێک دەوریان دابوو. بلە پرسی:

– ئەمانە چین؟

– جاشن.

– لەیراش جاش هەیە؟

– لە هەرکوێ کەر هەبێت جاشیش هەیە.

– عەینی بەزمە. ئەوسا زۆرتر ئاغاکان دەبوونە جاش، ئێستا ئەوی بەخۆیدا بنازێت و تەماحگیر بووە. ئەمە شێخە کوێخایە چوزانم شەلاتییە، حاجییە ئیتر تێکەڵاوە. کوڕە ئەم ماشینی لای تۆیە نیعمەتە، نیعمەت. ئەوەندە ساردە دەڵێی هوبەتوی سەقزە.

شاری سولەیمانی خاو و خلیچک خوماری گەرما بووبوو. پۆلیسی هاتوچۆ لە تاوی هەتاودا خۆیان دابووە سێوەر. لە زۆربەی دیوارو گۆڕەپانەکاندا وێنەی سەدام. هەڵواسرابوو. سەربازی چەکدار لە زۆر جێگەو شوێندا دەبینران. دەم و چاوی شەڕ لە شاردا دەبینرا. زۆرتر لە شارێکی داگیرکراو دەڕۆیشت. فەرهاد دەرگای کردەوە:

– بەه! بەه! کاک ئیبراهیم یاخوا بەخێرهاتن. با هێناوتی، تۆفان ڕایماڵیوی تۆو ئەم دەوروبەرە؟

– وەڵڵا ئیتر وتمان بابزانین دونیا بەدەست کێیەو بەرەو کوێنە دەڕوا؟

– با ماندوییت دەرچێت ئەو دەم پێت دەڵێم دونیا بەدەست کێیە؛ نانتان خواردووە؟

– لە چێشتخانەی "کەلار" زەقنەبووتمان خوارد، تا خواردمان سووتاین، ئەوەندە گەرم بوو، جەهەنمی جەهەنم.

– چای چی؟ ئامادەی کەم؟

کۆرش وەڵامی دایەوە:

– لێگەڕێ من دەیکەمەوە.

– ئێ کاک ئیبرایم! خۆمانین، ڕاستم پێ بڵێ بۆچی هاتووی ئەم ڕێگە دوورەت خستووەتە پێش خۆت. ناکرێ هەروا هاتووبیت و تا بزانی دونیا بەدەست کێیە؟

– ڕاستت بوێت من گیرهاتووم، تووشی دەردی خۆم هاتووم دەترسم بیڵێم ئەوەندە خراو بەگیریان هێناوم.

– مەترسە، بیڵێ لە ئەماندای.

– سوێندم بۆ دەخۆی بمپارێزی؟

– ئا دەیخۆم.

– قورئانیش؟

– کێ دەڵێت من موسڵمانم؟

بلە سەرسامانە تێی نواڕی:

– گاڵتە دەکەی؟

– گاڵتەی چی؟ باوکم ئەهلی حەق بووە، بۆ خۆمیش نازانم سوینم،

شیعەم یا ئەهلی حەق؟

– هەرچی هەبیت مەردو مەردانە بەڵێنم دەدەیتێ؟

– وەعدی پیاو.

– من دەستگای ئیتیلاعات ناردوومی. نەهاتما دەیانگرتم؛ وەک وتم... تووش هاتووم، تووش.

– باشە ناردووتی بۆ لای کێ؟

– بڵێم ناردوومیان بۆ لای تۆ درۆ دەکەم، بەڵام بەهەوای تۆوە هاتووم.

کۆرش سینی بەدەست سێ چایی لەسەر بوو. بلە بێ دەنگ بووبوو. فەرهاد تارمایی خۆشحاڵی نیشتە سەر ڕوخساری. کۆرش هەستاو وتی:

– من دەڕۆم میوە دەکڕم.

– شووتی وەبیر نەکەی ها؟

– تەنها شووتی؟

– کاک ئیبرایم حەز لە چی دەکەی؟

– هەرچی کاک کۆرش بیهێنێت، دەیخۆین. کۆرش ڕۆیشتە دەرەوە. فەرهاد بەتەمای ئاوا ڕێکەوتێک نەبوو، ویستی سوودو بەهرەیەکی تەواو لە گیروگرفتی "شەمخور" وەرگرێت.

– وەعدت داوە ها؟

– دڵنیا بە.

– دەڵێی چی بکەم؟

– ناتەوێ لەم گرفتارییە ڕزگارت کەم؟

شەمخور پەلاماری دەستی فەرهادی دا و ماچی کرد:

– بەقوربانت بم! نۆکەرتم! دەبمە قەزاوەگیرت.

– بەمەرجێ؟

– هەرچی ئەمر بکەی دەیکەم.

– بەڵێن؟

– تاقیم کەوە.

– لە قسەم دەرنەچی.

– دەرچوونی چی؟ ئەمر بکەو ئەنجامی دەم، هەر ئەوەندە؟

– گەڕایتەوە پێیان بڵێ. دوو کەسم ئامادەی هاوکاری کردووە. هەرچی بڵێن ئەنجامی دەدەن. بۆ ڕاستی و درۆیی، یەکەمین کاریان بێ بەرانبەرە.

– هەروا؟

– درۆت لەگەڵ ناکەم، تاقی کردنەوەی خۆڕایییە.

– کەواتە با ئەمشەو بیکەینە جەژن. دەزانی ساڵێکی ڕەبەقە عەرەق لە گەرووم نەڕۆیشتووەتە خوارەوە؟

– خوا لە ئاخوندگەل ڕازی نەوێت! خۆیان وەکو شاکان دەژین قومێ ڤۆدگایان لەم خەڵکە قەدەغە کردووە. بەم حیسابە من سبەی دەگەڕێمەوە.

– پەلە مەکە، یەک دوو ڕۆژێک بمێنەوە. گەڕایتەوە زوو خەوەرم لێ بگێڕەوە تا بەرنامەکانی داڕێژم. بلە پەنجەی هێنایە سەر هەردوو چاویدا.

یەکێک لە پەرستارەکان و خانمە خانمێ دووکەسە تالیب ئاغایان لە سەریرەکەی هێنایە خوارەوە لەسەر مۆبلی تەنیشت دایان نا. کیسەی خواردن ئاوەکەی بەڕاسەریەوە تک تک لە کیسە نایلۆنەکەوە دەتکایە نێو بۆریە نایلۆنەکەوەو ئارام دەڕۆیشتە نێو زامی سەردەستیەوە. لایەک لە لەشی تالیب ئاغا جوولانەوەی بەئەندازە شەست لە سەد لە کار کەوتبوو نیوەی لێوی نەختیک شۆڕبوویەوە ژمێراو و لەسەرخۆ بەدژوار قسەی پێدەکرا:

– نە... نە... نە نەتان وت... ک... کەی دە... مـ... مبەنەوە؟

– دکتۆر دەڵێت دەبێ هەفتەیەکی دی بمێنیتەوە. تالیب ئاغا پای لا ساغەکەی کوتا بەزەویدا بەنیشانەی نارەزایەتی. چاوی بازوو کردەوە. خانمەخانمی لەبەر خۆیەوە: نەتبریەوە، ئەوەندە لەسەر حەق و ناحەق توورە بوویت تا وات بەسەرخۆتا هێنا. دە واز بهێنە. هەرنەبێت لەم نەخۆشییەدا دەستبەرداری تورەبوون و ئالۆزی بە. مەگەر نابیسی دکتۆر چی دەڵێت. تالیب ئاغا دەستە ساغەکەی دا بەسەر ڕانیداو کەوتە تەقالای قسەکردنەوە:

– د... د... د... دکتوور ددێت؟

خانمە خانمی سەیری کاتژمێری سەر مەچەکی کردو لە سەرخۆ:

– سەعات یانزەیە، دەبێ بێت. دێت؟ ئا دێت. تۆ لەوانە گەڕێ. بیکە لە ڕێگەی خوادا بێڵە با کوردە بێتە خزمەتت. ئێمە تەنها کچێکمان

هەیە. گرفتاری بەم شێوە ئاسان ناکرێت. تۆ لای خۆی خوێندەواری و خەڵکی بەم توندوتیژیەت ناتناسێت. سەدان کچی شا و سوڵتانەکان شوویان کردوەتە شوانێک، گاوانێک، نەناسراوێک. ئەمە تەنها بەسەر ئێمەدا نەهاتووە.

تالیب ئاغا سەری نیمچە شۆڕێک بووبووە سەر سنگیدا. سەری بەرزکردەوەو وەڵامی نەدایەوە. خانمە خانمی بەچاویدا زانی هەروەک خۆی وایەو لەبەرد ڕەقترە.

دکتۆر هاتە ژوورەوە:

- ئێ، ئاغا! ئەمڕۆ باشترت دەبینم. دەستە بێ هێزەکەی ئاغای بەرزکردەوە هەروا ڕای گرت ڕوو بەئاغا:

- من دەستم بەردەدەم بزانە دەتوانی ڕایگری هەروا ڕایەڵ؟

دکتۆر چاوی بڕیبوویە ناوچاوانی ئاغا، ها ئامادەی؟ نوزەیەک لە دەمی ئاغا وەدەر هات بەنیشانەی بەڵێ. دکتۆر ئارام دەستی بەردا. ئاغا کەوتە تەقالاوە. وەک ڕۆیشتبێتە ژێر قورساییەکی قورس و گرانەوە بەتەواوی توانایەوە دەکۆشا دەست و بازووی ڕایەڵ بمێنێتەوە. پەنجەکانی دەلەرزی ڕەنگی سۆر هەڵگەڕابوویەوە، چەند سانتیمەترێک دەست و بازووی هاتبووە خوارەوە دەردەکەوت هێزو توانای ئاغا توانای قورسایی دەست و بازووی خۆی نییە. تەقالای بەردەوام بوو. دەستی تا دەبوو، دەهاتە خوارەوە؛ سەرئەنجام کەوتە سەرچۆکی. نائومێدی لە ڕوخساریدا نیشتەوە. هەروا سەری داخستبوو... دکتۆر دای لە چەپڵە:

- زۆر زۆر چاکە، باش پێش ڕۆیشتووی. وا بڕوات تا دوو مانگی دی

دەبیتـەوە وەک خۆت و ئەوسـا دکتـۆر پەنجەی شایەتمـانی بەرز کردەوە: بەمەرجێک؟

ئاغاو خـانمە خـانمی چاویان بـڕییـە دەمی دکتـۆر تا مـەرجـەکـەی لێ ببیسن:

– توورە نەبیت و بکـۆشیت لـە ئاڵۆزی و مـەرافە خـۆت دوورخـەیتـەوە. ئەمـە زۆری تێ ناچێت. من تۆبم دوای ئەوەی لە نـەخۆشـخـانە دەرچووم بەماوەیەک ملی ڕێ دەگرم، ئەوروپا بمگرەو هـاتم.

تاڤگەو فەرهاد لە تەکسی دابەزین. تاڤگە لە پێشەوە لەبەر دەرگایەکی چاتمەداردا وەستا. تاڤگە پەنجەی بەزەنگ دانا. کەس نەیوت کێن لەو دیوە کابرایەک یەک لنگەی دەرگاکەی کردەوەو فەرموون فەرموون کەوتە پێش. دەرگا تا ساختمان سەد مەترێک دەبوو. کوردە لە پلەکان هاتبووە خوارێ و ڕووبەڕوویان ڕۆیشت.

– درەنگتان کرد؟

– تووشی هەرا هاتین.

– هەرا؟

تاڤگە جانتاکەی فڕێ دایە سەر تاکە مۆبلەکە: چوزانم. لێخوڕەکەمان لەگەڵ کابرایەکدا لەسەر هیچ بوو بە شەڕیان و نیخەنیخ تا ڕزگارمان بوو خایاندی. ئەو شەقامەمان هاتبووە سەر. نەتوت دوا دەنگ و باسی ئاغاو خانم؟

– جارێک لەنگەریان لە "لەندەن"دا خستووە. بابم بەرەو باشتر دەڕوا... کەوتووەتە ڕێ، بەڵام هەر بۆی دەشەلێ.

– گفتوگۆ کردنی چی؟

– نەختێک باش بووە. دکتۆر وتوویەتی هەر نەبێت، شەش حەوت مانگێکی دیکەی دەوێ تا بتوانێت بەڕەوانی بڕوات.

فەرهاد سەرسامانە دەینوارییە دەوروبەر و دەر و دیوار و زەوی و

بنمیچی ساختماندا. سەیری هەرچی دەکرد پووڵ و پارەی لێ دەباری. مەگەر ئاوا زندەگییەک لەم دونیادا هەیەو دەکرێت. کوردە ڕوو بەفەرهاد و تاڤگە:

– برسیتان نییە؟

– من برسیمە، نازانم بۆ فەرهاد؟

– من تێری تێرم. هیچم پێ ناخورێ.

تاڤگە ئاوڕێکی پڕ لە پرسیاری لە فەرهاد دایەوە.

– بۆ وا سەیرم دەکەی؟ من کوردە ببینم بیر لە خواردن دەکەمەوە؟ هەر لە دەرگای حەوشی هاتمە ئەم دیودا ئەوی حەزو تام و چێژ بوو لە ئاوزو وجودما کوێر بوویەوە.

– قوڕ بەسەر منی بێچارە! من دەڕۆمە لای "توبا"وە بزانم چی بۆ دروست کردووین.

کوردە منداڵانە دەینواڕییە ڕوخساری فەرهادا. دەکۆشا جۆش و خرۆشی دەروونی بشارێتەوە. خۆی پێڕانەدەگیرا وەک پشیلەیەکی دەستەمۆ مەنگ و مەدهۆش و خومارو شل و شێواو بەسەر مۆبلیاکەوە پەخش بوو بوویەوە. فەرهاد ڕۆیشتە بندەستیەوە درەنگی نەکرد دەمی خستە نێو دەمییەوە. کوردە چاوی پێ هەڵنەدەهێنرایەوە وەک پارچەیەکی هەڵواسراو بەئاسقیداو بکەوێتە خوارەوە بێ دەسەڵات و توانا بەسەر مۆبلیاکەدا بڵاو بووبویەوە. فەرهاد دەست و دەمی لە کاردا بوو هەناسەو پەل و پویان تێکەڵاو. نوزەو نرکەیەکی بەحاڵ بیسراو خاو. خاوانە دەگەیشتە گوێ. فەرهادی بێبەند و باری تەوار لە تەواوی ڕەسم و ڕەواڵی ناسراو و دیاری پەی بەهێزو دەسەڵاتی خۆی بردبوو، دەیزانی کوردە مۆمە لە دەستیا. چەسپاوە لە قووڵایی

دەروون و هەستیا. کات و ناکات توانای هەیە بیهێنێ و بیبات. تاڤگە لەگەڵ "توبا"دا خۆی خەریک کردبوو. کوردە و فەرهاد بەسەر مافوورەوە تێکەڵاو بووبوون. تاڤگە لە ئاشپەزخانەوە دەرهات، دووسێ کۆکەی لەسەر یەکە کرد بەنیشانەی وا هاتم. تەقەی سۆڵەکانی پێش خۆی دەنارد. کوردە سەرو زڵفی ئاڵۆزاو دوگمەی کراسی ئاواڵەو دەم بڵاو سۆڵەکانی لەولاترەوە تاکێکی هەڵەوگەڕاو دەوروبەر هەمووی شێواو.

– چییە؟ چ خەوەرە دڵدارییە؟ یا زۆرانبازی؟ یەکجار سەرەڕۆن. دیارە بۆ یەک گەلێک تامەزرۆن. سەیر چیتان بەسەر دەورو بەرتانا هێناوە. خانمە خانمی قەور هەڵتەکێنێت لە کوێنەو بتهێنم. کوردە سوور بووبوویەوە... قاقا پێکەنی. لەگەڵ پێکەنیندا پچڕ پچڕ دەیوت:

– وەڵڵا خۆ هەڵی دەدڕیم.

– نان بخۆین؟

– دیارە وزەت زۆر لە دەست داوە، نیازت بەئینزژیە. من بەرکۆڵێکم کردووە؛ کاری توبا ڕاست بێ شتێکی دەرخوارد دام و تۆزێک بەری دڵی گرتووم... بەڵام هەر برسیمە.

– منیش برسیمە.

– کەواتە با سفرە ڕاخەن... کوردە ئەوەی وت و قیڕاندی:

– توبا توبا! برسیمانە نان دانە

– یارمەتی نەدەین؟

– نایەوێ بۆ خۆی لێزانە.

– لێگەڕێ با یارمەتی بدەین تا زووتر نانی لێبخۆین. فەرهاد هاتە نێوانیانەوە:

– هەرچی بخەنە سەر من ئامادەم.

کوردە دەستی بەسنگی فەرهادەوە نا:

– تۆ دانیشە، ئێمە یارمەتی دەدەین. بەرەو ئاشپەزخانە وەڕێ کەوتن. فەرهاد هەستایە سەر پا وردە وردە کەوتە وردبوونەوە لەناو ماڵەو دەرو دیواری دیوەخانی تالیب ئاغاو وێنەی جۆراوجۆری باوباپیرانی تالیب ئاغا لەگەڵ ناسراوان و دەسەڵاتدارانی دوور و نزیکدا. هەرچی ورد دەبوویەوە لە وێنەکان کەسیانی نەدەناسی لە یەکێکیان زۆرتر وردبوویەوە زانی حەمەڕەزاشایە و لەژێر لێوەوە وتی:

– ئەمە خۆتیت؟ دەستی بەسەر سنگی خۆیدا کوتاو وتی:

– ئەمەش منم. ئامنم. هەتیوە حیزە ئەمەی بۆ تۆ هەڵکەوتووە خەڵکی بەخەویش نایبینێت. کەر نەویت و لە دەستی دەی. ئەمن لەوەی دڵنیام کوردە دەستم لێ هەڵناگرێت، وا بەباش دەزانم و بۆ قایم کاریش بووە کاری لەگەڵا تەواوکەم. دەست ناخاتە ڕێم، نەرم و دەستەمۆیە. ئیتر بۆ نەیکەم؟ بیکەم چی دەبێت؟ تالیب ئاغا و کەس و کاری دەمکوژن؟ یا ناچاری ڕووداو دەبن. یا من و کوردە هەردووکمان دەکوژرێین؟ ئەمانە هەمووی شیاوە. ڕاستە تالیب ئاغا لە بنەماڵەیەکی کۆنی خێڵەکییەو دەمارگرژە، بەلآم دەڵێن خوێندەوارەو ڕۆشنبیر. تازە دوای ئەو ڕووداوە ڕەنگە زۆر سەختی لێ نەنوێت. با لێی بنوێ من کاری خۆم دەکەم؛ ئەگەرچی ئاسان نییەو بەلامەوە دژوارترین کارە، بەلآم ناچارم بیکەم. لە بیروڕاو حەزو هەوەس گەڕێ. ڕاستە بێزم لە مەمک دێتەوە، کاتێک مەمکی ئافرەت دەبینم ئەو دوو پارچە گۆشتە شۆڕ بووە زۆر بەزیادی دەزانم. خەتای خۆم نییە ئیڵنجم لێوەوە دێت خۆ کە ناوگەڵیم چاو پێ دەکەوێ لە جوێی ئەوەی هەوەسم ببزوێنێ، بێزم دێتەوە. ناچارم لەگەڵ

لەم کاتەدا ئەبومازن و فەرهاد گەیشتنە بەرەوە. ئەبومازن داوای لێبووردنی کرد لە دواکەوتنی و وتی:

- بڕۆین. چاوەڕوانمان دەکەن. چوارکەسە سواربوون.

- ئەمشەو لە خزمەتتاندا دەبم. کابارەیەکە بەناوی "ئەلڕەشید" بەزم و بەرنامەکەی خراو نییە. دەڵێن نانەکەشی باشە، چیتان وت؟

یاسەمین و فەلامەرز لە دواوە دانیشتبوون فەلامەرز ژەندییە یاسەمینەوەو ڕوو بەئەبومازن:

- سەمای عەرەبی تیادایە؟

- مەگەر کابارەی عەرەبی بێ سەما کەی دەکرێت؟

- وەک ئاگادارن زەمانێکە لە شەڕ و شۆڕاین و لە ئاوەدانییەوە دوورین.

- دەتوانم پرسیارێکتان لێ کەم؟

یاسەمین وەڵامی دایەوە:

- فەرمووو.

- ئێوە لە ژن و مێرد دەچن؟

یاسەمین بەپێکەنینەوە:

- شتێکی وا بەڵام نەک بەو مانایە.

- تێنەگەیشتم. ئا یا نەء؟

- ئاخر وەک دەزانی ئێمە چەپ گەراین و مارکسییانە بیر دەکەینەوە مەلاو مارەبڕین و وێردو سەڵاواتەکەی بەفلسێک ناکڕین.

ئەبومازن دای بەسەر شانی فەرهاددا:

- ئەم برادەرەش دەیەوێت ژن بهێنێت. چەندین گرفتاری گەورەی لە

پێشە. یەکەم باب و داکی کچەو دووهەمیش ڕەزامەندی دەوڵەت...؟

– دەوڵەت بۆ؟

فەلامەرز تێهەڵکێشا:

– منیش خەریک بووم هەمان پرسیار بکەم.

– بیانییەک لە ئێراقدا بیەوێت ژنی ئێراقی بهێنێت، پێویستە ئاگاداری و ڕەزامەندی دەوڵەتی لەسەر بێت؛ بەتایبەت ڕەزامەندی دایەرەی ئێمە. دووبارە دای بەسەر شانی فەرهاددا:

– کاک فەرهاد بەلای ئێمەوە "OK"یە. گرنگ ئەو نیوەکەیەتی گەیشتبوونە لای کابارەی "ئەلرەشید" ئەبومازن وتی:

– ببوورن بۆ شارەزایی دەکەومە پێشتان. کابرای سەر گارسۆن هاتە پیریانەوە:

– جێگەتان دابین کراوە؟

– ئێمە میوانی ئەبو عومەرین.

– کەواتە فەرموون.

تیشکی سوور گۆشەو قوژبنی پڕکردبوویەوە، هەتاوەکو متیلی سەرمێزەکانیش بەڕەنگی سوور داپۆشرابوو. سەرتاسەری دیوار و گوڵتەکان بەمەخمەلی سورمەیی بزمار ڕێژو لە چەند لایەکەوە ئاوێنەشی تیا دامەزرابوو. کابرایەکی کەتەی گۆشتن لەبەریان هەستا. دیاربوو هەر بەدەمەو ئێوارەوە خواردنەوەی دەست پێکردووە: بەخێرهاتن سەرچاو! مێزەکەیان بەمەزەی جۆراوجۆر پڕکردبووەوە بوتڵێکی وێسکی بلاک لێبل لە ناوەڕاستی مێزەوە بەسەر مەزەکاندا زاڵ دەنوا. ئەبوعومەر پەنجەی خستە نێوان گەردن و کراس و کەرواتەکەی و پەنجەی بەدەوری گەردنیا سووردا وەک بیەوێ گەردنی

لە تەنگی ملی کراسەکەی ئازادکا. دەستی بۆ خەڵکەکە درێژکرد و وتی:

- ڕاستە ئێمە لە شەڕداین؛ بەڵام لایەنی زندەگیشمان بەڕەڵا نەکردووە. ئێمەی عەرەب بابەتێکمان هەیە دەڵێت: «ئەمشەو مەی و ژیانە سبەیش فەرمانە» وێسکی مەیل دەکەن یا خواردنەوەیەکی دی؟

یاسەمین وتی:

- من پێکێک واینی سپی... فەلامەرز ئاماژەی بۆ وێسکی کرد. فەرهاد من ئاوجۆ. ئەبومازن وتی:

- من خواردنەوەی ئەلکولی ناخۆمەوە.

ئەبو عومەر ڕوو بەهەمووان:

- لە ئەبو مازن گەڕێن من لە جۆیەی ئەو دەخۆمەوە. دەستی بەگیرفانیا کردو دوو پەساپۆرت، دوو بلیتی هێڵی ئاسمانی ئێراقی وەدەرهێناو دایە دەست یاسەمینەوە:

- گوزەرنامەکانتان ڤیزەی فەرانسەی تیادایە. سبەی کاتژمێری هەشتی ئێوارە دەبێت لە باڵەفڕەخانە بن. بۆیە وتم ئەمشەو مەی و ژیانە، سبەیش فەرمانە، دەی بەسەلامەتیتان! موزیکێکی یەکجار دەنگ بەرز هۆڵەکەی نابووە یەک. ژنێکی سەماکەری نیوەڕووتی گۆشتن بەسەر شانۆکەوە خۆی با دەدا. دووکەڵ پەنگی خواردبوویەوە. فەلامەرز وەک ئەندازیارێکی میعماری بەدەر و دیوار و زەوی و بنمێچدا دەینواڕی. یاسەمین نەرمەمژێکی لە واینەکەی داو لەژێر لێوەوە وتی:

- خۆت ماندوو مەکە، ئەوی دەیبینی عەرەبییە. ڕەنگ و دەنگ و شەوق و زەوق. لەپڕ لەولاوە کابرایەکی سەرخۆش ڕیزێک دەمانچەی

تەقـانده بنمـیـچـی هۆڵدا. لەچەند لاوە شـووشــە شکا. تۆزو دووکـەڵ پەنگی خـواردەوە قـیـژەی ژنان و هـاواری بڕێک تێکەڵاو بوو. بڕێکی دی لەترسـا مـێـزو دانیـشـتنی بەجـێـهـێـڵا بڕێکی دی خـۆیان خـزانده ژێر مـێزەکـانیـانەوە. یاسـەمین و فـەلامەرز هـەروا سـەرسـامـانە دەیاننواڕی. کـابرای تەقـەکەر بێ دەربەست لە جێگەی خـۆیدا دانیـشـتبوو، دووسێ ئافرەتی ڕوخساری بەمکیاژ سواقدراو هـەراسان لەم لاو لایەوە ترس و تۆقیان بەدیمەنیانەوە دەردەکەوت. یاسـەمین ڕوو بەئەبو مازن:

– پێم سـەیرە. لەم شـارەدا پۆلیس نیـیـە؟ ئەگـەر هـەیە بۆ ئەو کـابرا ناگرن؟

ئەبو مازن وەڵامی نەدایەوە. ئەبوعومەر وتی:

– چی وت؟ ئەبو بۆی گـێـڕایەوە. ئەبو عـومـەر قـاقـا پێکـەنی بەدەم پێکەنینەوە:

– ئەوە برازای سـەرۆکەو سـەرخـۆشـە. ئەم جۆرە تەقـانە لای ئێـمـە ئاسـاییـیـە. بەنیـشـانـەی بەرزەدەمـاخی لەسـەری مـەڕۆ. فـەلامـەرز لە ژێرەوە ژندییە یاسەمینەوە...

ئەمە ژیان نییە بەدەست تۆوە؛ بووی بەخۆرەی زندەگیمان، نانت لە دەممان‌دا کردوەتە ژەهری مار، چیت دەوێ؟ شوو دەکەی؟ بنێرە دوای ئەو بێ سەرو پایانەدا با بێن تا بگەینە خزمەتیان. ئاخر هەی دوابڕاو مەگەر شووقانە؟ مەگەر...

– ئاخر ماخر نییە. ڕازی دەبن باشە، نابن لەگەڵیا دەڕۆم، یانی دەڕۆم ماڵ و موڵک و بنەماڵەتان بۆ خۆتان.

– ئاخرمان هێنا. خانم دەکەوێتە دوای هەتیوە لووسکەیەکی نەدیو نەناس.

– بەسە ئیتر. ئەمەندە لەم قسە پڕو پووچانەم بیست، ڕشانەوەم دێت. لووسکەیە، هەتیومەتیوە، بێ ڕەگ و ڕیشەیە، نابابە، سواڵکەرە، دەربەدەرە... هەرچی هەیە شاختان دەرهێناوە شووی پێدەکەم و تەواو.

– بەباوکت ڕازی نابیت، نۆرەی منە. دەی بڕۆرە خوێنی منیش؟

کوردە بەتووڕەبوونەوە خۆی پۆشتە دەکردەوە. خانمەخانمێ لە ناوەڕاستی ژوورەکەی کوردەدا ڕاوەستابوو، دەستی بەسەر سکیەوە گرێ کردبوو. کوردە لەکاتێکدا جۆراب شەڕواڵی تا ناوقەدی ڕادەکێشا شۆرت و چاتمەی ناوگەڵی خڕومڕ دەرکەوتبوو بەئاڵۆزییەوە:

– لەم قسانە گەڕێ، تەنها چل و هەشت سەعاتی دی مۆڵەتتان هەیە ڕازی دەبن باشە نابن لەگەڵیا بۆی دەردەچم. هەموو شتێکمان بڕیوەتەوەو ڕووبەرا کردووە. لەمە زیاتریش لەسەرم نەیەن چاکترە.

دەڵێت سیروان لێشت نەدەم هەر دەمبەی؟ ئەوپەڕی ئەوەیە دەڵێن کچەکەی تالیب ئاغایان هەڵگرت، یا دەڵێن ئەوەندە حەشەری و ئاڵوشاوی بوو کەوتە دواى هەتیوەیەکی بێ دایک و باوک. لەوەی زیاتر هەیە؟ خۆ نییە؟

- با هەیە خەڵکێکی دیکەیش هەن وەک ئێوە تێنافکریەن و ستایشم لێ دەکەن و ئافەرینم بۆ دەنێرن و دەڵێن کچەکەی تالیب ئاغا شایانی ڕێزە؛ سەری تەسلیمی بۆ زەڕو زۆرو کۆنەپەرستی دانەنواندەوەو سەرئەنجام کارێکی وای کرد عشقی بەسەر برێک بۆچوونی بێزیاودا وەسەرخست.

تالیب ئاغا لەسەر خۆ گالۆک بەدەست شەلە شەل هاتە ژوورەکەی کوردەوە. ژمێراو پچڕ پچڕ ڕوو بەکوردە:

- تا... تا ئەیراو ب... ب بەس... ت ... ت... تۆی... دوابڕاو ززۆرت بەدواوەیە... د... د... دڵنیام هەمووی نابینم. ئەڕۆی برۆ... ه... هەر نەبێت. ئەم... لا ی... ی... نەی با بەگوێرەی قسەی ئێمە بێت... ئەم هەتیوە ب- ب- بی ئاس و باسە لە سولەی- ی- مانیدا چۆن... دەژی. دەچن... ن... نە نێو شە... شەقام؟ سبەی لەگەڵ د... دایکت و حەمومینی پا... پارێزەردا ب... ب... بڕۆن بۆ سلیمانێ خ... خانوویەک بدۆزنەوە ب... بیکڕن. یێ... یێ، پێویستە بیکەن ب... ە... س لەبیری ن... نەکەی ج... جارێکی دی... ناتبینمەوەو و... وە سیەتیش د... دەکەم بۆ تە... تەواوی بنەماڵە ڕێگەی گەڕانەوەت پێنەدەن.

کوردە بێ دەنگ دڵۆپ دڵۆپ فرمێسک بەچاوانیدا دەچۆڕا. خانمەخانمیش دەگریا. تالیب ئاغا لەسەرخۆ لە ژوور ڕۆیشتە دەرەوە.

– ئەڕا من قابل قبوول نییە. ئەی کاورا وا ئیمە کەفتینە نوای، ڕووی چ حیسابی دەوڵت ئیران توات بکوشتەی؟ یە کوردێ ئاوارە، بێ ئاس یاس نان شەو نەیرت بخواتەی. ئەگەر بوتە ئایر کوورە سوزنت. وەنەزەر من کوشتن چنین کەسی لە مەردانەگیەو دوورە، دوور نییە؟

فەرهاد هەروا چای تێڕادەدا... مژێکی لە چایەکەی داو هەستاو ڕوو بەتەلیفزیۆنەکە ڕۆیشت و خستییە گڕ. لە گەڕانەوەیدا ڕوو بەکۆرش:

– ئشتیبای تو وەیرانەس؛ کی کوشیەت و کی زندەس یەکار ئیمە نییە. تۆ حەز بکە حەوت ئیمام، حەوت ئیمام بکوشیەت. تا دەعواو مەرافەو بکوش بکوش فرەوت، نان ئیمە هاوە ناو ڕوینا. من و تو نیەزانین چە هاوە پشت پەردە. دەوڵەت دوشمن خۆی ناست و حیزبگەل ئیجور ئادەم گەل بەنەی ڕیوە. لەیانە گوزەشتە ئیمە دەست داینەسە کاری برۆ بەرگەرد نەیرت. نەبایەت فکر ئەیراو ئەوی بکەیمن. یە سەهل ئەنگاری کوچک، کڵاومان بەس مەعرەکەس، مەگەر نا؟ بچیمنەو وەژیر یە چادر یە شولە نەفتی بنورِ وەی شیش مانگە ڕەسینە کوورە. تازە ئەول کارە. ئەگەر وەتەمام وجوودت گوش وە حەرفم بدەی، بازی کار چوخورە وەناو مەغزما تیەو ئەچت، وە تەواو ئیمام تەواو ئەی دەستگایەل ئیتلاعات و موخابەرات نیەزانم چی تورەهات تەواو ئەوانە ئەوەمە سەر ئاوو تەشنە ئەیان تیرمەو. دەورو وەرمان فرە ئاشوفتەو شلوخە. هەرکی بچت، چت. هەرکی بگرنەی

گرنەی. خەوەردار بیم ئیرنگە دوومانگ ئازگارە شرین هاوشیرەم گردنە.

– گردنە؟ ئەڕا؟

– خانم هەتا وەزمان شا وەل چەپ گەراکانا هاتوچو داشت. دروست نیەزانم... فەداییە، مەداییە بیلەمان وەکارمان بڕەسیم.

– چەوتمە؟ یارو کوشم، ئا کوشمەی. وەلی دولا چە ئەیراو چە ئەوبەر فرە خەرتو خەرە، مەگەر نا؟

– ئاخر مەرد حسابی وەقەوڵ تو ئەگەر ئیمە عەقل یە نەداشتیم، وەی خەرتوخەرە گلیمان وەناو ئاو باریمە دەر ئەڕا مەرگ خاسیم.

کۆرش جگەرەیەکی داگیرساندو پەژموردە سەری داخست و لەژێر لێووە:

– عەروسیت ڕەسیە کوورە؟ وەنەزەرم فرە نزیکە، نا؟

فەرهاد لە جێگەی خۆی هەڵساو تەکی دایە لای کۆرشەوەو خۆی پێوە نووساند:

– یە حەسودیت هاتیەتە بان ئەڕا ئەوە گرفتەی؟

– گرفتە، ئا. هەم بیلاخەرە ئزدیواج کەیت و چیتە پەی ڕیتەو.

– ئیشم خەری، عەسەبانی یەوی. خەر وەجاتا میرزاس ئیشی نە و کەس نەزانت خوتو یە فرە خاس زانی من مەمک ژن وینم چمانە غودەی سەرەتانیەو شور بیەسەو. تو بیلەم فرە نیەشم شیش مانگ، ئەری فەقەت شیش مانگ موهلەت بە پیم، ئەو وەخت زانی تا مردن دەس وەردارت نیەوم، ئەوم؟

– وەنەزەرم نیەویت. وەلی چە بکەم حەق دیرم نارەحەت وم. مارەی

ژن بڕیتە، ئا بریتە. وەل منا جیا ئەویتەو، ئا ئەویتەو. توای ئیتر چە بووت؟

فەرهاد لەسەر پشت بەسەر هەردوو ڕانی کۆرشدا ڕاکشا و دەستی لە گەردنی گیرکرد: توو فرە خاس زانی من بی بەرنامە یە ئەنگوشت حەرەکەت نیەکەم. ئەوسا هاتون ماڵ ئەڕامان بسەنن. دووسێ ماڵ لە نەزەرا گردنە؛ ماڵ چە ماڵ هەریەک ئەرا خۆی کاخیکە. بیلەم با وەدەستی بارم، نیگەرانی نەیرت هەر ڕوژ هاینە یەکەو شتیگە شەو وەیەکەو نیەخەفین. تو شەوسو ئەو براسەگە ئەرام بکوشە، بەقیەی بخە سەر من.

– نەوتمەرات وەل کاورایەک ئاشنا بیمە وەناو عومەر. وەنەزەرم فرە زرنگە. ئەگەر باتو باتە هاوکارمان وەناو ئەی شارە خەیلی کار وە دەستی تیەت.

– هیچ وەلیا مەیشە، وەلی کاری بکە بوینمەی.

– دلواپەس مەوە تیرمەی بەر دەستت. زەماوەن مەماوەن وەناو کار نییە، هەیە؟

– نەخەیر نە داڵکی وە نە کوردە هیچ کام ئەڵەم شەنگەو بزەن و بکوب نیەتوان. یە ئزدیواج مەخفیانەو تەمام.

– یانی یە هەفتەیی تر چتە باخەڵ کوردە خانم.

– وەئیستاوەو هوڵ لە لیم هاتیە چجوری کارم تەمام کەم.

– کومەک نیەتوای؟

– بیلە وەکارم بڕەسم، ئەو وەخت.

– وەعد؟

– وەعد.

دەنگی تۆپ دەبیسرا، سوپای پاسداران بەهۆی برادەرانەوە گەیشتبوونە دەوروبەری شار. هێزی تۆپخانەی سوپای پاسداران بەباشی دەگەیشتە نێو شارو سەربازخانەکانی دەوروبەری شاری سولەیمانی. جارەوبار هەواڵەی دایەرەی ئەمن و پارێزگاو جێگەو شوێنە دەوڵەتییەکانیان دەکردو دەکەوتە نێو شەقام و ماڵانەوە. ترس و هەراس و تۆقیان لەلایەکەوە، خۆشحاڵی و ئومێدیش لەولاکەی دیکەوە لە ڕوخساری خەڵکیدا دەبینرا. پیکابی جاش و موستەشارەکان لەناو شاردا فرتەیان دەهات، شار ژڵیژابوو. خانمە خانمێ لە تەقینەوەی تۆپەکان دەتۆقا. کوردە وەک ڕەشەبا هەستی تێکەڵاو ڕووی تێ کردبوو. ئەوی لە پێناویدا کۆشابوو، هێنابوویە دی. زۆر شتی لێ بووبووە خەو، کەنین و گریان، ترس و تۆقیان و دڵنیایی، سەرکەوتن و دۆڕان لە ناخ و دەروونیدا پێکەوە ملّقیان دەدا. کوردە لەپڕ هەستاو گوڵدانی سەر تەلەفزیۆنەکەی تۆزێک چەرخاند و دوا بەدوا گەڕایەوە دواوەو ئاوڕێکی لێ دایەوە و لەبەر خۆیەوە وتی. میزانە. دووبارە گەڕایەوە لە بندەستی دایکیدا دانیشتەوە. دایکی ڕوخساری بووبووە مۆڵگەی غەم و هەستی بێ پایانی دۆڕان. ژمێرا و غەمزەدە ڕوو بەکوردە:

– کچم! ئەوسا ئەوی ویستت کردت، سا ناوی عشقی لێ دەنەی هەواو هەوەس، یا لاساری وا ڕک گرتن هەرچی نێو لێ دەنەی بینە.

تەنها داوایەکم هەیە وەرە کچی باش بەو ئەمەیانمان بەگوێ بکە... ئێمەمانان سەرمان لە ئاشا سپی نەکردووە هەر تەڵێک لە پرچمان سەد تاقیکردنەوەی پێوەیە... ژیان زاخاوی داوین و خاوەن تاقیکردنەوەو گەرما و سەرمای ژینین...

– دەی... دایە گیان بەخوا بەخوا هەرچی بڵێیت دەیکەم.

– وەک دەبینی ئەوە خانوومان بۆت کڕیوە. میقدارێک نەقدینەشمان بۆت خستووەتە بەنکەوە. ئەندازەیەکی باش ناوماڵەو مافورو ئاڵتوون و زێڕو زەوەریشت هەیە. ئەمانە هەر هەمووی بەلایەک خانمە خانمێ لە گیرفانیدا دوو پارچە کاغەزی وەدەرهێناو دوو قوتیلەی گچکەلانەش لەو گیرفانەکەی دیدا دەرهێناو خستییە سەر تەپڵەکی بەردەستی و کاغەزەکانی ڕوو کردو لە کاتێکدا قورگی پڕ بووبوو لە گریان یەکێک لە کاغەزەکانی ڕادەوەشاند:

– ئەمەی کە دەیبینی سەنەدی کڕینی ئەنگوسیلەیەکی ئەڵماسی گرانبەهایە لە یەکێک لە فرۆشگاکانی موجەوهەرات فرۆشی شاری پاریسدا کڕیومە بەناوی "ژیرمان جیولس". یەکێک لە قوتیلەکانی کردەوە ئەنگوسیلەیەکی لێوە دەرهێناو ڕوو بەکوردە گرتی:

– دەیبینی چەندە گەورەو جوان داتاشراوە. بەدروستی سی و هەشت قیراتە. لە سەنەدەکەیدا نرخ و نەوعیەت و نیشانی فرۆشگاکەی تیادایە. خانمە خانمێ ئەوی داناو ئەو پارچە کاغەزەکەی گرتە دەستەوە:

– ئەمەش هی ئەو ئەنگوشتەرەکەی دییە، لە شاری لەندەندا کڕیومە ناوونیشانی فرۆشگاکەی تیادایە. ئەو قوتیلکەکەی کردەوەو ئەنگوسیلەکەی دیکەی دەرهێناو ڕوو بەکوردە ڕای گرت:

– ئەمەیان گچکەترە بیست و شەش قیراتە، باش تێگەیشتی؟

– بەباشی... بەڵام لە کاکڵەی مەبەستت یەشتا تێ نەگەیشتووم. ڕوونم... ڕوونم کەوە، دەتەوێ چیم پێ بڵێی؟

– کچم لە ڕێی خوادا ئەمەی دەیڵێم فەرامۆش نەکەی، تۆ دەڕۆیتە نێو دونیای غەریبییەوە دەچیتە نێو خەڵک و کۆمەڵێک نایانناسیت، نە گوزەشتەیان، نە ئێستایان هەمووی بەلاتەوە نامۆیە. تەنها پرد و بناغەیەک پای لەسەر دانەی خۆشەویستییەو بەس. لەنێو ژن و مێردا خۆشەویستی هەروەک خۆی نامێنێتەوە، شتی دیکەی دێتە مەیدانەوە پەل و پۆی خۆشەویستی دەقرتێنێت. لە بناغەوە ڕەسم و ڕەواڵی زیندەگی هەروا بووەو هەرواش دەمێنێتەوە. زندەگی وەک ئاش وایە زۆرشت دەهاڕێنێتە سەریەکدا.

– دایە! شەقت پێبردم، دەتەوێ چی بڵێیت؟

دایکی لە گیرفانی قورئانێکی بچکۆلانەی دەرهێناو لەلای ئەنگوشتەرەکاندا دایناو وتی:

– سوێندم بۆ بخۆ ئەمەم بەگوێ بکەی.

– دایە! سوێنی ناوێ، وتم بەگوێت دەکەم یانی دەیکەم.

– نا، دەستی پیا بماڵە ئەوەی دەیڵێم موو بەموو ئەنجامی دەی. من ماران گەستەم، هەر دەبێ لەپ بەقورئانا ماڵیت. کوردە وتی:

– با بڕۆم دەستنوێژ بگرم. هەستاو ڕۆیشت. خانمە خانمی چاوی زللەی فرمێسکی دەهات، دەستماڵ کاغەزی لە بەستەکە دەرکرد و چاوی پێ سڕی. کوردە هاتەوە و ڕاوەستاو وتی:

– چ سۆنێک بخۆم؟

– بلێ قورئان! بەحەقت، بەمانات ئەوی دایکم دەیلێت ئەنجامی دەم. کوردە سەری بۆ دەلەقانەوە.

– بلێ بەو قورئانە ئەم دوو ئەنگوشتەرە نە وەدەر دەخەم و نە بەکاری دێنم و نەدەیەڵم کەس بیبینێت و هەڵیدەگرم بۆ ڕۆژی ڕەش و لێقەومان و مەبادا. کوردە بەو شێوەی خانمە خانمێ وتی. سوێندی خوارد. خانمی خانمی هاتەوە قسە:

– ئەوەشی تێخە. مێردەکەت لە پێش هەمووانـدا نابێت بەبوونی ئەو دوو ئەنگوسیلەیە بزانێت. کوردە ئەو سوێنەشی خوارد:

– یانی دایە! تۆ ئەوەندە لە سەرنویشتی من نائومێدی؟

– ئەمە نائومێدی پێ ناڵێن، بەڵکو قایمکارییە. لەوانەش گوزەشتە هیچ زەرەرو زیانێکی تیادا نییە ئەمەیان بشاریتەوە، ئاڵتوونت ئاشکرایە، پارە هەروا خانوویش بەناوتەوەیە، ئیتر هیچ ناڵێم و سبەی دەگەڕێمەوە بۆ بەغدا. ئەوی لە سەرمان بوو وتمان و ئەوی توانیمان کردمان.

١٤٣

– کپ و ماتت دەبینم؟

کوردە سەرێکی ڕاوەشاندو:

– بەپێچەوانەوە خۆشحاڵم.

– بۆ نا؟ چەند خۆشە کچ حەز لە پیاوێک بکاو ببێتە هاوسەری. خۆشە، نا؟

– خۆش کە هەیە. خۆشتر ئەوەیە ئەو خۆشییە تا سەر بێ و بەردەوام.

– بەڕای من پێوەندی نێوان ژن و پیاو ئەگەر لەسەر بنامای لەیەک گەیشتن و خۆشەویستی ڕاستەقینە بونیات نرێت، بەردەوامی مسۆگەرە.

– من دەزانم هیچ شتێک مسۆگەرە مستەوگەر نییە جگە لە مەرگ. خۆشی ژیانیش بەهەڵس و کەوتەکەیەوەیە؛ ئەگینا یەک بابەتی و یەک نەواختی مرۆڤ ماندوو دەکا.

– منیش لەگەڵ یەک نەواختیدا نیم.

– هەتاوەکو لەنێو ژن و مێردیشدا ناو ناو دەبێت گۆڕانکاری ئەنجام درێت تا گوڕ و مەودای خۆشەویستی زاخاو درێت و ئەڵبەتە ئەمەیان هەر نەبێت جارێک ناگونجێتە سەر ئێمەی تازە بووک و زاوادا. کوردە هەستایە سەر پا ڕوو بەتاڤگە: قاوەیەکت بۆ دروست دەکەم، بەمەرجێک بۆم بگریتەوە؟

– تەلیفۆن زەنگی لێدا. کوردە لە ئاشپەزخانەوە بەدەنگی بەرز:

– تاڤگە هەڵیگرە بزانە کێیە؟

تاڤگە:

– هەلاو دایە تۆیت؟ تۆزێک ڕاوەستاو دووبارە هاتەوە قسە:

– فەرهاد لەیرا نییە، ئەمشەو بەلای کوردەوە دەمێنمەوە. تەلیفۆنی داخست.

کوردە قاوەی هێنا درا لە دەرگا. کوردە ڕۆیشتە دەرەوە زۆری نەخایاند گەڕایەوە. نیگەرانی و ئاڵۆزی لە ڕوخساریدا بنی نابویەوە.

تاڤگە:

– کێ بوو وا تووڕەی کردووی؟

– چۆن دەزانی تووڕەم؟

– باشت دەناسم.

– هاوڕێیەکی فەرهاد بوو. هەواڵی فەرهادی دەپرسی، سەرخۆشم هاتە چاو؛ بڵێ هەتیو مەشروب دەخۆیتەوە وەبەر ماڵانی خەڵکی بۆ دەڕۆی؟

– ناویت نەزانی؟

– با جارێکی دیش هەروا بۆنی خواردنەوە لە دەمی دەهات وابزانم ناوی کۆرشەو... هاوولاتی فەرهادە.

– دەی لە بیری کە. دونیا بەمن و تۆ ڕوبەرا ناکرێت. ئەم جیهانە پڕی پڕە لە ناباب دەوەن وە ئاش دانیشە قاوەکەت بخۆرەوە تا بۆت بگێڕمەوە.

– ڕاستی گوازتنەوەی تۆ گەیشتە کوێ؟

– گوازتنەوەی چی؟. "بەرهەم" فلس لە باخەڵیدا سەوزەلە خانم دەڵێت. ماڵ و ئەحواڵ، ژن و مێردی پووڵ و پارەی دەوێ. حەقە ڕۆژی

سەد جاران خۆت بەقوربانی باوک و دایکت کەی. بزانە سەرەڕای ناڕازی بوونیان ئەوی پێویستە بۆیان کردی.

– ڕاست دەکەی دەترسم ناڕازی بوونیان دامێن گیرم بێت و ببێتە مایەی بەدبەختیم.

مەبەستم لەوەی نەبوو. دڵی باوک و دایک پڕە لە ڕەحم و دڵسۆزی. سبەی دووسبەی ڕقیان دادەمرێتەوەو ئاشتت دەکەنەوە. بۆ باوک و دایک منداڵ هەر چەند گەورە بێت، دیسان هەر منداڵە.

– نە نە. من باوکی خۆم باشتر دەناسم کە ڕقی هەستاو لە یەکێک زوێر بوو، با ئەو کەسە منیش بم، یەکجار زۆر دەخایەنێت تا دامرکێتەوە. دایکیشم لە حیرس و تووڕەبوونا دەکوڵێت. دەی خوا هەرچی بڕیاری دابێت هەر ئەوەیە. کوردە فنجانەکەی بۆ تاڤگە درێژ کرد دەی بۆم بگرەوە.

تاڤگە بەدیقەتەوە ئاوڕی لە خەت و ختووت و شکڵ و شەمایلی ناو فنجانەکە دایەوە لە پڕ وتی:

– بەخوا باشت بۆ هاتووە، سەفەرێکت لەبەرە. ئەنجا فنجانەکەی ڕوو بە کوردە ڕاگرت و:

– ئا تۆ سەیری کە منداڵێکی تیادایە و کوڕیشە. ها ئەوەسا، پارەیەکی باشتان پێ دەگا. چاوێکی یەکجار پیس لە دوورەوە دەنواڕێ. نەموت قاوەکەت باش هاتووە؟

– خۆمانین. جارێک تاقەتی واقەواقی منداڵم نییە و نە پێشم بەخێو دەکرێت. هەر نەبێت ئەم یەک دوو ساڵە بەدوای دەخەم.

– فەرهادیش وا تێ دەفکریەت؟

– جارێک لەم ڕووەوە نەدواوین، من پارێزی خۆم کردووە.

بلە دیسـانەوە پاژنەی کـەوشـەکـانی چەرخـاندو بەسـتـەیەکی گـچکەی نایلۆنی لێ وەدەرهێناو دای بەدەستی فەرهادەوە.

فـەرهـاد لە کـاتێکدا بەشـێـنەیی خـەریکی کـردنـەوەی بوو: ناڵێی ئەمجارەیان چی تیادایەو چییان دەوێ؟

– تۆ بیکەوە ئەو دەم دەزانـی. ئێـسـتـا بۆ خـۆت بەلایانەوە ئـەوەندە گرنگی هیچ بە من ناڵێن. ئەشـهـەدو حـەقی خـۆیشـتـە لەم ڕۆژەدا کێ هەیە ئەمانەیان بۆ بکا؟

فەرهاد نایلۆنی کردەوەو نامە سفت پێچراوەکەشی کردەوە ڕوانی بەتـەواوی دەسـتـگاکـان ڕاگـەیانـدراوە کـە لـە تەواوی تۆمـەتەکـانی بەخـشـێنراوەو ئاوا ئازادەمـەردێک شـایانـی شـانازی گـەل و وڵاتی ئێرانە.

– چی تیادابوو؟

– یانی پێیان ڕانەگەیاندی؟

– بابە بابایەکی تەتەرو نامـەرەسـانێکی وەک من کێ گـوو بەکـڵاوی دەپێوێت؟ نەتوت چی تیادابوو؟

– شـتێکی وای تیـادا نەبوو، بەفـەرمانـی دەفتـەری ئیـمام، لە تەواوی تۆمەت و کردەوەی دژ بەجەمهوری ئیسلامی بەخشێنراوم.

– ئەی کاک کۆرش چی؟

– لە نامەکەدا ناوی ئەوی نەهێناوە، دەڵێت:

– هاواڵەکانیشم. گەڕایتەوە لەم ڕووەوە نامەیان بۆ دەنوسم. ئێ، ئاغای شەمخوری پشکێ ئەیراچی:

– ڕاستت بوێت برێکی ڕاستەو برێکیش درۆیەو لە خۆمەوە دەیڵێم...

– جارێک ڕاستەکانم پێ بڵێ، دوایی دەیبەینەوە سەر درۆو دەلەسە.

– خزمێکی سەربازم هەیە لە ناوچەی "میهران"دا ئەنجامی وەزیفە دەکات. دووسێ ڕۆژ لەمەوبەر هاتەوە دەیوت:

– چەندین لەشکری ئارتش و سوپای پاسدارانیان لەو قوڵەوە کۆ کراوەتەوە. دەرزی هەڵدە بەزەوی ناکەوێ. خەریکی ئەنجامدانی هێرشێکی یەکجار گەورەو بەربلاون. دەیوت وا باوە دەیان شاری مەندەلی بەدرەو جەسانە... مەسانە بەحیساب ئەو قوڵە لەهەر لایەکەوە لە شاری بەغداوە نزیکترە، یانی ئەگەر بگەنە مەندەلی و بەدرەو جەسان شاری بەغدا دەکەوێتە ژێر ڕەحمەتی موشەکە کەم بوردەکانی ئێرانەوە. فەرهاد زانی ئەم زانیارییە بەلای سوپای ئێراقەوە گەلێک گرنگە؛ بەڵام بەلای بلەوە وای دەرخست، ئێ درۆ چی؟

– درۆ زۆرە.

– وەک؟

– چوزانم... خەریکی هێرشن لە قوڵی کوردوستانەوە، خەڵکی خەریکە لە برسا دەمرێت، وەزعی ئابووری ناجۆرە، خەڵکی ناڕازییە، موشەک بارانی ئێراقی شارەکانی ئێرانی چۆل کردووە، شاری تاران خەریکە دێتە هەیەجان.

– بلە! ئەم درۆو دەلەسانە بەلای دەوڵەتی ئێراقەوە قسەی خۆشن. نەتبیستووە دەڵێن. قسەی خۆش کوێسانی.

- کەسی تریان ناوێ بیکوژم؟

- ئەمجارە هیچیان نەوت، بەڵام لات وا نەبێت دەسبەردارت دەون. لیستێکیان هەیە گوریسێک درێژە.

- کەی دەگەڕێیتەوە؟

- تۆ دەزانی.

- باشە تۆ ئیسراحەتی خۆت بکە تا من دەڕۆم و دێمەوە.

فەرهاد وەک جاران نیازی بەوەی نەمابوو بۆ کچکەو گەورە خۆی بگەیەنێتە لای ئەبو مازن. پێوەندی ڕاستەوخۆی لەگەڵ لێپرسراوانی موخابەراتی ئێراقیدا پەیدا کردبوو. ئەوانەی بلە وتبووی درۆو ڕاستی خستە سەر کاغەزو خۆی گەیاندە دەستگای موخابەراتی شاری سولەیمانی، دای بەبەڕێوەبەری گشتی و سووریش بوو لەسەر هێرشی قۆڵی میهران و گرنگی زانیارییەکە، بەڕێوەبەری گشتیی موخابەراتی شاری سولەیمانی بڕێک پارەو دەمانچەیەکی بەدیاری نارد بۆ بلە و وتی:

- ئەگەر ئەم زانیاری هێرشە ڕاست بێ و لەم نزیکانەدا ڕووی دا ئەوە تۆ دەگەیتە ئاسمان؛ چونکە هێرشی لەو قۆڵەوە بۆ ئێمە وەک دەوڵەتی ئێراق پڕە لە مەترسی و ئاگاداربوون لەو مەترسییە یانی پارازتنی ژیانی هەزاران لە مەرگ. فەرهاد گەڕایەوە کەوتە دوعاو وێرد خوێندنەوە تا ئەو هێرشە ئەنجام دەدرێت ڕازێک بوو درکاندبووی زارێک بوو هاوێژتبووی، دوعاشی بۆ دەکرد. گەڕایەوە لای "بلە" کۆرش یەشتا لەخەو هەڵنەسابوو. شەوان سیامەست لێی دەخەوت و بەیانییان درەنگێک لە خەو هەڵدەستا. هەناسەی بۆنی عەرەقی لێ دەهات و ئیتر هەروا پەیوەستە ڕوخساری مەخمووری بەڕەڵایی و بێ

دەربەستی پێیەوە دیاربوو. ئەوەندەش پابەندی دەوروبەرو هانیەو هەبەی پێوە نەمابوو. لای وابوو چ بتەوێ چ نا. ژیان ئەوەیە دارێژراوە. هەر تەقالآو تێکۆشان و ململان لە پێناوی گۆڕینیا، بێ سوودە و ناگاتە ئەنجام. بڕیاری لەسەر دراوە کێ داویەتی دراوە، کێ نووسیویەتی نووسراوە. ژیانیش لە ئەزەلەوە هەروا بووەو هەروا دەبێ. کە سەرخۆش دەبوو، وشەیەکی تێکراری لەسەر زمان لێ نەدەبڕا لێگەڕێ تەواوە. جارەو بار لەگەڵ گوێگرەکەیدا دەکەوتە مشت و مڕەوە. کابرا نەدەچووە ژێری وشەی "تەواوە". تەواوی چی قسەی قۆڕی چی...؟ سەرسەختانە وەلآمی دەدایەوە دەڵێم تەواوە لە خۆڕا دەڵێم یامێشکی کەرم خواردووە. کابرا کە پابەندی و لاساری ئەوی دەدی وەلآمی دەدایەوە: حەیف بۆ کەری بێ تاوان و بێ چارە تا دەماخ سزێکی وەک تۆ بگەیتە بلەو پایەی وەدەست هێنانی چەند سلول مێشکی. ئەلحەق و وەل ئینساف هەر چییان پێ بسپاردا وەک ئالەتێکی میکانیکی ئەنجامی دەداو تەماحێکی ئەوتۆی لە ژیاندا لە ئاسۆدا وەدی نەدەکرد و تەماحگیری هیچی تریش نەبوو جگە لە ناوگەڵ و دوای فەرهاد و خواردنەوەی زیاتر. ئەوەندەش ملکەچ و فەرمانبەرداری فەرهادی بەڕەواو ڕاز دەزانی، تەواوی حەزەکانی لەوەدا کۆمەڵ و ئەوی پۆ و بۆنی فەرهادی لێ بهاتبا خۆی بەخاوەن یەکێک لە مافە ڕەواکانی خۆی دادەنا و چەندین جار ئەو باسەشی ڕاستەوخۆ لەگەڵ فەرهادا کردبوویەوە کە شەوێکی سێ کەسی پێک بهێنێت و ئەو پەردە پۆشییە بخاتە لاوەو حەی عەلەسەلات و ڕۆک و ڕاست "کوردە" ڕابێنێت و ڕاستەقینەی ژیانی خۆی بۆ ڕۆشن کاتەوە. فەرهاد نەدەچووە ژێرو سبەی سبەی پێ دەکردو بەرەو سەرئاو دەیبرد و تینوو دەیگێڕایەوە. جارەوباریش لەگەڵ فەرهادا دەکەوتە ڕاز و نیازو

گلەیی بۆ تەواوی کارەکانی بە"عومەر" و تاقمەکەی دەسپێرێت و ئەوی خستووەتە لاوە. وەڵامی دەدایەوە کە ئەو بەرپرسی کاروباری نێو ئێرانەو ئەیرا عومەرو دەستەو دایرەکەی چاکتری لێ دەزانن و چی کووچەو کۆڵان و شارو شارۆچکەی دەوروبەر هەیە وەکو ناو لەپیان دەناسن، مەحاڵە تووش بێن؛ هاتنیش وەک سەگ وان زمانیان دەگاتە زامیان و چارەسەری خۆیان دەکەن، ئێمە چی؟

وەڵامی فەرهادی دەدایەوە:

– تەواوە؟

فەرهاد وەڵامی دەدایەوە:

– تەواوە و ناتەواوە.

– بۆ وا ماتی؟ شتێک قەوماوە؟

– قەوماو، نەخەیر. ئەوەیە وەزعی ئێمە لەم وڵاتەدا ناتەواوە. تا دەبێت ترۆ ترۆ بێ نرخ و باییتر دەبین.

– چارەیەکی دیکەت بەلاوەیە؟

– بڵێم بەلامەوەیە، خەیر. بەڵام پەیوەستە بۆی دەکۆشم.

کوردە هەڵسا پەنجەرەی هۆڵەکە بگرێت بەدەم ڕێ ڕۆیشتنەوە وتی:

– شتێکت گەڵاڵە کردووە.

– خەریکم.

– دەتوانم بپرسم خەریکی چیت؟

– یەشتا بەتەواوی نەگەیشتوومەتە شتێکی وا تا لەگەڵتا دانیشم و بۆت بگێڕمەوە، ئەڵبەتە بێ بیروڕای تۆ بچووکترین هەنگاو نانێم. هەر ئەوەیە لە تەقالادام.

– لە چ بوارێکدا؟

– هەر چۆنێک بووە دەبێت خۆمان بگەیەنینە ئەورووپا.

– ئەورووپا؟

فەرهاد ئارام و لەسەرخۆ یەک دووجار سەری لەرزاندەوە... کوردە کەوتە بیرەوە. فەرهاد دزە ئاوڕێکی لە ڕوخساری دوودڵیی بیرکردنەوەی کوردە دایەوە تا بزانێت کارگەری قسەکەی تا چ ڕادەیەکە.

- وەک پەنابەر؟

- من پێـوەندیم لەگـەڵ "ئـۆپۆزسـیـون"ی ئـێـرانـیـدا هـەیەو بەڵێنیـان پێداوم تەواوی کاروبارمـان بۆ دروست بکەن و لەوێڕا باشتـر دەتوانین لە دونیای سیاسەتی ئازاددا وەدەرکەوین.

- من تـا بەئـەمـــڕۆ لەم ڕووەوە نـەمـــدواندوویت. لـەم شـــارەدا ئەوی پێوەندی لەگـەڵ دەوڵەتی ئێراقـدا هـەبێت، با ئـێرانـی بێ و لە ناچاریش پەنای هێنابێتـە ئەیرا بەلای خـەڵکەکەوە جێگای ڕێزو حورمەت نییـەو نابێت. ئەمن بەوەی ڕازی نیم مێردی من هـاتوچۆی لـەگەڵ موخـابـەرات و ئەم دەوڵـەتە دەم خـــوێناوییـــەی ئێــراقــدا هـەبێت و کـــاروباریـان بۆ بڕەخسێنێت.

- بۆچی من بەوەی ڕازیم. بەخـوا بەخوا هـەر ڕۆژێکم دونیـایەک ئێش و ئازارە، چی بکەم تێی کەوتم و لەبن بەسـتدا گیرم کـردووە. بەئومێدی خـوا خـەریکی کـردنەوەی گرێ و هـەڵەقـە ئاڵۆزکـاوییـەکانم و وردە وردە دەیانکەمـەوە. شتێکە نامـەوێ بەدەستی خـاڵی و ڕووت و قووت خـۆمـان بگەیەنینە ئەوروپا.

- جـا بۆ ڕووت و قـــووت؟ ئەوەندەمـــان هـەیە لە ســەرپای خـــۆمــان بوەســـتین و نیــــازمـــەندی کــەس و خــــەڵک نەبـین، هـەرنەبێت بۆ چـەند ساڵێک.

- کـوردە گیـان! تۆیش سـەیری. بۆچـی فـەرهـاد بـەوەی ڕازی دەبێت ژیانی بەپـووڵ و پارەی تۆ بگوزەرێنێت. ئـەلحـەمدولیـلا بـاوکم ئەوەندەی بۆ بەجێ هێـڵاوم بەسـەرەوەری پێی بژین. جـا گـرفـتـاری من لەیرەدایە و بەس.

- لەوانەگەڕێ. ئەوانەی بابت بەجێی هێڵاوە جارێ هی تۆ نییە.

– مەسەلەکە لەمەدایە ئەگەر سەد ساڵی دی لە ئاوا ژیاندا بژیم لام باشترە تا بەدەستی خاڵی بەرەو ئەوروپا بەڕێ کەوم.

فەرهاد هەستایە سەر پاو تێفکرانەو غەمزەدانە وردە وردە چووە لای پەنجەرەکەوەو پشتی لە کوردە کردو بێ دەنگ دەینواڕییە حەوشێدا. کوردە خۆی پێڕانەگیراو چووە لایەوە:

– لە ڕاستیدا تۆ سەیری، نە من. دەستی بۆ دەرودیوار ئاماژە کرد و: ئەمەی دەیبینی لە ڕاستیدا هی هەردووکمان، دەستی خاڵی چی؟ دەیکەینە پارەو بۆی دەردەچین. فەرهاد وەرچەرخایە لای کوردەوە:

نا کوردە گیان! من شتی وا ناکەم. ڕاستە ئەوەی هەتە هی منە، لە بەرانبەریدا منیش دەمەوێ ئەوەی هی منە بۆ تۆ بێت.

– ئاخر جارێک ئەوانەی تۆ هەتە دوورە لە نیازەوە، وا نا؟

– دوور هەن... بەڵام دەتوانم بەدەستیان بهێنمەوە.

– کوڕە دە لاچۆ، ئەوە شیر دا و داپیردایە. ئێمە هەموو دوو کەسین و جارێکیش بڕیارمان داوە منداڵیشمان نەبێت. دووکەسی سەڵت و قوڵت بەپایش بووە دەتوانین خۆمان بگەیەنینە ئەوروپا.

– نەخەیر شتی وا ناکەم. من جەمهوری ئیسلامی پێوەندی پێوە کردووم و چاوی لە ململان و پێشمەرگایەتیم بەخشیوەو دەڵێت: وڵات، وڵاتی خۆتەو هەر کات دەگەڕێیتەوە. دەتخەینە سەر سەر. ئەمن دوودڵی و ئاشوفتەگیم لەمەدایە. ترسی بێ ئیسراحەتی تۆ پەریشانی کردووم، دەترسم ببمە مایەی غەم و پەژارەی داهاتووت.

– جا ئەوانە جێگەی باوەڕن، دەترسم لەناوت ببەن.

فەرهاد نامەی بەخشینەکەی لە باخەڵی دەرکردو دای بەدەستیەوە.

کوردە بەزەحمەت خوێندییەوەو لەپڕ وەرچەرخا:

– ئەمانەت بەمن بۆ نەوتووە؟

– ئەم نامەیە دوێنێ گەیشتووەتە دەستم و بۆ خۆشم ئەم بەخشینەم لا سەیر بووە، دیارە زۆر گرنگم و بەخۆم نازانم.

– یانی دوودڵی گەڕانەوەیت؟

– وەک وتم لەژێر سایەی جەمهوری ئیسلامی زندەگیم پێ ناکرێت. ئەگەر بتوانم بیکەینە پردو لەوێڕا بۆی دەرچین نە سیخ دەسووتێ و نە کەباب. ئەڵبەتە دوای بەپارە کردنی کارخانەو خانووبەرەی ئرسی بابم.

– دەترسم.

– لێم گەڕێ بزانم دەتوانم کارێکی وا بکەم دڵنیایانە بگەڕێمەوە، ئەو دەم پێت دەڵێم چی بکەین. خۆ تۆ گۆزەرنامەت هەیە؟

– هەمە وا بزانم کاتی تەواو بووە، بۆ دەپرسیت؟

بۆ مـابـاداش بووە تازەی کـەرەوە. ئەگـەر– ئەمـە ئەگـەرە– هـاتو گەڕاینەوە بۆ ئێران لەوێڕا پەساپۆرت بەدەرهێنان ئاسان نییە.

– ئەم ئەگەرە زۆر دەخایەنێت؟

– ڕەنگە لەم ڕۆژانەدا وەڵامی ئەسـەحیـم بدەنەوە. لەوەی دڵنیـابووم ئەو دەم فکرو زکری خـۆمـانی لێ دەکـەینەوە. فـەرهـاد بەنیـشـانەی ئاشوفتە حاڵی مشتی گرێ کراوی دەستی ڕاستی دووسێ جار ماڵییە نێو لەپی تریدا لەبەر خۆیەوە جۆرێک وتی تا کوردە گوێی پێوە بێت:

– با بزانین چۆن دەبێت؟

کوردە لە دواوە باوەشـی بەفـەرهـادا کـردو وشـاردیە سنگ و بەرۆکی خۆیەوەو ئارام و چپە ئاسا:

– فکری لێ مەکەوە هەموو شت بەدڵی تۆ دەبێ.

– چۆن فکری لێ نەکەمەوە. وەرە لە دوا ساڵی کۆلێژدا بە و بۆی دەرچیت، یانی ناچاری دەرچوونت کەن. تەواوی گرفتاریم بەلایەک تەواو کردنی کۆلێژیش بەلایەک. هەر کارو بارم ڕوبەرا کرد مانەوەمان لەوێڕا بەتاوان دادەنێم، بەپوول و پارە خۆمان دەگەیەنینە ئەوروپا و لەوێڕا کۆلێژەکەشم تەواو دەکەم.

هێزی پاسداران و سوپاو هەزاران چەکداری بەسیج پەیتا پەیتا هێرش و پەلاماریان دەدا. فرۆکەی جەنگی دوو دوو چوار چوار تیژ دەهاتن و دەچوون. تۆپخانەی هەردوولا باران ئاسا دادەباری. زەوی ونجڕ ونجڕ دەکردو پەل و پۆی شەرکەرانی دەبارانده دەوروبەردا. دووکەڵ و ئاگرو بۆنی باروود تێکەڵی هاوارو ناڵەی بریندارانی بووبوو؛ ملمـلانێی مەرگ و ژیان لە بەرەبەیاندا دەستی پێکردبوو. سەنگەرەکانی پێشەوەی هێزی ئێراق لەدەمەو بەیانی غافڵگیرو بڕێکیان کوژرابوون و بڕێکی دی بەدیل و تاک تەراکیش توانیبوویان بکشێنەوەو خۆیان لە کوشتن و بەدیل گیران ڕزگار کەن. شەڕەکە تێکەڵاو و دەست بەیەخە، ئیتر هەر تانک بوو دەتەقییەوە پیەشە پەڵای دووسێ کۆپتەر لارو قوچ لەیراو لەوێ لە زەویدا دووکەڵی لێ هەڵدەستا. ئێراقییەکان لە ترسی ئیعدام کردنا بەدژوار سەنگەریان بەجێ دەهێلا؛ بکشانەوە لەلایەن دەستەی مەرگەوە دەدرانە بەر گوللە و ئاگرەوە. ئاگری هێرشبەران و دەستەی "مەرگ"ەوە کە لە هەر شەڕو پەلامارێکدا لە پشتی سەنگەرەکانی هێزی "ئێراقی"ەوە دادەمەزران بۆ بەرگری لە ڕاکردن و کشانەوە. هێرشی هێزی ئێران بەئەندازەیەک بەربلاو شەپۆل شەپۆل دەگەیشتن و دەرۆیشتنە پێشەوە، سەرکردایەتی سوپای ناوەڕاستی ئێراق ناچارکرا فەرمانی کشانەوە تا هێڵی دووهەمی ناسراو بداو بکشێنەوە. لە هەمان کاتدا سێ تیپی

زرێی کۆچەری حەرەسی جەمهوری ناردە هانای شەڕەکەوە. ڕادیۆ و تەلەفزیۆنی بەغدا کەوتبووە مارش لێدان و هاوار و فیزاع و نەڕە نەڕو شیعر خوێندنەوە. هێزی ئێران خۆی گەیاندە قەبرغە قوپاوەکەی نەخشەی ئێراق. مەبەستی سەربازی خۆی بەدەست هێنابوو. دەکۆشا لە پەلامارەکەیدا بەردەوام بێت! ئەگەر تانکە کۆچەرییەکانی سوپای حەرەسی جەمهوری فریا نەکەوتباو بەری شالاوەکەی نەگرتبا هێزی ئێران تا شاری "باقوبە"ش دەهاتن. ئێوارە درەنگ شەڕ بڕایەوە! ژمارەیەکی زۆر لە دوولا کوژرابوون، هەروەها ژمارەیەکی زۆری هێزی ئێراق بەدیل و خاڵە ستراتیژییەکان هێزی ئێرانی تێ خزاو هەر بەو شەوە کەوتنە سەنگەر هەڵکەندن و پتەو کردنیان. لەملاشەوە چەندین ئەفسەری گەورەو بچووکی سوپای ئێراقی درانە دادگایەکی سەربازی لەوێدا بڕیاری مەرگیان بەسەردا دراو بۆ ترس و تۆقیانی ئەفسەرانی دی هەر لەوێدا گوللەباران کران.

فەرهاد دەیزانی سوپای ئێران هێرشی کردووە بەڵام دڵنیا لە جێگەو شوێنەکەی نەبوو. دەکۆشا تێبگا و دەستگای "موخابەرات"ی لای سولەیمانی ئەوانیش بێ ئاگا لە شوێن و جێی هێرش و پەلاماری ئێرانییان، ئەوەندەیان دەزانی ژمارەیەکی یەکجار زۆری ئێراقی کوژراون، دەستگیر کراون و ڕێچکەی لەشی کوژراوان بەپەرچەمی ئێراقەوە پێچراو بەرەو شارەکانی خواروو و ژوور دەستی پێ کردبوو. فەرهاد هەر تەرمێکی بەپەرچەمی پێچراوی دەدی لە خۆشیدا شاگەشکەی دەکردو تەرمەکانی دەژمارد. ئەو ڕۆژە تەنها لە شاری سولەیمانیدا بیست و یەک تەرمی بەپەرچەمی ئێراق پێچاوی سەر تاکسی ژماردبوو. لەدڵا دەیوت: باوەڕ بەهەواڵی من ناکەن. مەیکەن.

ئەوە دەردتان بێت. خوا بکا ڕیچەڵەکتان وەدەر بێت، لە کاتی خۆیدا هەواڵی ئەو هێرشەم پێ گەیاندبوون. دەرکەوت لە هەمان ناوچەو هەمان جێگەو هەمان هێزو تیپ و سوپاوە هێرش دەستی پێ کردووە. ئێستا قەدرو قیمەتی "فەرهاد خان ئەعزەمی" دەزانن. ئینجا تۆزێک ڕاوەستاو لەبەر خۆیەوە وتی: دەزانی نێوی فامیلی ئەعزەمی ناوێکی پڕ کش و فشە. ئیدی من لە کێ کەمترم؟ بۆ فامیلی خۆم نەکەمە "ئەعزەمی؟" لەم ئاشوفتە بازارەدا سەگ خاوەنی خۆی ناناسێت... بڕیارم دا نێوی فامیلیایم "ئەعزەمی" بێت و بەقەوڵی کۆرش "تەواو" یانی بۆ هەمیشە ناتۆری "مەلکی" لە خۆم و باوکم توورِ دەدەمە لاوە ئا بۆ لەمەولا من "فەرهاد ئەعزەمی"م لەسەر کێشی "ئەمیر ئینتزامی" چووزانم "شامەحرەمی" سوڵتانی و... ئەدی خەڵک چۆن بوون بەخاوەنی ناو و باو و زەڕو زۆرو پلەو پایەو هاتوونەتە کایەومایە؟ سەرەتای ئەم پاشاو سەلاتین و دەسەلاتدارانی قووڵایی مێژووە سەرەتا چ بوونە؟ خۆ لە ئاسمان نەهاتونەتە خوارێ، باپیری ئەوانە وەک تاکە کەسێک لێهاتوو بووەو توانیویە لە ڕووی زیرەکی و ئازایی و چوزانم عەقڵ و درایەتەوە دەرکەوێ و بنەمای دەسەلات وەدەست بهێنێ و بەدرێژی زەمان بمێنێتەوە بۆ تڕ و توخمی. خانمە خانمی و تالیب ئاغا ئەم کش و فشەی من منەیان بەسەر مندا فرۆشت، بۆچی لە "کون فەیەکونا" بوون بەوە؟ چەند ساڵێک تری بەسەردا بگوزەرێت بنەماڵەی منی "ئەعزەمی" ئەگەر لەم چەند ساڵەدا پرۆژەی سازندەگیم کە بەدەست هێنا زەرو زۆرم خستە لاوە لە هیچ کەس کەمتر نیم. خەڵک ئاوەزو فکرو زکری لە چاویدایە. فەرهاد دووسێ جار دای بەسەر سنگی خۆیداو: بڕۆ تۆ لەم ڕۆژەوە فەرهاد خانی ئەعزەمیت بزانم کێ دەڵێت نا؟ وا وتیشی...

فەرهاد گەیشتبووە بەر دەرگای دایەرەی "موخابەرات". لە ماشینی "سوپر" دابەزی و ڕۆیشتە ژوورەوە بێ ڕاوەستان بردیانە ژوورەوە بۆ لای بەڕێوەبەر. هەر کە چوو بەژووردا بەڕێوەبەر لەبەری هەستا و بەگەرمەوە بەرەو ڕووی هات: پیرۆزباییت لێ دەکەم و و ئافەرینیش. ئەڵبەتە ئەم پیرۆزباییە لەلایەن بەڕێوەبەری گشتیی دەزگای موخابەراتی ئێراقەوەیەو... هەروەها دەوڵەتی ئێراقیش. دیارییەکی شایان لەلایەن دەوڵەتەوە بۆت نێرراوە! ئەوڕۆ دەگات. دوو ماشینی ئاخرین مۆدیلە لەگەڵ دیارییەکی پارەدا، چەندە؟ جارێک نازانم. وەک وتم بەڕێگەوەن، ئەمڕۆ دەگەن؛ بۆیە ناردم بەدواتا تا مژدەت بدەمێ.

فەرهاد پای نابووە سەرپا. چای بەر دەستی تێرادەدا دڵنییانە سوپاسگوزاری کردو دووبارە کەوتەوە قسە:

– ئەگەر بتانەوێ گەلێک لەم کارانە گرنگتر ئەنجام دەدەم! یانی دەمەوێ بڵێم ئەو توانایەم لە دەستدایە تۆڕی زانیاریمان گەلێک بەربلاوتر و پڕ لەوردەکاریتر ببەین بەڕێگەرە. وەک وتم ئەگەر بتانەوێ؟

– بیانەوێ؟ ئەوە چی دەڵێیت؟ لەسەر ئەو زانیاری تۆیە چەندین ئەفسەری گەورە بڕێکیان دەرکران و بڕێکیان ئێستا لە زیندانان. چون ئەوان پێیان وابوو لە قوڵی "شەلەمچەوە" هێرش ئەنجام دەدرێت. دوژمن هەزاران تۆپ و تانکی لە دار و تەختە دروستکراوی لەوێڕا کۆ کردبویەوە بۆ ئەوەی جێگەی هێرشی ڕاستەقینەکە چەواشە کا و چاوساقانی ئستیخباراتی سوپای ئێراق هەڵخەڵەتێنێت و لە پیلانەکەیدا سەریش کەوت. با وەک ئێمە لە کاتی خۆیدا زانیارییەکەمان گەیاندە جێگەی خۆی، بەداخەوە باوەڕیان بەزانیارییەکەمان نەکردو ئەوەبوو ئەو زەرەرو زیانەمان لێ کەوت.

فەرهاد جۆری دانیشتنەکەی گۆڕی و مژێکی لە چایەکەی داو وتی:

- مەبەستی من لەم تەقالایەیدا کە دەیکەم نە بۆ پووڵ و پارەیە نە بۆ زەڕو زۆرە. من کوڕی باوکێکی کوژراوم، کوڕی شەهیدم. ئەوانە بابمیان کوشتووە. تا بتوانم و لە وزەمدا هەبێت ئازاریان پێ دەگەیەنم و ئامادەم سەریشم لەسەر ئەو بیروڕایە دانێم و ئەگەر بەچاکیشی بزانن دەتوانم بگەڕێمەوە بۆ ناو ئێران و لەوێڕا ڕۆژانە هەواڵی سەرتاسەری جەبهەتان پێ بگەیەنم. بەڕێوەبەر وتەکەی فەرهادی ئەوەندە لە لا گرنگ و پەسەند بوو، نەچووە عەقڵییەوە بۆیە وتی:

- چیت وت؟

- چیم وت، دەڵێم توانای ئەوەم هەیە تۆڕی زانیاری لەنێو خاکی ئێراندا ببەم بەڕێگەوە، بەمەرجێک مەرجی سەرکەوتنم بۆ جێبەجێ کەن.

- من لام وایە دەستگای موخابەرات ئەم پێشنیازەت بەوردی لەیەک دەداتەوە؛ بەڵام تۆ لە خۆت ناترسیت.

- هەیە لە خۆی نەترسێت؟ من بەلایانەوە کابرایەکی بێ سەروپاو نەناسراوم. سەربازێکی ڕاکردوو وەک هەزاران سەربازی ڕاکردووی دی. چاوت لێیە بەخشینی کابرایەکی وەک من شتێکی زۆر ئاساییەو لاشیان خۆشە.

- ئەمەی دەیڵێیت ڕاستە، مەرجی دیکەت چییە؟

- مەرجێکی وام نییە، یەکەم دەبێ فێری بەکار هێنانی دەستگای بێتەلم بکەن و پووڵ و پارەی پێویستیش بۆ بەرنامەڕێژی... لە سەرتاسەری ئێرانا.

- من ئەمڕۆ ئەمانەی وا وتت... دەیگەیەنمە بەغداو لام وایە زۆریان لا

خۆش بێت و خۆت ئامادە بکە بۆ بەغدا چوون. لەوەی دڵنیام دەنێرنە دواتا.

– بەندە بۆ ئەوەی ژەهری خۆم بڕژێنمە لەش و پەیکەری جەمهوری ئیسلامییەوە. ئامادەی دۆزەخ ڕۆیشتنیشم.

– باشە دەتوانی بڕۆیت، هەر وەخت دیارییەکانت گەیشت دەنێرمەوە دواتا. ئەگەر دانی ئێوارەش بوو هەر دەنێرم بەدواتا.

فەرهاد گەڕایەوە ماڵەوە، کوردە هاتە پیرییەوە:

– چییە ئەمڕۆ چۆنیت؟ دوێنێ شەو پەرێشان بوویت و شەوانی ڕابوردوو زۆرتر. خەریکە لێت پیردەکا؟

– چی بکەم؟ دکتۆر دەڵێت زووگوزەرە، ڕەنگە یەک دوو مانگێک درێژا کێشێت.

– بەلای منەوە زۆر گرنگ نییە؛ نیگرانی ئەوە نەبیت. هیچ لە خۆشەویستی من کەم ناکاتەوە، بەپێچەوانەوە پتەوترو پابەرجاتر دەبم.

– باوەڕ بکە کاتێک لەلاما ڕاکیشاویت و دکتۆر تێهەڵچوونی جارێک لێ قەدەغە کردووم، قەس دەکەم خۆم بکوژم ئەوەندە پێی سەخڵەتم.

کوردە باوەشی پیاکردو دەمی ماچ کرد:

– بۆچی من تۆم بۆ سەکس خۆش دەوێ؟ لەوانە گەڕێ، من ساتێک لەگەڵتا دوان بەتەواوی سەکسی دونیا ناگۆڕمەوە... لەوەی دڵنیابە.

تەلیفۆن زرنگایەوە. فەرهاد هەڵی گرت:

– ئەهلەن کاک عومەر! وەڵاخۆ بەتەما بووم بنێرم بەدواتا. فەرهاد تاوێک بێ دەنگ بوو، کوردە ڕۆیشتە لای ئاشپەزخانەوە.

– باشە کاک عومەر! ئەو کارە درێژایی کێشا هەرچی زووتر ئەنجام درێت بۆ هەردوو لامان باشترە. دیسان بێ دەنگی.

دووبارە فەرهاد هاتەوە قسە:

– چەن ڕۆژی دی؟

– ئەم هەفتەش بۆ تۆ. زووکە برا زووکە، دەزانی چەند بەرنامەی ترم بۆ داناوی؛ وا بکەی بەهیچدا ڕاناگەی. فەرهاد تۆزێک ڕاوەستاو وتی:

– دەی چاوەڕوانم، تەلیفۆنەکەی داخست.

کوردە بەسینییەکەوە لە ئاشپەزخانە هاتە دەرەوە، دوو قاوەی تورکی بەسەرەوە بوو. فەرهاد مژێکی لە قاوە داو وتی:

– ڕەنگە دە ڕۆژێک بڕۆم بۆ بەغدا. کۆبوونەوەیەکی ئۆپوزسیۆنی ئێرانی دێن بۆ ئەوێڕا منیش وەک ناسراوێکی ئێرانی دژ بەئێران دەعوەت کراوم.

– وایش دەتەوێ بگەڕێیتەوە بۆ ئێران؟

– لێم مەترسە.

لام وابوو بەگاڵتەتە، خۆمە خەریکی دەیکەیتە ڕاست؟

یاسەمین چاوێلکە زەڕەبینییەکەی لەچاو دەرهێناو کتاوەکەی دەستی لادا بەلاوە بەحەسرەتەوە:

– تەمەنم وا بەرەو پەنجا دەڕوا. ئەوی ئاواتەخوازی بووم نەبووەو بۆم نەڕەخساوە. تەواوی ژیانیشم خستە سەر بیروڕاو تێفکرینەکانم. ئەگەر بکرێت با ئەم ئارەزوومە بهێنمە دی، هەر نەبێت بۆی دەکۆشم.

– جا دەکرێت بیهێنیتە دی؟ ئینشائەڵڵا؟

– ئەمە کارێکی زانستییە پەیوەندی بەخوا بیکا و ئینشائەڵڵاوە نییە پرۆفیسۆرەکە بەدڵنیاییەوە دەیوت. وای دەوت کە کارێکی زۆر ئاسایی و ئاسانە.

– کەی ئاساییە لەم عومرەدا بەزۆر خۆت بخەیتە ژێر نەشتەرکارییەوە. لە من دەپرسی لێی گەڕێی چاکترە، ئەمەش وەک سەدان ئارەزوومان بابێتە قوربانی بیروڕامان.

– دیارە یەشتا لە چۆنیەتەکەی ئاگادار نیت. ئەوی نەکرێت نەشتەرکاری و دڕین و بڕینە.

– بیمارستانەو دکتۆرەو دەواو دەرمان و کێشەو بێ و بڕۆ خۆ هەیە، نییە؟

– ئا ئەوانەی هەیە، بەڵام زەحمەتێکی ئەوتۆ نییە. با تاقیکەمەوە؛ تۆ

دەزانی بێوەری بوون لە هەستی دایک بوون چ دەرد و ئازارێکی گەورەو گرانە بۆ ئافرەت؟

– دەزانم. خۆزگە ئەوساش وات تێ فکرابایت؟

یاسەمین ماتی دایگرت و لەپڕ ئالۆزانە وەڵامی دایەوە:

– بۆ دەیخەیتەوە بیرم؟

– دەزانی ئەگەر بمایەو وەدەرت نەهێنایە، ئێستا گەنجێک بوو بۆ خۆی.

– دوێنێ بەکەیل و کێشانەی ئەوڕۆ تەرازووکردن نەشیاوە و نەگونجاویشە.

فەلامەرز لە نێو جێگە وەدەرهات و بەسەر کەمەی سیسەمەکەوە بەدەم چاو پروانندنەوە:

– یادی بەخەیر دایکم! ئارەزووەکەی بردە گۆڕەوە. زۆر بەتەمای دیتنی ماڵ و منداڵی من بوو. دەستی بەیەکدا دەداو دەیوت:

– کەس کوڕی منی لە ڕچە وەدەرنەبرد و هەوایی نەکرد ئەو کچە لوڕە زڵف بڕاوە نەبێت. تەواوی بێ چارەگی فەلامەرز لەو هەڵقونە دوا بڕاوەی دەبینم.

یاسەمین تا ئەو دەمە لەنێو جێگەدا ڕاکشابوو تۆزێک خۆی کێشایە سەرەوەو بەدەم پێکەنینەوە:

– لە بیرتە چۆن تێی دەنواڕیم، ئەو جارەی وا لەگەڵتا هاتم بۆ فرۆکەخانە بۆ خواحافیزی لە باوکت؛ مەبەستم دوا سەفەرەکەیەتی؟

– لە بیرمە، بەڵام. تۆش لەبیرت نەچێت ئێستا وتت ئەمرۆ بەکەیل و کێشانەی دوێنێ لەتەرازوودان شیاو نەبێت.

– بیری لێکەوە هاتوچۆو گێرەو کێشەی منداڵێک چ گەرمی و هێزێک دەبەخشیتە ژیانمان. نای بەخشێت؟

– دەبیەخشێ، ئا دەیبەخشێت. من بەخەیاڵی دەزانم.

یاسەمین لە جێگە دەرپەڕی و بەدەوری سیسەمەکەدا چەرخاو لە زەویدا بەرانبەر فەلامەرز دانیشت و دەستی خستە سەر چۆکی منداڵانە یەک دووجار لە سەریەکە وتی:

– تۆ... تۆ... تۆ باش گوێم لێ بگرە چی دەڵێم، ئەوی دەمانەوێت بیکەین نە زەحمەتێکی زۆرەو نە زۆریشی تێدەچێت.

– خۆ ئازیتا دەناسیت؟

– کام ئازیتا؟

– ئەوی لە ڕێکخراوەو هەفتەی پێشوو لە کافەکەدا تۆ هاتی ئێمە پێکەوە بووین؟

– ئا کەوتەوە بیرم.

– کچێکی باڵا بەرز و نیرومەند و جوانکیلە بوو، نا؟

– با، وا بوو.

– سەد ڕەحمەت لە دایکت! تۆو توخمی ئەو و تۆ تیکەڵ و لە لوولەی شووشەییندا بۆ ماوەیەک ژینگەیەکی وەک ژینگەی پزدانم دێننە کایەوەو [یاسەمین دەستی برد بۆ ناوگەڵی] ئەودەم بەشێوەیەکی زانستییانە دەیخەنە ئەیراوەو تەنها گرفتاری و دژوارییەک لە ڕێگەدا بێت، ڕاکشانی منە لە بیمارستاندا بۆ ماوەی بیست ڕۆژ.

– یانی دەڵێی من دەبێ لەگەڵ ئازیتادا هاوپێخەف بم؟

– نەخەیر ئاغا! سەردەمی "لیلی" خانم گوزەشت و تێپەڕی. تەنها

کارێک حەزرەتی عالی دەیکەیت لەژێر سەرپەرشتی پرۆفیسۆرەکەدا دەستپەڕێکە و دەیکەیت، هەر ئەوەندە. ئازیتاش ئامادەی بەخشینی توخمی ژنانەی خۆیەتی؛ یانی بەم حیسابە تۆوی تۆ توخمی ئازیتا کێڵگەو خوێنی من، منداڵێک پێک دێت تۆو توخمی تۆ و ئازیتایە و لە پزدانی مندا گەورەو لە من دەکەوێتەوە. یانی لە بارودۆخی "ژنەتێکەوە" بەڕەگەز منداڵەکە دەچێتە سەر تۆ و ئازیتا. تا چ ئەندازەیەک خۆراک و خوێنی من تیادا کاری دەبێت، ئەوەیان خۆم و بەختم.

کوڕە ئەمە یەکجار تێکەڵ و پێکەڵە. ئەگەر "فرانگشتاین"یکمان پێک هێنا ئەودەم قوڕی کوێ بەسەردا بکەین، یا مەنگۆلییەک، چووزانم دووسەرێک شتێکی وا.

– وەڵلا خۆ دکتۆر لەوەی دڵنیا نەبوو کە لە جوێی یەکێک دووان ئەبێت.

– وەرەو تەماشاکە لە منداڵی نەبوو ببینە خاوەنی دووان.

– تەنها ترسێک لێێ تۆقابووین، بێ هێزی پزدانی من بوو. دوای ئازموونێکی زۆر دەرکەوت بۆ منداڵداری ئامادەو جێگەیەکی گەرم و نەرمە.

– باشە کەی ئەم دەستپەڕەمان پێ دەکەن؟

– جارێک زووە. نایەڵم زەحمەت بکێشیت، بۆ خۆم بۆت دەکەم تا بە"لیلی"یەوە نەیکەی. هەردووکیان پێکەنین. فەلامەرز بەپێکەنینەوە یادی بەخەیر! ئەشهەدو ژیانی پێ قەرزارم، نیم؟

– با، سەرف نەزەر لە ڕابوردووی، "لیلی" بەلای منەوە جێگای ڕێزو حورمەتە. ئەوی لە دەستی هات کردی و مادام بەو ئەندازەیە تۆی خۆش دەوێ، ناتوانم خۆشم نەوێ. نازانی کەوتە کوێ؟

- ناسنامەی فەرانسەوی هەیە، هەر دەبێ لەیرا بێت.

- لات خۆشە بیبینی؟

- تەنها بۆ سوپاسگوزاری بێت، ئا،

- ئەگەر لەبەر من نایبینیت، من پێی سەخڵەت نابم. دەتوانی بەئەوپەڕی ئازادییەوە بیبینی.

- یاسی بەزمم بۆ تازە مەکەوە. ئەوە خەریکیت دەبیتە خاوەن منداڵ، لەوەی گەڕێ.

- کامەی؟

- چووزانم بەزمەکەی جاران.

- دوایی باسی لێ دەکەین.

– دەمەویّ لەوەی دڵنیـا بی یەک لە هەزار ترسی ئازار و ئـەزیەتی منت نەبیّ و دوچاری هیچ جۆرە گرفتارییەک نابم. دەڵێم نابم، یانی نابم.

– خـــوا بکا! دەڵێن کـــوێرە چیت دەویّ؟ دەڵێت دووچاوی ســـاق. بائەوەیشە بڵیم، گەڕانەوەت بۆ ئێران بەمانای مانەوەت نییە، وا نا؟

– بەدیار چـیـیـەوە لەوێڕا بمێنـمـەوە. بەلای دەوڵەتێکەوە باوکـمـیـان کـوشـتـووە؟ هەر ئـەوەندە کـار و بـارم جم و جـۆر کـرد و کـارخـانەو خانووبەرەم کردە پارە بەگیرفانی پڕەوە بۆی دەردەچین.

– کەواتە ڕاوەسـتـان و چاوەڕوانی سـوودێکی ئەوتۆی نەبێت لەیرانە نرخ و بایی ئەم خـانووە لەوەی زیاتـر ناکـا. هەرسێ بسـێنـەکـە دەڵێی پێکەوە ڕێک کـــەوتوون لـەو ژمـــارەیە زیاتری پیّ نادەن، وەک وا بێت بزانن بەچەند کڕیومانە.

– کەوایە تەواوی کە. لەوەی دەچیّ ئەم شارە زۆر بچووکە.

– ئاڵتوونەکانم لەیرا بفرۆشم یا لەوێڕا؟

– ئەمڕۆ گـەلای سـەوز لەهـەر کـویّ بیّ زەوی دەدڕیّ. ئاڵـتـوون سـەرو خــواری زۆرەو بەبیــری من، لێــرە بیـانـفـرۆشی زیانی کـەمـتـر بێت. لەوانەش گوزەشتە لەم ڕێگەو بانانەدا دۆلارەکە باشتر دەشاردرێتەوە تا ئاڵـتـوون و کـیـســەو مـیـســە. منیش ئەوڕۆ دووان لە مـاشـینەکـان دەفــرۆشم و دەیکەمــە پارەو ئـەوی کـۆنەکــە ناتوانـین بیــفـرۆشـین پێی

دەپەڕینەوە. سەنەدەکەی بەناوی دەوڵەتەوەیە.

– باشە نیوەی دەفرۆشین. ئەوی دیکەی با بۆ دوایی بێت خۆ بەپێیان ناڕۆین؟

– نەء، بە ماشین. تا ئێستا گەلێک جار بەماشین ڕۆیشتمەتە سەر سنوور بۆ دیتنی خەڵکی ئەو دیو. بەئاگاداری دەستگای موخابەرات. ئەم جارەش هەروا دەزانن هیچ سرنجێکی خەڵکی و دەوڵەتی ئێراق ڕاناکێشین. ئەم جارەش وەک جارانی پێشوو دەدرێت لەقەڵەم، حەز دەکەم بزانیت لەو دیوی سنوورەوە چاوەڕوانمانن.

– ڕاستت بوێت ترسی بەرازەکانی ئەیرام لەدڵدایە. ئەمانەی ئەیرا نەخوا دەناسن نەوژدان. هەر کەسێک بگرن مەرگ بۆی پاشاییە. تازە بەتۆمەتی ئێرانیشەوە بێت خۆ ئەوە قۆزی بالان قۆزە. تیکە تیکەکردن سەد خۆزگە بەمردن خوازتنە.

– بیری لێ مەکەوە. هەموو شتم وەک چرکەی سەعات دروست کردووەو هەنگاوەکان لەسەر حیسابە. تۆ هەرچی زووتر بەزمی ئەم خانووە تەواو کە، ئەوانی دی لەسەر من. لەوەی دڵنیابە وەک شازادەیەک دەتبەمەوە ئێران. کوردە خانمی خێزانی ئاغای فەرهادی ئەعزەمی، وەرەو تەماشاکە. کوردە یاری بەملوانکەکەی ملی دەکر، کەوتە بیری دایک و باوکییەوە؛ بەتایبەت سوێندانەکەی: "ڕۆڵە تۆ بەرەو نێو غەریبان دەڕۆیت، دەڕۆیتە نێو خەڵک و کۆمەڵێک تەنها خوا پشتیوانتە".

فەرهاد نەختێک لە زوڵفی کوردەی گرت و بەنیشانەی پچڕانی بیرکردنەوەی:

– ها چییە نیگەرانی؟

– بڵـــێم نیگەران نیم، هەم. وڵات بەجێ هێـــڵان و بەرەو دیار و سەرنویشتی نادیار ڕۆیشتن بەدەم ئاسانە. خوا بکا ئاخرم خێر بێت.

– لەگـەڵتم. تەک و ئاسـان زۆر زەحـمـەت و دژواریشـە بەڵام دەبێ ئەوەی بزانین ڕێگای "ڕۆمـا" لە وێنەوەیە. لەیراشـەوە دەبێ یەکـەمین هەنگاوی بۆ بنەین.

– هەر من و تۆین؟

– نا "کۆرش"مانیش لەگەڵە.

– نازانم بۆ حەز لە چارەی ئەو برادەرەت ناکەم.

– ئەوە لەگـەڵمـا هاتووەتە ئەمـدیودا. پێکەوە سـەرباز بووین، زۆر زەحمەتی بۆ کێشاوم.

– خـۆ هیـچم لێ نەدیوە. ڕەنگە هەسـتـەکـەشم لە جێگەی خـۆیدا نەبێت...

درا لە دەرگـا فـەرهاد ڕۆیشـتـە دەرەوە. لەبەر دەرگـادا "عـومـەر" ڕاوەستابوو. دەستی گرت و کێشایە ماڵەوە. دووکەسی لەنێو چیمەنی حەوشیدا کەوتنە هات و چۆ.

– کاک "عـومـەر"! من وا دەڕۆمـەوە بۆ ئێـران. ئەمە ئەوە ناگـەیەنێت پێوەندی نێوانمان دەپچڕێت یا سست و خاو دەبێتەوە. بەپێچەوانەوە تەواوی ئومێدو باوەڕم لەسەر تۆ و هاوڕێکانتە. کوشتنی ئەو هەشت نۆ کەسە بۆ خۆی بەڵگەیەکی دیاری و گرنگە بەلای دەوڵەتی ئێرانەوە بۆ پیاوەتی و لێهاتوویيت و هەروەها ئازایەتیشت. لەوەی دڵنیام کاری گرنگتر و گەورەترت پێ دەسپێرین با بگەمە ئەوێ دەعوەت نامەت بۆ دەنێرم تا برادەرانی ئیـتـیـلاعـات ڕاسـتـەوخـۆ بتناسن. هەر وەخت کـەسـێکم ناردە لات و وتی من لەلای فـەرهادەوە هاتووم ئەمـەش

ناوونیـشـانیـەتی "کێ دەڵێت بەگـوڵێک بـەهار نایێت" تۆیش وەڵامی دەدەیتەوە: "بەهاری ئێمە پڕ لە گوڵە" ئەوەیش وەڵامت دەداتەوە:

- "شەوبۆشی تیایە" باوەڕی پێ بکەو سەری پێ بسپێرە.
- لێم گەڕێ با بینووسم.
- بینووسە قەینا، بەڵام دوایی بیدڕە، یانی کە چەسپا لەبیرتا.
- بەم شێوەیە بەم زووانە ئۆغر دەکەی؟
- زۆر ناخایەنێت، ئەم حەفتە بێتەوە.

کوردە لەپشتی پەردە دادڕاوەکەوە دەینواڕییە هاتوچۆی فەرهاد و عومەردا.

دوو سەد کەسێک کۆبووبوونەوە. دەنگی نارەزایەتی و هاوار دەبیسرا. ئۆردوگای ئاوارەکان شڵەقابوو، هەواڵ گەیشتە دایەرەی "موخابەرات" ئەبو مازن بەخۆی و یاساوڵەکانیەوە گەیشتە بەرەوە. خەڵکەکە هەر لە جۆش و خرۆشدا بوون. یاساوڵەکان دایان لە میلی تفەنگ، یەکێک لە نارازییەکان هاتە پێشەوە یەخەی کردەوەو بەقیرەوە:

- دەی خۆ بمانکوژن باشترە، مەرگ سوورە... رەشە... رۆژی سەد جاران دەمرین و زیندوو دەبینەوە. فەرموو دەی بمانکوژن.

ئەبو مازن ئاماژەی بۆ کابرا کرد تا بێتە پێشەوە. چەکدارەکانی دەوروبەری ئەبو مازن وەک گەماڵی خاوەن دیدە ئامادەی پەلامارو بەرێوەبردنی فەرمان، چاو دەرپۆقیو عەرەق کردوو پەنجە لەسەر پەلەپیتکە... ئەبو مازن روو بەکابرا:

- جگە لە کوشتنتان، گرفتارییە سەرەکییەکانتان باس کە تا بزانم چیتان دەوێ؟

- چیمان دەوێ؟ جا هیچمان هەیە. تا نەمانەوێ. ئێمە لەترسی بیگرەو بەردەی پاسداران و بەسیج و چوزانم سیخوڕی ئیتیلاعات وڵاتمان بەجێهێڵاو ئەوی بوومان بردیان و تەنها خۆمان و منداڵمان بۆ دەرچووەو گەیشتووینەتە ئەیرا. ئەوە بۆ ساڵێک دەڕوا ئەوی هەمان بێت هیچە، ئەوی بۆمانیان کردبێت هیچە. نە دەرمانێک، نە تیمارێک نە دکتۆرێک نە ئاوێک نە نانێک. بچووکترین و کەمترین دەستی

یارمـــەتیـــمـــان بۆ درێژ نەکـــراوە. خـــۆ باسی کـــارەباو ئاو و نیـــازە سـەرەتایەکانمان ناکەین. ئێمـە وەک پەنابەر خـۆمـان گەیاندوەتە ئەیرا لەتەواوی دونیادا پەنابەر مافی هەیە، حورمەت دەگیرێت، ئێمەتان پێ بەخێو ناکرێت وەدەرمـان نێن بگەڕێینەوە بۆ ژێر دەستی زوڵم و زۆری وڵاتی خـۆمـان و لەوێڕا بمانکوژن، لەم وەزعـەمـان باشـتـرە؛ یا لێمـان گەڕێن تا پێوەندی بەڕێکخراوە ئینسانییەکانی دونیاوە بکەین تا بێنە هانامـانەوەو دەسـتی یارمـەتیـمـان بۆ درێژکـەن. ڕۆژ نیـیـە یەک و دووانمان لێ نەمـــرێت. ئەگـــەر دەوڵەت بەوردی نەکـــەوێتـــە بیـــری دەردەسـەری ئێمـەوە با سنوورمـان بۆ بەڕەڵا کەن تـا بگەڕێینەوە. لەیرا بەکـــۆمـــەڵ دەمـــرین و لـەویەش دانە دانە دەمـــانکوژن. بەم شـــێـــوەیە سـەرئەنجامـمان لەهەردوولا مـەرگە؛ یانی تاوانی کورد بوون وەک ڕەگ ڕەگەزو نەژاد ئەوەندە قورس و گرانە؟

ئەبو مازن قسەی بەکابرا بڕی:

- فـڵـتـە فـڵت! دەرسی ئەخـلاقـمـان دەدەیتێ؟ نەوبەرت هێناوە؟ یا نامـەی قـوربـان و سـەدەقـەمـان ناردووەتە خـزمـەتت فـەرمـوو ئەوە تۆو ئەوەش سنوور. ڕاکێشـەو بۆی دەرچۆ بگەڕێرەوە. ئەوە ئەوەیان. ئێمـە لە شـەڕداین، سەدان گرفتاریمان هەیە. هەر ئـەوەندەمان پێ دەکرێت. ڕۆژی هەزاران خـەڵک لە شـەڕدا دەکوژرێت: بۆ شـوکری خوا ناکـەن لە ئاوا ڕۆژگارێکدا سـەیرکەری ئاگر و باروتن و لەناویدا نین. چییە ئاغا کارەبای نییەو دوکتۆر و دەرمانی پێ ناگات، ئێمە هەر ئەوەندەمان پێ دەکرێت و جارێک ئەو مـاوەو مـەودایەشـە نادەینە هیچ کـەس لە نێـو وڵاتی ئێمەدا پێوەندی لەگەڵ بیانیدا بگرێت؛ ئەوی بیکا سزای دەدەین. یەکێکی دی ویستی قسە بکا. ئەوی بندەستی پێوەژەند:

- ئاسنی ســارد کـــوتانە دوان. بـەلای ئەمـــانەوە ڕاســـتـــە ئێـــمـــە

پەنابەرین، بەڵام نابێت ئەوەشمان لە بیر بچێت کوردین و تازە کوردی ئێرانیش. هەر فەرهادە کە چاکی کرد و وەک بسکی بانان بۆی دەرچوو و گەڕایەوە، منیش وادەکەم.

– ئێـمـه یەک دوو مـانگێک لەیرا دەبین و دەگـوێزینەوە تاران. لـەوێڕا دەست بە بەرنامـەڕێژی بەرەو ئەوروپا چوونمان دەکەین. تاران تارانەو ئەیرا شـارسـتـان. جێگەمـان سـەخڵـەتە؟ ئا . هـەرچۆنێک بێت ئەم یەک دوو مانگە دەگوزەرێنین، وانا؟

کوردە بێ دەنگ سەری بۆ لەرزاندەوە.

ژوور هـەمـــان ژوور بـوو. تازە شـــڕو وڕتـرو داخـــورمـــاوتر. بـۆڕەی شـەهباز لە خوارەوە دیوارو بنمێچی لەرزانەوە.

کـوردە نواڕینەکـەی پڕ بـوو لە پرسـیـار. فـەرهـاد بەنیـشـانەی وەڵام شـانێکی بۆ هـەڵتـەکاندو دوو لە پێشی شۆڕ ئاواڵەکردو وەک بڵێت: چی بکەم، ئەمەیە. ئیتر ڕانەوەستاو بەدەم ڕۆیشتنەوە وتی:

– کارم هـەیە دەڕۆم.

– کەواتە ئەمـەیـە، ئا . ئەمـە خـانووبەرەی مـیراتی ئـاغـای "ئەعزەمی" گەورەی شـەهـیدە. بۆڕە بۆڕی شـەهبـازو ئەی خـوا چی بکەمی سـەبری خـــوارو سـەری پڕ کـردبوو. فـەرهـاد لە مـاڵ وەدەرچووبوو، کـوردە لە ژوورێکی شڕۆڵی سێ بەچواری پەنجەرەی ئاسن و بێ پەردە و پەردەی شـووشـە شکاو... پارچەیەک کـارتۆنیـان لە جوێی شـووشـە شکاوەکەدا چەسـپـانـدبوو. هەتاو بێ پـرس و جـۆ خـۆی کـوتابووە ناویـەوە. تەنـهـا قـەرەوێڵـەیەکی شـەق و شـڕی پڕ لە جـیکە جـیک. کـوردە بەناچاری جێگەی لە زەویدا ڕاخستبوو.

فەرهاد خۆی دابووە لای ئامۆژگاری دکتۆرەوە کە جارێک لە کاروباری ناو جێگەوە دوورکەوێتەوە باشترە. ئەو هاتبووە سەر هەوارگەو ئاشەکۆنی جارانی. چەند مانگێک لەمەوبەر "ئسی" هاولفەکەی، بەچەقۆی چەقۆکێشێکی سەرخۆشی نێو شار بریندار و سەرئەنجام کوژرابوو. یەکێک لە نەوچەکانی عەباس تیغی دوای کوژرانی ڕەحمان ملکی و گرتنی عەباس بووبووە ئاغاو دەم چەرمووی لات و چەقۆکێشەکانی نێو شاری کرماشان. واشی کردبووە باو گوایە ئەو بەرنامەی داڕشتنی کوشتنی ڕەحمانی داناوەو دەستی کوڕەکەی ئەوکەی خستووەتە سەر ڕەحمان و تۆڵەی عەباس و باوکی لێ کردووەتەوە.

کوردە تووشی سەرەگێژەو سەرسامی هاتبوو. لەهەمان کاتدا نەیدەویست بیسەلمێنێت کەوتووەتە نێو هەڵدێرگایەکی هەزار بەهەزارەوەو بەخۆی ڕادەگەیاند لە فەرهاد گەڕێ، هەژارە هاتووەتە سەر بۆیسانی شار و دراو. ئەوەسا لە تەقالادایە بۆ جم و جۆر کردنی کاروباری. هەمووی دووسێ مانگێکەو دەیگوزەرێنین. خۆمان دەگەیەنینە ئەوروپا. سەبری دای لە دەرگا:

- هیچت پێ پێویست نییە؟ حەز لە چی دەکەی بۆت لێنەم؟

درا لە دەرگا سەبری بەپلەکاندا ڕۆیشتە خوارەوە، لە پشتی دەرگاوە شرین و همایۆن ڕاوەستابوون. چوار مانگ دەبوو شرینی نەدیبوو، نەشیدەتوانی لەبەر گرفتاری و تەڕو وشک کردنی شەهباز تاوێک ماڵ بەجێ بهێڵێت تا بگاتە ئەوەی خۆی بگەیەنێتە شاری تاران. کە ئاوڕی لە شرین دایەوە بۆی دەرکەوت بارداره‌و سکی هەر نەبێت سێ مانگانە. بەپەرۆشەوە باوەشی پیاکردو همایۆن دەستی ماچ کرد:

– ئەی بەقوربانت بم... کوڕە خەریک دەبوو سوێم بێتەوە... شەهبازیش دوای دایکیدا هاتبووە حەوشێوە... شرین گوپە گۆشتنیەکانی شەهبازی گرت:

– زلە چۆنی...؟ ئەو ئەوسایش هەر وا بانگی دەکرد...

دایکی ماندووانە:

– ئیتر پێمەوە نەماوە بەجارێک ماندووی کردووم.

شرین بەدەم ڕۆسەری لابردنەوە:

– دایە ئەم بەزمە تازە نییە... لەوە گەڕێ... بووکەکەمان چۆنە...؟

– ئەوەسا لەو سەرەوەیە...

– فەرهادیش لە سەرەوەیە...؟

– نا ڕۆیشتوەتە دەرەوە...

– بڕۆم بۆ لای بۆ سەرەوە... یا دێتە خوارێ...؟

– سەرۆ پەرپووتە... بێتە خوارەوە چاکترە... ئێستا خەوەری دەدەمێ...!!!

– هەژارە... تازە بووکەو لەو ژوورەدا دەژی...؟

سەبری لە ژوور وەدەرچوو... شەهباز گوێرەکە ئاسا بەدوایدا... شرین سەرێکی سووڕدا و لەبەرخۆیەوە وتی:

– فەرهاد و ژن...؟

– منیش هەروا تێ دەفکریەم...

– دایکم دەیوت کچی بنەماڵەیەکی یەکجار ناسراو و دەوڵەمەندە... لە ڕووی عشقەوە شووی بەفەرهاد کردووە... ناسکەم عشق...!!

– عشق چەندە جوان و پڕ لە زەرافەتە بەو ئەندازەشە نەشیاو و پڕ

لە نەفرەتە. دیارە فەرهاد بەدەستی پڕەوە هاتووەتەوە. ژنی دەوڵەمەند و بێ شک جوانیشەو سەرەڕای ئەوانەش بەخشینی دەوڵەت. وەک دەزانی ئەمانەی ئەیرا لە خۆڕا کەس نابەخشن، دەیبەخشن؟

کوردە چەند شتێکی دەربارەی شرین و همایۆن لە فەرهاد بیستبوو. بەهیچ جۆرێک نەچووبووە لای باسی شەهبازەوە. هاتە خوارەوە دوای سەلاو و ئاشنا بوون، هیچ جۆرە باسێکی دوولای نێوانی و تێکەڵاوی نەدەدی تا لێی بدوێ. شرین ڕشتەی قسەو باسی گرتبووە دەستەوە دەکۆشا کوردە لەو تەنگەبەرەیە وەدەربهێنێت.

– ئومێدەوارم ئەم ماوەیەت خراو لێت نەگوزەرابێت.

– هەر چۆنێک بێت دەگوزەرێت. ئەوی ئاشوفتەو ئاڵۆزی کردووم ڕووسەری و ئەم خۆداپۆشینەیە. خۆم بەیاپراخ دەزانم وا بەناچاری خۆم پێچاوەتەوە.

– زۆر بیری لێ مەکەوە... سەرەتا خەڵکی هەر وەک تۆ تێ دەفکرا. دەبینی پێوە ڕاهاتوون، فێری دەبیت.

– پێم وا نییە، هێندەی لێ نامێنمەوە تا دووچاری فێربوونی بم. وامان نیازە دوای ڕووبەرابوونی کاروباری فەرهاد بەرەو ئەورووپا وەڕێ کەوین. بەرنامەمان وا داڕشتووە.

شرین و همایۆن ئاوڕێکی سەرسامانەیان لەیەک دایەوە.

تەقینەوەیەکی گەورە هاتە گوێ، شووشەو دەرگاو دیوار لەزرینەوە. هەمووان ڕاچەڵەکین. همایۆن یەک دووجار لەسەر یەکە وتی:

– موشەک بوو؛ ئا. موشەک بوو.

ئێمە لەم هەفتەیەدا بەرەو تاران دەڕۆین. خانووی کوڕێکی هاوڕێم بەکرێ گرتووە، لەوێ بەدڵی خۆمان ناوماڵەش دەکڕین.

– ناوماڵە؟ مەگەر ئەوەندە دەمێنینەوە؟

– کوردە ئەمە ئێرانە، کاروبار بەدرەنگ دەڕوێت. کاتێک کارمەندێکی دەوڵەت دەڵێت... سبەی یانی بیست ڕۆژی دی. هەرچەنێک بمێنینەوە خۆ لەسەر زەوی نانووین، دەنووین.

– یانی پێت وایە...

– لەوێشە هەر وام پێت وتبوو کە مانەوەمان لێرە لە دوو مانگ کەمتر نابێت. کار هەروا دەڕوا. خەڵک و دەوڵەت پلکانەتە شەڕەوە، ڕۆژی هەزاران دەکوژرێن، دونیا خوێنە خوێن.

– ئەمانە بەجێی خۆی... من نەهاتووم نیشتەجێی ئێران بم، واشمان بڕیار بووە. ئومێدەوارم گۆڕانکاری تیادا نەکرێت.

– هیچ گۆڕانێک لە کاردا نییە کاروباری پەساپۆرت و دروست کردنی ڤیزە خۆ لە چوارڕیانی حەسەنەئابادا دروست نابێت. هەر لەوێڕا ئەو کارانەی ئەنجام دەدرێ، بمانەوێو نەمانەوێ... تاران جارێک هەوارگەمانە.

– ئەگەر لەبەر کارخانەو کاروباری تۆ نەبوایە لە ئێراقەوە بەئاسانی دەمانتوانی سواری تەیارە بایناو بڕۆیشتینا. تۆ لای برادەرانی

موخابەرات دەستت باش دەچوو.

- ڕاست دەکەی، دەمتوانی. هەمانەو نیمانە و ئەو پوول و پارەی تۆیەیە. لەوێڕا بڕۆیشتینا، ئێرانم لێ دەبووە خەو و نەمدەتوانی بگەڕێمەوە. دەی هەر هەمووی دوو سێ مانگێکەو دەگوزەرێت. ئەوەندە لەیەکی مەدەیەوە نیگەرانییەکەت لە خۆڕایەو بێ خودە. لەگەڵ شرینی خوشکمدا ئاشنا بوویت؟

- کچێکی فرە باشم هاتە چاو. مێردەکەشی ئاداب دان و خوێندەوار دەردەکەوێ؟ ئەوی لە دڵما ماوەتەوە بەهیچ جۆرێک باسی "شەهباز"ی براتم لێ نەبیستبوو.

- باسی چی "شەهباز"م کردبا؟ کۆمەڵە گۆشتێکی نەکولاو و نەشیاوە لە خۆڕا زیندووە. کاتێک باوکیشم مابوو پێشنیازم کرد بیخەینە شێتخانەوە، دایکم ئەلەم شەنگەیەکی نایەوە نەبێتەوە نایبینی ساتێک لە دایکم دوور ناکەوێتەوە، دەڵێی بەچکە مەیموونە. نەمزانی شرین و مێردەکەی لە تارانا بەچییەوە خەریکن؟

- ئەوەندە دەزانم کارمەندن. لە کوێ؟ نازانم. هەردووکیان بەلای دەوڵەتەوە نابابن و ناسراو. دووکەسە ساڵێک بەتۆمەتی چەپگەرایی و سیاسەتەوە لە زیندانا بوون، زۆر نییە ئازاد کراون.

شەهباز بە لەشە کەتەکەیەوە لەبەر دەرگادا ڕاوەستا. شرین و همایۆن بەبەیانییەوە ڕۆیشتبوونە دەرەوە.

فەرهاد هەستاو گوێی گرت و بەزۆر سەری چەمانەوەو بەتەواوی توانایەوە یەکێکی تێهەڵدا. لەگەڵ بۆڕە بۆڕدا وەک کەنۆ داکەوتە زەوی. سەبری هەڵەپەڵە بەپلەکانەکەدا سەرکەوت. شەهباز یەشتا تەختی زەوی بوو. کوردە بەدەم گوناحە... گوناحەوە، ڕۆیشت و شانی گرت و

هەرچی ویستی بەرزی کاتەوە بۆی نەدەکرا. سەبری هاتە یارمەتی کوردەوە. فەرهاد لە ناوەڕاستی دەرگای ژوورەکەدا سەلیبەوار ڕاوەستابوو. دایکی ڕوو بەفەرهاد:

– خوا چۆن هەڵدەگرێ وای لێ دەکەی؟ بەلای خۆتەوە براتە؟

– خوا خۆشی ویستبا وای لێ نەدەکرد. بیبە خوارەوە کوێر بم و نەیبینم. قەت قەتی جانەوەری وا نە برام بووەو نە بە براشمی دەزانم.

بۆڕەو گریانی شەهبازو دایکی تێکەڵاو بووبوون. فەرهاد خۆی لەبەر کردبوو بەپلکانەکەدا ڕۆیشتە خوارەوەو لەماڵ وەدەرچوو..کوردە کپ و مات گەڕایەوە ژوورە شڕۆڵەکەی و دەست بەئەژنۆ لەسەر قەرەوێڵە جیکەجیک کەرەکەوە دانیشت و سەری شۆڕکردەوە سەر دوو ڕانیدا. لەبەر خۆیەوە:

– شێتخانەیە ها. چ وەزعێکە؟ کوردە تێی کەوتووی. هەرچی تێی دەفکرێم فەرهاد زۆر شتی لێم شاردووەتەوە، بۆ؟ لەبەرچی...؟ نازانم... هەروا دۆش دامابوو. لەپڕ شرین لە ناوەڕاستی دەرگادا لەسەرخۆ وتی:

– سەلام؟

– سەلام. فەرموو. کوردە هەردوو لەپی کردەوە ڕوو بەدیوارو پەنجەرەی بێ پەردەی ژوورەکە:

– ئەمەیە ئیتر. شرین ڕووبەڕووی دانیشت و تاوێک هەردوولا بێدەنگ بوون ئینجا ڕوو بەکوردە:

– دیارە جارێک بەرنامەی منداڵ و گیروگرفتی منداڵتان لە بیردا نییە، یا؟

کوردە یەک دووجار سەری لەرزندانەوە ئارام وەڵامی دایەوە:

- یەشتا لەو باوەڕەدا نیم. هەر نەبێت بگەینە هەوارگەی خۆمان، ئەو دەم. لەوانەش گوزەشتە فەرهاد نەختێک ناساخە.

- ناساخە؟ چییەتی...؟

- شتێکی وا نییە، وەختی دەوێ.

ئەمجارەیان، شرین یەک دوو جار سەری لەرزانەوەو وتی:

- کوردە خانم! بیر لەوە نەکەیتەوە لەم وڵاتەدا تەنهاو بێکەسی. بەندە دانێ بەخوشکێکی دڵسۆز و بچووکی خۆت. نەک هەر من بەڵکو "همایۆن"یش هەروەک من تێ دەفکرێ. وا ئێوەش بەرەو تاران دێن و ئێمەش لەویەین. "همایۆن" لە خوارە، هەستە با بڕۆینە خوارەوە... ئەوی ڕاستی بێت ئێمە لە تارانەوە بۆ دیتنی تۆ هاتووین. دایکم گەلێک تاریفتی کردووە. من ئەو تاریفە بەکەم دەزانم.

- سوپاست دەکەم.

١٥٢

لەم یەک دوو ساڵەدا ئەم وڵاتە سەروژێر بووە، هەموو شت گۆڕاوە، هەر دەڵێی ئەو خەڵکە نین.

– خەڵک هەمانە. ئەوی دەبینی کارو کردەوەی زەمانە زەمان؛ زەمانی شەڕ و کوشتن و بڕین.

– لە ئێراق بەگوێمت کرد زەرەرت نەکرد، کردت؟

– نەمکرد، بەڵام خۆمانین ئەوانەی من کوشتیانم ئەگەر بۆ خودی ئبلیسم کردبا سێ ئەوەندەی پێ دەدام.

– لە شینەییدا ئا، نەک لە سەردەمی شەڕدا، هەرزانترین شت ڕۆحی مرۆڤە. "عومەرەکە" ئەوەندە کەمی وەردەگرت وەک بەخۆڕایی بێت وابوو. من لەبەر تۆ عومەر و تاقمەکەیم خستە نێو کارەوە تا لە کێشەوە دوورت خەمەوە. فەرهاد نازدارانە بەدوو پەنجە گوپی کۆرشی گرت:

– هەتیو! بەرگەی لەدەست دانتم نەدەگرت، تۆ چی؟

– نابینی وەک سەگی ڕاو بەدواتەوەم و تا دەشمێنم دەست لە دوات هەڵناگرم. خووم پێوە گرتوە و ئۆقرەی دووریت ناگرم، قەینا جارجارێک "چی"شی دەکەم.

– کارێکی پڕ لە نان و نەوام دەست پێکردووە، بەڵام بێ دەردەسەر نییە تا بڵێی پڕ لە پوول و پارەیە. بە سێ شت دەکرێت: یەک پوول دوو

بەرنامە ڕێژی، سێ ئازایی؛ هەرسێکەمان هەیە. دەڵێم ئێمە، یانی من و تۆ، پووڵ و پارەو بەرنامەڕێژی لە من و ئازایی و کار لێهاتنیش تۆ. تیادا تاقی کراوەی... لەگەڵ دەستەو دایەرەی ئەیرادا چوومە نێو باسەوە بڕێکیانم دەناسی و کۆنە هاوڕێم بوون. کۆنە هوکارەی هیرۆیین کێشانی ئەو سەردەمانەی یەکتربووین. ئێستا بەمامەڵەی "هیرۆیین"ەوە خەریکن. یەکێکیان بووە بەبازرگانی نێودەوڵەتی...

فەرهاد لەپڕ شێوەی وتووێژی گۆڕی و کردییە لەهجەی کرماشانی:

– ئیشم...

– مەیش، ئەڕا وسیایتە؟

– نەوسیامە؛ دەست وە پیکردمە. ناووناونیشان چەند کەسی وەتاران دایسەنە پیم وەویەو دەست وەکار ئەوم. وەقەول ئەو ڕەفیقە بەعید نییە بچمە ڕا ئەفغانستان، ئەڕا مامەڵە. کۆرش چەپڵەیەکی لێداو وتی:

– تەواوە. وەلی با بام وەلتا؛ ئیشن قاچاخچیەل ئەفغانی فرە لامەسەو و ناقولان.

– نا فیعلەن یەکار تری وەپیت دیرم. کۆرش پەنجەی دەستی تەقاندو:

– بیش دەی...

– توام شەهباز برام ئەڕام نفلەکەی. وەلی نە وە مالا، بوەرەی دەشتەو.

– وەنەزەرم کار سادەیی نەوت. یە وەدەم ئاسانە.

– تا بیشی سادەسە. فەرهاد لە گیرفانی دوو کلیلی دەرکردو ڕای وەشاند:

– ئەی دوو کلیلە هی دەر حەوش و ماڵە. دەر کەیتەو شانی بگرە وەک کاوڕ کەفیتە نوات. بوەرەی وەودەشت و دەرە چاڵی بکەنەو بخەرەی تێو تەواو....

– یەوەخت توات.

– زانم وەخت توات، وەی سەبەبە ئیمە شەوسو چیمنە تاران، تۆ وەیرا منیتەو تا کار تەواوکەیت. کۆرش دەستی بۆ کلیلەکان درێژکرد:

– وەخەوەر هات چە؟

– من کار تەمیز توام. خەوەر هات مەوەر هات یە جەواب ئادەم حیرفەیی چو تو نییە، هەیە؟

– نا نییە. فەقەت موشکیل من داڵکتەو بەس. توای ئەویش خەفە کەم...؟

– نە ئیتر. مەگە گوش نەیریت؟ فەقەت شەهباز. داڵکم هاوە ئوتاقی تر. موازب بە گاه گاهی سەر وە شەهباز دەدا لەوانە گوزەشتە بیلە کەس وەناو کوچە وەگەرد شەهباز نەوینەتان. سەروملت پیچەو ئەو کەفتە دوات.

– زانم چە بکەم. نەوتی وەل ژنەتا گەیشتینە کوێ.؟

– ئیرنگە دوو مانگ ئازگارە لنگم وە لنگی نەکەفیتە.

– بیلە ئەرای من. وەئەلی حالا ئاو ناو گەڵی دوو ڕانی تەڕ کردیە، نەکردیە؟

– فرە وەختە دەسی لە لی نەدایمە.

– بیلەڕا برات، خاس زانیت چە وەسەری تێرم. کەس نەزانت توو یەکی زانی، مەگە نا؟

– ئەشـهەدو دێوی... دێو... چمانە چولە پەریت...

– نەوەتـی کەی دەسمە خەیتە بانـی؟

– کـار شـەهـبـاز تـەواو کـەو بـارەو تـاران، ئەو وەخت بـەرنامـەڕیزی کەیمن. منکە نفرەت تەواو وە ژنیـەل دونیا دیرم؛ یەکەمی سـەبر توات. ئاخر ئۆخر کارە. تا یەک ماه تر هیچ کار تری وە کوردە نەیرم فەقەت یەک مـانگ تر. یە میـقدار تەڵامـەڵا دیرت بیلـە وەچنگی بارمـە دەر، ئەو وەخت لوخت مادەرزاد خەیمە بەر دەستت. ئەگەر مەردی تا توانی...

– ئەی قەولەت مەرد مەردانەس؟

– تا وەحال وەلتا خەلاف کردمە؟

– نا، وەلی ئەی کارە درێژا کیشا.

– خەربازاری دەر نەیار. میوە نەڕەست کەفتە زەوی؟

– نا، وەلی تەوحـم فـرە چویە بان کـوردە، تـوامـەی. عـەجـەب کـەفـەڵی دیرت.

– نامـەرد کـەم کـەم توای حـەسودیم بـجووڵـینیت و باریتـە بان وەیراو بەس دوایی پەشیمان ئەومەو.

– زانم لە من ترس نـەیریت هـەزار کـوردە وەتو عـەوەز نـیـەکـەم. وەلی ئەرا یە دەفئە بییە، بایەت ولیا بچم، نەچم؟

– با، بچـو. وەلی وەخـتـی من بیـشـم، وەئیـلا کـارو وەکـار تەرازت. پەرەندە وەقەفەس دەرچت و تویش هیـچ؛ ئیشـم هیـچ یانـی هیـچ هیـچ.

١٥٣

یاسـەمین وەک بەپای پەتی و بەسـەر شـووشـەی شکاودا بڕوا ئارام و لەسـەرخـۆ دەڕۆیشـتـە ڕێگەوە؛ شـادمـانـی لە ڕوخسـاریدا بنی نابوەوە. کـاتێک ویسـتی لە چەپی شـەقـامی شـانزەلیـزەوە بـەپیـادە ڕەوەکـەدا بپەڕێتەوە، توندو سفت قۆڵی فەلامەرزی گرت و هەر بەو لەسەرخـۆییـیە پەڕینەوەو. چرای سووری هـاتوچۆی پیادە داگیرسا فـەلامـەرز هەروا لەسـەرخـۆ هـەنگاوی دەنا بەبازووی دەست و مـەچـەکی یاسـەمـینی وشارد:

- ئەم بەزمە زۆر دەکێشیت یا ماوەیەکی زوو گوزەرە؟

- من ئامـۆژگـارییـەکانـی پزیشک مـوو بەمـوو ئەنجـام دەدەم، چەند دەخـایـەنێت نازانم؛ بـەڵام دەبێ زۆر هـوشـیـاری جـووڵانـەوەم بم تا تۆزەکێک گەورە دەبێت؛ یەشـتـا ترسی داکەوتنی ماوە. تامـوڵ کە زۆر ناخـایـەنێت تەنهـا نۆ مـانگی دیکەیە زدی ئینـقـلابێک دێتـە دونیـاوە. لەوەی دڵنیـام شـتـێکی سـەیری لێ دەردەچێت. تێکەڵـیـەک دەبێت لە ململان.

- بۆ پێت وایە؟

- بۆ نا... تـوخـمی تۆیەو هێلکەی ئازیتـاو یزدان و خـوێنی من و نۆ مـانگ بارداری. بەلای جەمـهوری ئیسلامـییـەوە ئێمـە هەرسێکەمان بە زدی ئینقلاب دەژمێردرێین. ئەبێ "ئەو" چی لێ وەدەرچێت؟

یەشتا خۆر بەئاسمانەوە دەدرەوشایەوە. با پۆپەی درەختەکانی دوولای شەقامی دەشەکانەوە... برێک بەپەلە دەهاتن و دەچوون، زۆریش ئارام و لەسەرخۆ کاتیان دەبردەسەر. یاسەمین بەسەر ئاماژەی بۆ کافە ڕستورانێک کردو وتی:

– با لەوێڕا قاوەیەکی لێ بخۆینەوە. نەرم نەرم فەلامەرزی پەلەکێش کرد و لە قوڵێکەوە لێی دانیشتن. قاوەخانەی فوکیە جمەی دەهات لە دانیشتواندا. فەلامەرز ڕوو بەشەقام شان بەشانی یاسەمین دانیشتبوو دەینواڕییە هاتوچۆکەراندا. سەدان بیرەوەری لە ئاوەزیدا دەیان دا لەیەک. یەکێک ئارام بەپەنجەیەک دووجار دای بەسەر شانیدا لای کردە لاوە، بۆ ساتێک نەیناسییەوە لەپڕ هەستاو پڕ بەدەم:

– لیلی سەلام.

– سەلام و هەزار سەلام. ڕاستە دەڵێن کەژ و کێو ناگەنە یەک مرۆڤ لەگەڵ مرۆڤدا دەگەنە یەک. یاسەمین هەروا دانیشتبوو. لیلی ڕووی بەلای فەلامەرزەوەو بەپەنجەیەکی ئاماژەی بۆ یاسەمین کردو وتی:

– ئەگەر بەهەڵەدا نەچووبم ئەمە یاسەمین خانمە، نا؟

– خودی خۆیەتی.

یاسەمین هەستایە سەر پاو لیلی دەستی بۆ درێژ کرد و پێکەوە تەوقەیان کرد و بۆ ماوەیەک یەکدییان بەرئاوردو هەڵسەنگاند. فەلامەرز سەندەلییەکی کێشایە لاوەو "لیلی" لێی دانیشت. سێ کەسی کەوتنە بیرەوە، هەر یەکە بەلایەکدا دەیبرد و دەیهێنایەوە.

سەرئەنجام لیلی هاتە قسە:

– باوڕەم پێ بکەن هەزاران جا بیر و خەیاڵم بەم دانیشتنەوە کردووە. دیارە پەروەردگار منی خۆش دەوێ، ئاواتەکەمی هێنایە دی.

تازە خۆشییەکەی چەندین بەرانبەرە؛ لە نزیکەوە بەخزمەتی یاسەمین خانمیش گەیشتم. ئەمە بۆ خۆی دونیایەک خۆشبەختییە. زۆر جاران بیرم لێت کردبوویەوەو شاکامیم پێ دەبردی.

یاسەمین بزە لەسەر زاری نەدەکەوت بە ڕووخۆشییەوە:

- ڕاستت بوێت ئەمنیش بەم ڕێکەوتەی شادمانم. ڕاستە ئێمە لە دوو سەنگەری جیاو لە دوو دونیای جیاوازدا ژیاوین، بەڵام پێوەندێکی گەورەو بتەو لە نێوانماندا بۆ ماوەیەکی دوورودرێژە. ڕۆژانە لەگەڵ دووریشدا پێکەوە ژیاوین، هەمانبووە بەتاڵی و شرینییەوە. هەر نەبێت من وای تێ دەفکریەم.

فەلامەرز هەروا بێ دەنگ و ئارام وردە وردە مژی لە قاوەکەی بەر دەستی دەدا.

- ماوەیەک لەمەوبەر بەفەلامەرزم وت ڕەنگە "لیلی" خانم لەم شارەدا بێت بۆ بەدوایدا ناگەڕێیت و نایدۆزیتەوە. وەک فەلامەرز دەڵێت دووبارە ژیانی خۆی پێت قەرزارە. ئەمنیش هەروا تێدەفکریەم بەهەر حاڵ چ بمانەوێ و چ نا یەک خێزان و یەک فامیلین و ئەمجارەیان پێکەوە دەربەدەری زۆرو زەونی جەمهوری ئیسلامیین. فەلامەرز وەک قوتابی سەرەتایی لە نێوان لیلی و یاسەمین پەنجەی بەرز کردەوە:

- دەتوانم قسە بکەم.؟

لیلی و یاسەمین بەپێکەنینەوە وەڵامیان دایەوە.

- دونیا زۆر بچووکەو تازە ڕێکەوت و سووڕانەکەشی پڕە لە کەنین و گریان. ئەوەسا وەک دەستەخوشک لیلی و یاسەمین بەسەر مێزێکەوە دەبینم. بۆ خۆتان ئێوە پێتان سەیر نییە؟

تا ئەو دەمە یاسەمین چاوێلکەکەی هەر لەچاودا بوو. دەری هێناو

لەسەر مێزەکە داینا. لیلی سەرسامانە تێی نواڕی، نواڕینەکەی سرنجی یاسەمینی ڕاکێشا بۆیە لەسەرخۆی وتی:

– باشم سەیرکە. تەنها یەک چاوم بۆ ماوەتەوە، گوللەی برادەرانی ساواک وەدەری هێناوە. پێم وایە زۆربەی میللەتی ئێران ئاگاداری بەسەرهاتی منن، وردەکاری تراژیدیای زیندەگیم دەزانن. وا لەم دوا دوایەدا وەک دەبینی لەگەڵ فەلامەرزدا یەکدیمان گرتەوەو وا پێکەوە دەژین. باوەڕ بکە ئەگەر دەتەوێ لام خۆشە بێی لەگەڵمانا بژیت. وەک دەزانی ئیدی هیچ نیازێکی زانیاریمان پێت نەماوە، جگە لەوەی نیازمان بەلاواندنەوە و هاودەردییەکە؛ بەتایبەت لەم غەریبستانەدا ڕۆژگارمان سەخت و دژوار لێ دەگوزەرێ. هەر نەبێت من وای بۆ دەچم.

لیلی دەستماڵ کاغەزیەکی لە بەستەی سەر مێزەکە دەرکرد و چاوی سڕی. فرمێسکی بەرەڵا بووبوو خۆی پێڕانەدەگیرا. یاسەمین دڵسۆزانە دەستی گرت و تکای لێ دەکرد کە نەگری. پچڕ پچڕ وەڵامی دایەوە:

– بەدەستی خۆم نییە، خۆمم پێ ڕاناگیرێت. شەوگارێکی یەکجار زۆری تەنهاییم بەسەر بردووە لەگەڵ بیرەوەرییەکانما. ئەگەر بڵێم سات نییە شێوەو ڕوخساوی فەلامەرزم لەبەرچاو نەبێت، باوەڕم پێبکەن. ئەوی پیاوی دونیا هەیە بەلامەوە نرخ و بایی توێکڵە پیازێکی نییە. ڕاستە وتراوە "عشقی پیری گەر بجووڵێ سەرئەنجامی ڕسواییە" من تەڕی، تەڕم تازە لە باران ناترسم.

فەلامەرز میهرەبانانە هەردوو دەستی لیلی گرت و لەسەرخۆ:

– بیر لە پێشنیازەکەی "یاسی" کەرەوە. ڕۆژگارێکە دەکرێ پێکەوە بیبەینە سەر.

- نە فەلامەرز، نە. ئەوە لەمن تێپەڕیوە. من بەئازارەکانمەوە جوانم و تازە بۆم گەیشتووەتە پلەو پایەی ڕوح زاخاودان و سازندەگی و لەزەت بەخشی. ئەوی تەمەناو ئارەزوومە... جار جار لەگەڵ یاسەمین خانمدا سەرم لێ دەن. بەوەی شاد دەبم، ئەوەم بەسە. یاسەمین لەسەرخۆ دەستی وشارد:

- بەڵێنت دەدەمێ من و فەلامەرز و... ئەویش سەرت لێدەین و جارەو بار بگەینە خزمەتت.

لیلی ڕوومەتی یاسەمینی ماچ کرد. یاسی بەپێکەنینەوە: ئەی فەلامەرز چی؟

- ئەویش ماچ دەکەم، نەک دەم بەڵکو ڕوخسار. بەلام لە وشەی "ئەو" تێ نەگەیشتم؟

- وەک دەزانی قەتار لە ئیزگەی ئێمە... یانی من تێپەڕیوە... بەزم و بەرنامەیەکی سەیرمان پێک هێناوە. خۆشبەختانە سەری گرت و تا بەئێستا ئاسایی دەڕوا. لەژێر چاودێری پزیشکدا بەشێوەو سیستەمی باروەری نێو لوولە ئیدی وا باردارم و دەبینە خاوەنی منداڵ.

- پیرۆزباییتان لێ دەکەم. چاوەڕوانی دیتنیم. ڕوو بەفەلامەرز نیشانەکەم هەمانە. هەمان ئەپارتمان، هەمان ژمارەی تەلیفۆن...

پێم سەیرە، ئەم پیاوە بەهەزار ناوونیشان دەیەوێ لە من دوورکەوێتەوە؛ هەڵەیەک لە کاردایە. لەم چوار مانگەدا چوار جار بەیەکەوە نوستووین و بەس. چەندی بەچەندە؟ کوردە لە کوێنەی کاری...؟ ئەمە ڕەسم و ڕەواڵی خۆشەویستی و ژن و مێردی نییە خەریکی دەبیتە کاوڕ. هۆشێ کەرەوە، هەرچی دەیبەم و دەیهێنم فەرهاد ڕاستم لەگەڵا ناکا. کوردە هەستاو تەلەفزیۆنەکەی کوژاندەوە ئاوڕی لە سەعاتی سەر مەچەکی داو لە دووی بەیانی تێپەڕی کردبوو فەرهاد یەشتا نەهاتبوویەوە: دوێ شەو وای وت، ئەمشەو چی دەڵێت؟ سارە شەو چی پێکەوە دەنێ؟ دەی کوردە سەرێکەو هێناوتە گەڕانەوەی ئاسان نییە. خۆم بەخۆمم کردووە. دڵۆپێک فرمێسک لە دوو چاوی چۆڕایە خوارەوە. تاوێک ڕاوەستاو بەئاڵۆزییەوە چاوی سڕی: وا گریام؟ کێ دەمـلاوێنێتەوە؟ تا ئەیراو بەس. ئیدی ئەمەی دەیبینم زەبوونییە، خۆ خەڵەتانە، ئەوی بەلایدا نەڕوا عشقە و لێبوردن و سازگاری کەم و زۆری عشقە.

فەرهاد لارەلار سەرخۆش سەروملی ئاڵۆز و ژاکاو وەک لە نێو ڕەشەبادا وەدەر هاتبێت، هاتەماڵەوە. کوردە یەشتا نەنوستبوو هەروا زاق زاق دەینواڕییە زەبوونی و تیکەڵاوی و ئاڵۆزیی سەرو جل و بەرگیدا.

– چییە دەڵێی لێیان داوی؟

– ئەوە دەڵێی بەخەبەری؟

– ئیدی تا سەحەر چاوەڕوانیم کردووەتە پیشە.

– جا کێ دەڵێت چاوەڕوان بیت؟

– وەڵا خۆ ڕاست دەکەی، چاوەڕوانی چی بم؟ کوردە ئاڵۆزانە دوو لەپی بەیەکدا هەسواند:

– چی بکەم؟ نەخۆشم نەخۆش. مەگەر شوورەیییە نەخۆشی؟

– نە، شوورەیی نییە. ئەم جۆرە ڕەفتارانە هەموو شەوێک بەم شێوەو وەزعە پەرپووتە گەڕانەوە شوورەیییە، نییە؟

فەرهاد لە تەنیشت کوردەوە دانیشت دەستی گرت و یەک دووجاران ماچی کرد:

– نیگەران مەبە. ڕاستە نەخۆشییەکەم درێژی کێشا چەند ڕۆژێکەو تەواو دەبێت، ها ئەوەندەی نەماوە؛ باوەڕم پێ بکە. فەرهاد پەنجەی خستە سەر دووچاوی: ئا لەم دووچاوانەم زۆرترم خۆش دەوێیت، لێم گەڕێ لەگەڵ برێک لە دەست ڕۆیشتووانی نێو ئەم شارەدا خەریکی کاروبارو بەرنامەڕێژیم. بگەینە ئەوروپایش خۆ بێ کارو کاسبی دانانیشین. لەیرە وا خەریکی بتەوکاری و کۆنکرێتی دوا ڕۆژی هەردووکمانم. وەعدیان داوە گوزەرنامەو ڤیزەمان بۆ دروست کەن، کاسبیمان لەگەڵا بکەن، دەستمان بگرن، ئەمانە هەمووی تەقالای دەوێ، کات و هەڵسان و دانیشتنی ئەملاو لای دەوێ، پوول و پارەی پێویستە.

– لە ئەملاولا کردن درێخت نەکردووە، ئەوەسا شەوانە بەرەبەیان دەگەڕێیتەوە. پارەشت هەیە، ئیدی چاوەڕوانی چیت؟

- چاوەڕوان نیم، وادەبینی خەریکم. دەڵێم ئەگەر ئەو ئاڵتوونانەی وا هەتە بیکەینە پارە، باشترە. خۆ ئێمە بەپێیان ناڕۆین بۆ ئەورووپا. لە فرۆکەخانەوەو لە خاڵی گومرک و چاودێرییەوە دەگوزەرێین. دەڵێن ئەوانەی لە وڵات دەڕۆنە دەرەوە ئەنگوسیلەی پەنجەشیان وەدەر دێنن، جا لە ئێستاوە بۆ نەیانفرۆشین. پارە هەر چۆنێک بێت دەتوانین بیشارینەوە، ئاسن و ئاڵتون بەکارەبا و ئەلکترۆنیات دەیدۆزنەوە.

- خۆ پارەمان جارێک پێ پێویست نییەو لەوەش دەچێت بەم زووانەش نەڕۆین. تۆ جارێک کاروباری کارخانەو میراتی باوکت ڕوبەراکە. کاری سەفەری ئێمە لەسەر ئەو میقدارە ئاڵتوونی منە ڕانەوەستاوە. وەستاوە؟

- نا، بەڵام کارەو دەبێ ئەنجام درێت و سەڵت و قوڵت لێی بوەستینەوە. ئەو پارەی هەمانە خستوومەتە نێو کارەوە، کاری باش و پڕ دەرئامەدو قازانج. یانی تا پارەکان زۆرتر لەناو کاردا بێت زۆرتر سوودمان پێ دەگا.

- لە کارو بارو پوول و پارە گەڕێ خەوم دێ، خەو.

دەنگی بانگی بەیان هاتە گوێ "ئەڵاهو ئەکبەر. کوردە ڕووی چەرخاندبووە دیوی پەنجەرەکەوە چاوی نەچووبووە خەو لەبیریا دووبارەی دەکردەوە "ئەڵاهو ئەکبەر... ئەڵاهو ئەکبەر" خوایە پەنام بەتۆ، پەنام بەگەورەییت. زۆری نەخایاند بەدەم دەڵهورەو نیگەرانییەوە خەوی لێکەوت. کە هەستا لەخەو، سەرینەکەی تەڕی فرمێسک بوو. هاتەوە بیری دایکی هاتبووە خەوی و دەستی بەسەرو زڵفی دەهێناو نازی دەکێشا. فەرهاد چووبووە دەرەوە، بەسەر یەکێک لە کاناباکانەوە دۆش داماو سەر لەسەر ئەژنۆ دانیشت و ژمارەی تەلیفۆنی "شرین"ی

وەرگــرت. شــرین بـەهـۆی بارداریـیــەوە مــۆڵەتێکی چەند مــانگی لە دایەرەکەی وەرگرتبوو.

– دەتوانی سەرێکم لێ دەی؟

کوردە سەیرێکی کاتژمێری سەر مەچەکی کردو وتی:

– چاوەڕوانتم. کەوتە خـەیاڵی ئەوەوە بەنووسین خـۆی بلاوێنێتـەوە هەرچی کۆشا هیچی پێنەکرا. ڕۆژنامـەکانی دوێنێی گرتە دەسـتـەوە بەشـەڕەشـەق مانشـێتـەکانی پێ دەخوێنرایەوە. کوورەی شـەڕ گـەرمی گەرم بوو؛ هێرشـەکان دەکران و بەزۆرەملی دوولا دەکشانەوە. هەسـتا چووە لای قـاوە دروست کردنەوە. درا لە دەرگـاو شـرین هـاتە مـاڵەوە، قاوەیان خواردەوە.

– نیگەران دەتبینم.

– ڕاسـتت بوێت ڕۆژ بـەڕۆژ نیگەرانیم زۆرتر دەبێت. ڕەنگە ئەوی من تێ دەفکریەم وانەبێت، بەڵام ڕۆژ بەڕۆژ گـومـانەکـانم خـەریکن دەبنە باوەڕ.

– وەک چی و کام گومان؟

– نازانم. ئەوی خـەریکم پێی دەگەم فـەرهـاد ڕاسـتم لەگەڵا ناکـاو زۆر شـتم لێ دەشـارێتـەوە. وەک وتم ئێـمـە دەمـانەوێ بـەرەو ئەوروپا بڕۆین. خۆ لە ئێـراقـیشـەوە دەمـانتـوانی بەئاسـانی بڕۆیشـتـینا. بەوەی ڕازی کردم کـارخـانـەو ماڵ و ئەمـواڵی باوکی هـەیەو مامـەڵەکانی تەواو دەکـاو ئەودەم دەڕۆین.

– کارخانە؟

– کارخانەی سەنگ تاشین و بەردبڕین.

- ئیدی چی دی؟

- وەڵا بڵێم چی؟

- کوردە خانم! وەک وتم ئەمن دانێ بەخوشکی بچووکی خۆت. یەکێک لە مەرجەکانی خوشکایەتی، ڕاستگۆییە. کارخانەیەک لە گۆڕدا نییە. کارخانەی باوکی ئێمە تەوشی و کوسرەکانی بوو و بەس. کە کوشتیان کارمان ڕاوەستاو تەواو. ماوەتەوە سەر سێ چوار دوکانی ئەجارەیی و بەس، ئەویش خاوەنی خۆی هەیە.

- کوشتیان؟ مەگەر دەوڵەت ئیعدامی نەکردووە؟

- نەخەیر! باوکم کاتی خۆی هاوڕێیەکی خۆی کوشتبوو. کوڕەکەی کابرای کوژراو کە گەورە بوو لە تۆڵەی بابیدا کوشتییەوە.

- باشە مەگەر فەرهادیان لەسەر کوردایەتی لە زانکۆ وەدەر نەناوە؟

- خانم فەرهاد بەجرە جرِ دەبیرستانی تەواو کردووە، پای بەزانکۆ نەناوە.

کوردە ڕەنگی زەرد هەڵگەڕابوویەوە لێوی هاتبووە لەرزین:

- یانی من ئەوەندە خام و خرچ و کاڵم، ئەم هەموو درۆ و دەلەسەیەم بەسەردا تێپەڕیوە؟

- تۆ لە دونیای عشق و زەرافەتدا ژیاوی؛ گێلی و گەوجی پێناڵێن. براکەی من نابابەو نامەرد. مەگەر. مەگەر هەستت پێ نەکردووە، خوو و خسڵەتیشی نامەردانەیە؟

- تا ڕادەیەک با؛ بەڵام کار لەکار گوزەشتووە، تازە دوچار بووم. تکایەکم لێت هەیە، بەڵێنم دەدەیتێ ئەنجامی دەی؟

- وەک وتم بەخوشکی خۆتم دانێ، باوەڕ بکە.

- ئەمانەتێکت لا دادەنێم، بۆم هەڵگرە. هەر کات ویستم بمدەیەوە.

- لەوەی دڵنیابە ئەگەر سەریشم تیاچووە ئەو ئەمانەتەت دەپارێزم.

کوردە لەژێر کەنابەکەوە کیسەیەکی دەرهێناو وتی:

- ئەمەم بۆ هەڵگرە تا کاتی خۆی.

شرین پەنجەی خستە سەرچاوی.

هەتا وەکو ئەستێرە هەرە دوورەکانیش بەبنمێچی ئاسمانەوە دەدرەوشانەوەو پەلە پەل جریوەی دووریان دەناردو پەیامی ئەوەسا منم لە کەهکەشان و گومەتی کاکی بەکاکی و بێ سەروبنی ئاسماندا دەنگی دەدایەوە، وەک زەنگی زەوارێکی دوور دەزرنگایەوە. سەگێک دوودڵانە کەوتبووە دوای کۆرش. کە لای بەلایەوە دەکرد سەگە ڕادەوەستا. ئاخری کوچکێکی لە زەوی هەڵگرت و گرتییە سەگەکە لەبەر خۆیەوە: لاچۆ خوێڕی! بنوڕە چۆن کەفتیتە دوام. سەگ دووجار وەڕینی تێکەڵ بەترسی کردو کلکی خستە نێو گەڵی و دوورکەوتەوە. کۆرش شاڵ گەردنەکەی پێچابووە ڕوخسارییەوە، هەستی بەساردی چەقۆکەی باخەڵی دەکرد. کزەبایەکی سارد لە چیای بێستوونەوە هاژەی دەکردو خۆی بەتەواوی کووچە و کۆڵان و شەقامی شاری کرماشاندا دەکرد. دەنگی ئاژیری ئیمبولانسێک لە دووری شار دەهات. لەبەر خۆیەوە: ئمبولانس توات مریت وەدەرەک. دزە ئاوڕێکی لە دوای دایەوە، کلیلی لە گیرفانی دەرهێناو ئارام و لەسەرخۆ لە دەرگادا چەرخاندی. یەکجار و دووجار دەرگا نەکرایەوە: لامەسەب چتە ئەڕا باز نیەویت؟

دیسان چەرخاندی و کرتە لە کیلۆنەکەی وەدەرهات و لنگەی دەرگا نەختەکێک ڕۆیشتە دواوە. کۆرش ئارام پاڵی پێوە نا و ڕۆیشتە حەوشیەوە، لە پشتەوە دەرگای کردەوە. بەپێی باسی فەرهاد دەیزانی

شـەهبـاز لە چی ژووریێکدایە. لەسـەر نووکی پەنجـە بەرەو دەرگـای ساختمان ڕۆیشت و ئەوەیشی کردەوەو ئارام بەئاسپایی خۆی گەیاندە ژوورەکـەی شـەهباز. بەهەناسـەدان و پڕخـە پڕخـیدا لـەرەی ورگی لە هەناسـەداندا بەسـەر قـەرەوێڵـەکەوە دەردەکـەوت... جارێک و دوو سێ و چوار ژەندی پێوە؛ شـەهباز کەوتە جووڵە. ژوور تاریک بوو. ڕووپۆشـی لەسـەر لاداو شانی گرت تا هەڵسێتەوە. بەدژوار توانی لەسـەر کەمـەی قەرەوێڵـەکە دانیشێت. کۆرش پەلەی بوو شەهباز لـە حەوشێ وەدەربا. دەسـتی دا بەبندەسـتی، بەدژوار وەسـتـا بەپێوە کـراسـەکەی گـرت و کێشای بەرەو دەرەوە بێ ئاگا لەوەی سـاقی پای بە پەت بەسـراوەتە بەقـەرەوێڵـەوە. کـە پەلەی لـێ کـرد قـەرەوێڵـەی لەگـەڵ خـۆدا کـێشـاو قـورسـی قـەرەوێڵـە هـەنگاوی شـەهبـازی تێکەڵاو بوو ڕمـا بـەسـەر کۆرشـدا، هـەردووکیـان لە ناوەڕاسـتی ژووردا تەخـتی زەوی بوون. لە زرمـەی کـەوتنی شـەهبـازو کـۆرش و جـیـڕە و تـەقـەی ڕاکـێشـانی قـەرەوێڵـەدا "سـەبری" لە خـەودا هات و خـۆی گـەیاندە ژوورەکـەی شـەهبـازو گـڵـۆپی داگـیرسـاند. شـەهبـاز تەخـتی زەی بووبوو ئارام دەگریا.

کۆرش بەکردنەوەی گرێی پەتەوە خـەریک بوو، سـەبری سـەرسامـانە دەینواڕییە شەهباز و کابرایەکی سەرو مـل هەڵپێکاودا. کۆرش ماوەو مەودای سەبری نەداو چەقۆی لە گیرفانی وەدەرهێناو تا مشتەکەی لە سنگیـدا نوقمی کردو پەیتـا پەیتـا پیـامـاڵی. یەکەمین چەقـۆ بەر دڵی کـەوت، ئـازا لار بوویەوە سـەر لەش و پەیکەری شـەهبـاز و گـەرمی خوێنی سەبری چکایە سەر شان و ملی نیوە ڕووتی شـەهبازدا. وەک گوێرەکێکی بەسـتـەزمـانی ژێر دەمی چەقـۆی قـەسـاو کەوتە بۆڕە بۆڕ.

کـۆرش درەنگی نەکـرد پەیتـا پەیتـا بـەچەقـۆ بەویشــدا هات و زۆری نەکیشـا ئەویشـی لە جـووڵە خـست. لەسـەر کـەمـەی قەرەوێڵـە دانیشـت، ڕوانـی جل و بەرگ و دەست و پەنجـەو بازووی سوورە لە خوێنا کات لە دوانزەی شـەو تێپـەڕیبوو خـۆی گەیاندە سـەرشـۆرگـەو دەست و بازووی شـۆرد و گـەڕایەوە سـەر تەرمـەکاندا ئەنگوشـتـەرێکی زێڕی لە پەنجـەی "سـەبـری"دا دی وەدەری هێناو چۆن هـاتبـووە مـاڵەوە بەو شـێـویە لێـوە دەرچـوو. سـەگە خـوێڕییـەکە لەبەر دەرگـادا مـوتکەی دابـوو. کە کـۆرشـی دی دوو سێ جـار وەڕینێکی زەبوونانەی کـرد و کۆرش و سـەگەکـە هـەر یەکە بەلایەکدا دوور کەوتنەوە.

سـەرەتاش لە شـێـوەو شـەمـایلی "کـۆرش" خـۆشم نەهاتووە، نە جـووڵانەوەی، نە جـۆری قـسـەکـردنی، نـە گـفـتـارو ڕفـتـاری. هـەرچی هـەڵیدەسـەنگێنم نە تەرازووی تیادایەو نە پەیڕەوی کـەیل و کێشـانەشـە. مێردە پڕوپووچەکەشم هەمان قوماشـە، ئەوانە هـەر باشـە ئەوی ناتوانم بیسەلمێنم سـافی و سادەیی کورە گەوجی خۆمە. ئەدی ئەم ماوە دوورو درێژە بۆچ پـەیم بە کـەسـایەتی و فـێـڵ و تەڵەکـەی فـەرهـاد نەبردووە...؟ لەلایەکـەوە دەڵێن عـشق هـەزار چاوی هـەیەو لەولاشـەوە وا باوە عـشق کـوێرەو بەرپاو ئەمـلاو لای خـۆی نابینێت. چ کـوێر بێ و چ خـاوەنی هەزار چاو منی دووچاری ئـەنجـام و سـەرنویشـتـێکی پڕ لـە کـڵـۆڵی کـردووە. تووش هـاتووم؟ بـەڵێ پـەل و پۆ قـرتـاو بێکـەس و خـێـو کەوتوومـەتە داوەوە. کوردە بەرانبەر ئاوێنەکە سەرو زڵف ئاڵۆزاو ڕەنگ هـەڵپـرووزکـاو ئاوڕێکی لە خـۆی دایەوە. پەنجـەی بۆ خـۆی لەنێـو ئاوێنەکەدا درێژ کردو ڕوو بەخۆی:

– کوردە! تا ئەیراو بەس. تۆ کەسێک نیت بەئاسـانی وەک تیکەیەکی ساف و لووس و چەور قووت درێیت.

کۆرش تازە گەیشتبووە بەرەوە. بەچاکی زانی لەو دیوی دەرەوە گوێ لە گفتوگۆی نێوان فەرهادو کۆرش بگرێت. فـەرهـاد لە نێو ژوورەکـەدا دەهـات و دەچوو:

– باشە دایکمت بۆ کوشت؟

– چارەم نەما. نەمزانی پای شەهباز بەقەرەوێڵەکەوە بەسراوەتەوە، لە دەنگە دەنگدا بەخەودا هات هەم من و هەم شەهباز تەختی زەوی بوو بووین. ئەو چرکانە هی ئەوە نەبوو دوودڵی و درەنگم کردبا. ئەگەر تاوێکی دیکەی بەدەمـــــەوەبا هەرچی دەرو دراوسێ هەیە دەڕژانە سەرماندا تۆش بایتا هەر وات دەکرد، نەتدەکرد؟

– ئەمە کەی بوو؟

– دووی شەو. شەفەق لە شار دەرچووم. فەرهاد ئاوڕێکی لە دەست و پەنجەی کۆرش دایەوە:

– ناشی ئەوە ئەنگوسیلەکەی دایکم بێت لە پەنجەتا؟ لە کاتێکدا مـــژی لە جگەرە دەدا ئاوڕێکی لە جگەرەو پەنجـــە و کلکەوانەکـــەی پەنجەی خۆی دایەوە لەسەرخۆ ڕوو بەفەرهاد:

– با، ئەوە. تازە ئەو بۆچییەتی؟ وا تەواوە.

– وا تەواوە لە پەنجەی تۆدا بێت و ببـێـتـە بەڵگەو هەم تۆ و هەم منیش تووش کا؟

کوردە زارو گەرووی وشکی وشک بووبوو. دڵی وەک چۆلەکەی نێو قەفەس لە نێو سنگیدا هەڵدەقونی.

– ئەی خوا پەنام بەتۆ! ئەمنت خستووەتە نێوان چ دێو و درنج و جانەوەرانێکەوە، ئایا سزاواری ئاوا ئاکامێکم؟ بەئەسپایی گەڕایەوە ژوورەکەی خۆی.

– لە تۆ زیاتر کێ ئەم ئەنگوشتەرە دەناسێت؟ لێگەڕێ با لە پەنجاما بێت باشترە، نا؟

– هەتیو! شرینی خوشکم لەگەڵ ئەو ئەنگوشتەرەدا گەورە بووە، بەباشی دەیناسێتەوە.

– ئەوە من ناناسێت و ئەمنیش نابینێت، ئیدی بۆ وا پڕ لە گێژاوی دەکەی؟ لەوانە گەڕێ با لێوێک تەڕکەین. خۆ خواردنەوەت لەماڵ هەیە، نا؟

– مەگەر دەکرێ نەبێت. شتێکە مەزەجاتمان ڕەنگە بەو شێوەی نەبێت، ئەوەندەی دەزانم ماستمان هەیە. خوا بکا خەیاریشمان هەبێ.

فەرهاد ڕۆیشتە لای ئاشپەزخانەوە.

کۆرش لە هۆڵەوە قیڕاندی:

– بامە کومەک؟

کۆرش و فەرهاد هەرکات سەرحاڵ بانا بەلەهجەی کرمانشانی دەدوان.

فەرهاد لەوێڕا وەڵامی دایەوە:

– ئحتیاج نەیرت مونتەزر وە هالا خەمەی وەر دەستت.

کوردە هەستی کرد تا لەش و ئەندامی داگرتووە بەچاکی زانی لەنێو جێگەدا ڕاکشێت. تەنها لامپی خوێندنەوەکەی ژوور سەری ڕۆشن هێلایەوە ئەویش بەلا زەوی ژووری خەوەکەی تاریک دەنوا. فەرهاد مەزەی دۆغرمەی خستە سەر مێزو بەچاکی زانی سەرێک لە کوردە بدا تابزانی لە چ حاڵ و ئەحواڵێکدایە. کاتێک هاتە ژوورەوە کوردە وای وەدەرخست نووستووە، پرخەشی لەخۆ هێنابوو. فەرهاد لەوەی دڵنیا بوو نووستووە بەسەر نووکی پەنجە گەڕایەوەو خۆی خزاندە بندەستی کۆرش و پێکی یەکەمیان هەڵداو بەدروست کردنی دووهەمەوە خەریک بوون. کوردە هەرچی بیری دەکردەوە فەرهادی لای ئەو لە خانەی چ جۆرە جانەوەرێکدا دانا لێی بووە مەتەڵ. ئەو بەدزە گەڕانەوەی بەجارێک خستییە گومانەوە. دڵنیابوو لەبەر هەرچی دیبێت لەبەر خاتری ئاسایشی ئەو نەبووە.

پێکی دووهـەمـیـانیش هەڵدا. فـەرهـاد و کۆرش نـووسـابوون بەیەکـەوە، جـارەوبار دەسـتـیـان لە کارابـوو مەزەشـیـان دەکردە دەمی یەکـەوە وردە وردە کەوتنە خۆ ڕووتکردنەوەوە. کوردە لە ژووری نووسـتن هـاتە دەرەوە بەئاسپایی خۆی گەیاندە لای دەرگای هۆڵەکە کە نیوە کراوە بوو. وەک کارەبا بیگرێت لە جێگەی خۆیدا ڕاوەستا. هەتاوەکو چاوپرتانیشی پێ نەکـرا هـەروا بت ئـاسـا دەینوارِی. ویسـتی پڕ بـەدەم بقـیـژێنێ گـەروو زاری دەقێکی ئاسنینی بەسـتبـوو. هەروا لە جێگەی خۆیدا وەسـتـا. وەک ژن و مـێـردێک ڕووت و قـووت کـۆرش بەسـەر فـەرهـادەوەو سەرئەنجـام توانی دەستی بجووڵێنێتەوەو بەهـەردوو دەست سکی گرت و سـەرئـەنجـام بەرەو تـەوالێت کـەوتە ڕێ. پێش ئـەوەی بگاتە تـەوالێت ڕێژکەی ڕشـانەوەی هێڵێکی پێک هێنابـوو... ئەوی لە گەدەیدا بوو هەڵی هێنایەوە. ئاوێکی دایە سـەرو سورەتیدا بڕیاری دا بێدەنگی هەڵبژێرێ تا هـەراو کێشـە. دەیزانی لەو غـەریبسـتـانەدا نە چاری فـەرهـاد دەکاو نەدادیشـی دەگـاتە جێگەی خـۆی گێژ بـوو چۆن سەر لە گـیـربوونەکەی وەدەرکا، چۆن؟ بیرو ئاوەزو عەقڵی نەدەگەیشتە هـەوارگەی ئاسانکاری بەسـەر ژان و دەرد و بۆگـەنی و زۆر و زەوت و درۆشـەوە سـەری بۆ نائومێدی دانەنواندبوویەوە.

١٥٧

کوردە هەر لە جێگەدا بوو، فەرهاد کوپێک چای بەدەستەوە بوو هاتە ژووری نووستنەوە: هەڵناسی بەرچایی بخۆیت؟

– ناساخم.

– چیتە؟ سەرمات بووە؟

– شتێکی وا.

ـ باشە. ئەمن دەڕۆمە دەرەوە، لەگەڵ زەڕنگەرێکدا ڕێک کەوتووم بۆ ئاڵتوونەکانت، نرخێکی باشمان دەدەنێ.

– ئاڵتوونی چی؟

– یانی چی ئاڵتوونی چی؟ مەگەر بڕیار نەبوو بیان فرۆشین.

– تۆ بڕیارت داوە نەک من. تازە ئەو هەموو پووڵ و پارەم بەلاتەوەیە بەس نییەو چاوت بڕیوەتە دوو پارچە زێڕی من؟

– ئەو قسانە یانی چی؟ وا بڕیار نەبوو ئاوا لەگەڵ یەکدا بدوێین. ئەم شێوە قسانەم لا تازەیە.

– نە تازەیە و نەتەڕەماش. هەرکات تۆ کاروباری کارخانەجات و میراتی باوکی ڕەحمەتیت کردە پووڵ و پارە، ئەم دەم یەک ڕۆژە منیش ئەو چەند پارچە زێڕەم دەفرۆشم و دەیکەمە لەپت، باشە؟

– ئەوی لای من کاتی دەوێ و دادگاو چوزانم بەشی شابازی ناتەواو دەبێتە خاوەنی.

- یانی تەواوی کاروباری ڕۆیشتنمان لەسەر نە فرۆشتنی چەند پارچە ئاڵتوونی من ڕاوەستاوە؟

- دەڵێم دەبێ بیانفرۆشین.

- ڕاست دەکەی، بەعەرەقی ناوچاوانت بۆمت کڕیوە بۆیە وا سووری لەسەر فرۆشتنیان.

- دەڵێم دەیانفرۆشی، یانی دەیانفرۆشی.

- گووت خواردووە.

- بەمن دەڵێی گووت خواردووە؟

- بەبابیشت دەڵێم.

کوردە تا ئەو دەمە لەناو جێگەدا ڕاکشابوو فەرهاد پەلاماری دا و چنگی لە زوڵفی گیر کردو بەقژ ڕاکێشان لە نێو جێگە وەدەری هێنا. کوردە بەسەر بێژامەوە گازی لە ڕانی فەرهاد گرت لە زاریدا هەستی بەگەرمی خوێن کرد، فەرهاد هاواری لێ هەستا. کۆرش بەشۆرتەوە هاتە ژوورەوە تا ساتێک هەروا دەینواڕی. فەرهاد قیڕاندی:

- ئەرا وسیایتە ئەی سەلیتە لەلیم دوور خەرەو.

کۆرش کەوتە نێوانەوە. لە دواوە سمت و کەفەڵی کوردەی گرت و بەتەواوی توانایەوە بەرەو خۆی کێشای؛ پای لە زەوی گیر کردبوو لەبەر خۆیەوە دەیوت:

- دوڵ کون کون ئیتر. کوردە ڕانی فەرهادی بەردا کۆرش بەپشتا کەوت و سمت و کەفەڵی کوردەی هەر لە باوشیدا بوو لەسەرخۆ چرپاندییە گوێی کوردەدا:

- ئوخەیش! چە سەفایی.

کوردە توانی لە کۆرش دوورکەوێتەوە:

– بێ شەرەفینە!

کۆرش هەروا تەختی زەوی بوو. هەردوو دەستی کردە سەرینی سەری ڕوو بەفەرهاد:

– ئەی مەرافە ئەرا چەس؟ جەنگ ئێراق و ئێران دیریم وەلی ئەی جەنگی من دوینم، جەنگ بینلمیلەلە.

– لەی جندە بپرس.

– جندە دایکتە ناپیاوی بێ غیرەت! ڕاست دەکەی، جندە نەبام نەدەبوومە هاوڕێی تۆ.

– لە کوێتە جارێک... زۆرت ماوە تا بیبینی.

– دڵنیابە نایەڵم بەو ڕۆژە بگا.

– جوندە خانم! چی دەتوانێ بکا... دەی بانکە تالیب ئاغای باوکت، یا خانمە ناخانمی دایکت.

– جا چ نیازم بەوانە؟ مەگەر لەم وڵاتەدا دەوڵەت نییە؟ یاسا نییە؟ شەرەف نییە؟ ئەگەر ئەوانە نەبوو، ئەو دەم پێت پیشان دەدەم کوردە کێیە؟

– هەڕەشەم لێ دەکەی؟

کۆرش هەروا لە زەوی نووستنەکەدا ڕاکشابوو لەسەرخۆ وتی:

– ژن یەنی، یە. باریکەلا! مادەشیرەها.

– خوێڕی! تۆ هەستە برۆ دەرەوە وەئیلا ڕسواتان دەکەم.

کۆرش هەستایە سەر پا و دوو لەپی بەرانبەر سنگی ڕووتی خۆی ڕوو بەکوردە پان کردەوە:

– من یەکی میوانم و کار وە مەرافەی ئیوەوە نەیرم.

– کارت بێت یا نا ئێوە هەردووکتان یەک قوماشن. ئینجا ڕووی کردە لای فەرهادەوە:

– ئەگەر شاخت دەرهێناوە نەک مسقالێک لەم ئاڵتوونانەت بدەمێ. ئەو پوول و پارانەش کە لاتن دینار بەدیناری لێت دەسێنمەوە.

– فەرهاد قاقا پێکەنی و بەپێکەنینەوە دەستی بۆ لای کوردە درێژ کردەوە:

– ها بیگرە دەی. جرنگ جرنگ ژماردت؟

کوردە بەرەو سەرشۆرگە ڕۆیشت و لەو دیوەوە دەرگای کلۆم کرد. فەرهاد خۆی پۆشتە کردەوە لەگەڵ کۆرش دا ڕۆیشتنە دەرەوە.

نم نم بەفر دای دەدا، شەقامەکان جووڵانەوەی تیادا لەسەرخۆ بووبوو. مانشێتی ڕۆژنامەکان هەواڵی بەدیل گرتنی حەوت هەزار ئەفسەرو سەربازی سوپای ئێراقی ڕادەگەیاند. یەکێک لەناو شەقامدا لە پێش ماشینەکەی. فەرهاددا پای خلیسکاو کەوت. فەرهاد برێکێکی کوتوپڕی کردو کەوتە جنێو دان، دیسان کەوتەوە ڕێ. بێ ئەوەی لا بەلای کۆرشەوە کا:

– ئەی سەڵیتە ئەگەر پیش دەستی نەکەیمن کار وەدەستمانە و دەت. ئیشم دەت، یانی دەت.

– توای بکوشمەی؟

نە نیەتوام. توام پەروەندە سازی ئەڕای بکەم و وەلای دەوڵەتەو گرفتاری کەم. کوشتن گرفتاری هاوە نواوە.

– بیلەی جاری نامەرد. ئەوەل با من کارخۆم وەلیا بکەم ئەو وەخت هەرچە کەیت، بکە.

– وە ئەلی مەگەر بکوشیتەی خۆی تەسلیم نیەکەت کە نیەکەت. من خاس ناسمەی...

– وە تەواو ئیمام! ئەگەر زانیمە تیکەی گورەم گوشم بیە بایەت وەلیا بخەفم، یانی بایەت بخەفم. توو یەکی کومەکم کەیت، نیوەڕو چیمنەو کەمەی یانی کەمەی، تەواوە.

– یەشتا ناتەواوە هەر وەخت کردت ئەو وەخت تەواوە.

– تیکەس ها؟

١٥٨

ناوت؟

– کوردە.

– ناوی باوکت؟

– تالیب.

– کوینەریت؟

– ئێراقی.

– تەمەن؟

– سی ساڵ.

– پلەی زانست؟

– ماجستێری زمانی کوردی.

– کارو کردەوەت؟

– ژنی ماڵ.

– شووت کردووە؟

– بەڵێ.

– دانیشتووی کوێی؟

– ناوی گەڕەک و کووچەکە نازانم. زۆر نییە هاتوومەتە شاری تاران، ئەوانەی منیان هێناوە بۆ ئەیرا باشتری دەزانن.

کوردە لە ناوەڕاستی ژوورێکدا بەسەر کورسیەکەوە چاو بەسراو دانرابوو.

– ئێ کوردە خانم! نەتوت ئیشی باوکت چییە؟

– باوکم؟

– بەڵێ بابت.

– بازرگان.

– چ جۆرە بازرگانێک؟

– بسێن و بفرۆش.

– وەک چی؟

– ئازووقەو خواردەمەنی.

– بۆ کێیە؟

– ئەوی من بزانم بازاڕی تەواوی ئێراق.

ـ زانیاری ئێمە وا ناڵێت. دەڵێت بابت چاوساقێکی گەورەی سوپای ئێراقە. لە ئازووقەوە بیگرە تا چەک و تەقەمەنی، یانی پەیمانکارێکی باوەڕ پێکراوی سوپای ئێراقە.

– بابم چەندین خان و دالانی سەر داپۆشراوی ئازووقەی لە شاری بەغدادا هەیەو ئەوی لێی بکڕێت دەیفرۆشێ، ئەلبەتە بەبریکارە باوەڕ پێکراوەکانی.

– یانی دەتەوێ باوەڕ بەقسەکانت بکەین؟

– نیاز بەدرۆ نییە، تا باوەڕم پێ نەکەن.

– بەم حیسابە باوکت پەیمانکاری سوپا نییە، نا؟

– من لەوەی بێ ئاگام.

- لەوە. بێ ئاگایت؛ خۆ لەخۆت ئاگاداری؟

- بێ شک.

- تۆ بەم مەرجانەوە کە هەتە "خوێندەوار، جوانکیلە کچی کابرایەکی دەوڵەمەندو بنەماڵە" بەئێمە ناڵێیت چۆن شووت بەکابرایەکی نە ناسراوی بێ سەرو پای وەک فەرهاد کردووەو پێی ڕازی بوویت؟

- گەوجی و خامی. عشق وای لێکردم بەم دەردەی بردم...

- بەم شێوە خانم عاشق بووە، نا؟

کوردەی چاو بەسراو لە شەرمدا سەری داخست و لەژێر لێوەوە وتی:

- هەرچی نێو دەنەی.

- ئێمە نێوێکی دیکەی لێ دەنەین. لەوەی دڵنیاین کەسێکی وەک تۆ لە خۆڕا دەشت لەبەر ناداو ناکەوێتە دوای کابرایەکی وەک "فەرهاد" و ناوی عاشق لەخۆی بنا. بۆیە لە باوەڕێکداین باوکت و دەستگای ئیتیلاعاتی سوپای ئێراق ئاگاداری هاتنتە.

- ئاخر ئەمە عەقڵ نایسەلمێنێ ژنێکی نامۆی بێ کەس و غەریب لەم وڵاتەدا داخۆ چیم لە دەست بێ و دەتوانم چی بکەم؟

- جا کێ دەڵێت تەنهای؟

کابرای لێکۆڵەوەر هەستاو چاوی کوردەی کردەوە. بێ ئەوەی هیچی لەدەم وەدەر بێت دووسێ جار بەدەوریدا سووڕی خوارد و ئنجا لە پشتەوە هەردوو دەستی خستە سەر شانی و چرپاندی بەگوێیدا:

- گرفتاری گەورە بۆ خۆت دروست مەکە. ئەوەی دەیزانی بیڵێ.

ئێستا نەیڵێی، سبەی دەیڵێی، یا دووسبەی، جا نەخۆت ئەزیەت کەو... نە ئێمەش ماندوو.

– یانی بەحیسابی ئێوە منیان بۆ "جاسوسی" ناردووە؟

– ئافەرین کچی ژیرو تێگەیشتوو، تازە زانیاری دیکەمان لایە، کاتێک لە کۆلێژدا بووگیت جووڵانەوەو هاتوچۆی سیاسیت ئاشکەراو زۆر بووە... دەستگاگەلی ئەمنیەتی ئێراق چۆن نەیانگرتووی؟ پێوەندێکی بتەویشت لەگەڵ زدی ئیقلاب تاقمی حزبی دیموکراتی ئێراندا هەبووە... ئیتر ئەم زانیارانە لە خۆڕا نین... هەن؟

– بەڵێ لە خۆڕان و هیچی بەسەر هیچەوە نییە...

– ئەی زێڕ چی؟ دەڵێن کە هاتوویتەتە ئەمدیوا زێڕ و موجەوهەراتێکی زۆرت لەگەڵ خۆدا وەک دەستمایە هێناوە... نەتهێناوە؟

– کاتێک لەسەر شەریعەتی خواو پەیامبەر شووم کردە مێردە بەڕەڵاکەم، باوکم لە شاری سولەیمانیدا خانوویەکی بۆ کڕیم و دایکیشم چەندین پارچە زێڕی پێ بەخشیم، پێش ئەوەی بەرەو ئێران بێین مێردەکەم هەم خانووەکەی پێ فرۆشتم هەم زێڕو موجەوهەراتەکانم، نەختێکم مابووەوە پێش ئەوەی بمهێنن بۆ ئەیرا، مێردەکەم ئەوەیشی لێ دزیم، ئێستا ئەو پول و پارەیەم هەمووی لای ئەو مێردە بێ سەرو پایەمە، داواکارم بۆم لێ بسێننەوە، شاییەک لە گیرفانمدا نییە.

– دوو مەرجم هەیە، یەکەم یەک دوو شەوێک لەگەڵما بخەوی... دووهەم نیوەی ئەو پارەشە بۆ من.

– جا تۆ لای خۆت نوێنەری یاساو دەوڵەتی ئیسلامییت، ئەمە داوایە

له ئافـرەتێکی بێ پشت و پەنا دەکـەیت. پارەکـە "OK" بەڵام فکری لێکەرەوە... بۆچی بۆ خۆت خاوەن خێزان و دایک و خوشک نیت؟

– ئەم جـۆرە قسـانە هی ناو کتـاوە. مـانەوەت لە وێسـتگادا خـود بەخـود ناچاری ئەو خـەوتنەت دەکـا نە جـارێک و نە دووان و نە دەش. وەرە ژیرانە لە مەسەلەکە بنوە... با بتوانم یارمەتیت بدەم. نە ئینشائەڵا چەندین مانگ و ڕەنگە ساڵانیش بمێنیتـەوە، بێ ئەوەی کەس پرسیارت لێکاو بێتە لاتەوە.

– مـەرگم لا خـۆشـتـرە تا بـڕۆمـە ئـەو ئاسـتـەوە و ئەوا خـۆم دەدەمـە دەست خواوە. هەزاران ساڵە وتراوە بەزۆر بەحیز نابێت.

– بۆ ئاگـاداریت تـۆمـەتەکـەت گـەلێک گـەورەیە، دڵنیـام زۆری تیـا دەمێنیتەوە.

– هـەرچی خوا بڕیاری دابێ... هەر ئەوەیە منیش خۆم داوەتە دەستی خواوە.

– دیارە گـــەلێک نـائاشـنـای دەورو بەرتـی و نـازانـی دونیـــا بـەدەست کێیە. دەستی بەزەنگ دانا کابرایەک هاتە ژوورەوە:

– ئەمـە ببـە بۆ جـێگـەی خـۆی تا بزانـێت مـەنێک ئارد چەند کولێرەی تیادایە.

تەواوی سـۆراخ سـومـبـەی ئەی مـاڵە تـەواوی گـەریامـە هیـچـی پەیدا نەکـردمـە. چمانـە قـەترەی ئـاوەو چوەتە نـاو زەمـینا. ئیـشـی وەکـویەی خستیە؟

– وە نەزەرم وەناو مـاڵا نەیشـاردیەسـەو وەخارج مـاڵ داینیـایە. وەلی خـۆمـانین هـا. عـەجـەب مـالیـە. وەئەلی حـەیف کـردی ئەو گـوزارشـە گەیاندیتـە دەوڵەت. ئەگەر وەماڵا بوات چە وەدەسـتی ئەهات؟ گاهگاهـی وەزورو ڕەزا تـەرتـیـیی ئەدایمن بـالاخـەرە وەل زنـدەگـیـا ئـەسـازیا، تو هـاویتە فکر تەڵاکانیەو منیش خودی خۆی.

– نە تو نایناسی... وە تەمـام مـەزهـەو وەمالا بیـاسـا کار وەدەسـتمـان ئەداو یا یـەکمـان ئەکـوشت یا بـەرنامـەڕیزی ئەڕامـان دروست ئەکـرد یارو تەحسیلکەردەو فەرە باهوشـە.

– بیلەم با هـوشـە با هـوشـە. ئەگەر یە زەڕە هـوش وەسـەریا بیا حاڵ و ئەحواڵ توی هـەلاجی ئەکرد. لەوانە گوزەشتە یەشتا تام ئەو ڕۆژە هـاوە ژیر زمانم، حەیف دوو مـانگ ئـازگارە هـاوە زندانا.

– فکر نیـەکـەم هـالا هـالاکـە مـەرەخـەسـی کـەن خـراو ئەڕای کـوتامـە. فکر لەلی مەکەرەو بیلـە وەکارمـان بڕەسیم تو شـەوسـو بایـەت حـەرەکـەت کەیت ئەرا کرمـان.

وەمـاشـین یا هـەواپەیما؟ ئـا کرمان فرە دوورە.

- وەهەوا پەیما بچوو. وەل پاشاخانا بارەو ئەوانیش وەماشین ڕەسنتە تاران. پاشاخان ناسی، نا؟

- یەک گلە وەل توا دیمەسەی.

- ئەی سەفەرە شوخی نییە تەواو پولی کە دیرم خستمەسە ناوی. ئەگەر وەسەلامەت بڕەست، پول و پەلای فرەیەک وەدەست تیریم. ڕەفیق یەل ئەیرا هاونە گەرد پاشاخان و هەر جنسەگە گەیشتە تاران، من وەلیا چم تا تەوار مەرز تورکیا.

- بیلەم، سەرم گیژ چت توام یەجرعە بزەنم؛ شعور کەم خونم وسیایەو لە حەرەکەت کەفتیە.

- گریە نەیرت، بچو باڵت هەڵماڵەو تەزریقی کەو تەواو.

- ئەشهەدو ڕاست وتی: ئەوە تەواوە.

١٦٠

شرين ڕەحمان؟

– ئامادە.

– همایۆن ئەمجەدی؟

– ئامادە.

فەرموون بۆ ژووری پشكنین.

شـــرین و فـــەرهاد لـەیەك جـوێ بوونەوە هـەریەكــە بەرەو ژوورێكی گــچكەی پەردەدار. زۆری نـەكـێـشـا هـەردوو هـاتنە دەرەوەو دیـســان یەكدییان گرتەوە. ئاژدانێكی زرتە زەلام كـەوتە پێشیان و لە ساڵۆنێكی سـەر داپۆشراوی گەورەدا لە گۆشـەیەكەوە دانیشـتن. بەسـەر دەسیانەوە ژمــارەیەكی چـوار ژمــارەیی لەســەر نووســرابـوو. هێندەی نەكـێـشــا یاســاوڵێكی ژنـی جل و بەرگ زیندان لە پێــشــەوەو كـورەش لە دواوە هاتنە بەرەوە. كوردە لنگاولنگ دەهاتە ڕێوە. ویستی دانیشێت بەدژوار توانی. شرین بەهاو دەردیەوە:

– چ ڕۆژگارێكە تێی كەوتووی؟

– لە برا بەناموسەكەت بپرسە. بزانە چی بەسەردا هێناو.

– هەرچی بڵێی حەقە و ئەوی جنێوی بدەیتێ كەمەو پڕ پێستیەتی.

كوردە دایە سەر سكیا:

– ئەمــەی دەبینی؟ نازانم توخـمی كـێـیـە؟ وەك لە مـێـژدا پێم وتی

سەرەتا پارێزم دەکرد لە منداڵ بوون، کە زانیم فەرهاد کوڕی ئەوە نییەو بەحیساب نەخۆشە ئیدی حەب و کۆلاژی دژ بەبارداریم توڕ دایە لاوە. تا یەک ڕۆژ پێش گرتنم فەرهاد و کۆرش دەم و دەستمیان بەستەوە وەک چوار میخەکێشان ڕووت و قووتیان کردمەوە بەبەر چاوی فەرهادەوە هاوڕێی لە خۆی حیزترەکەی کە بەچاوی خۆم دی بووم فەرهادی دەگا سوارم بوو، نەک جارێک سێ جاران تا لە هۆشی خۆم چووم لەیراش شمشێری ئیسلام بەردەوامە تا ئێستا زیاتر لە دە جاران بەزۆر سوارم بوون. سەرەتا زۆر کۆشام ئەم بارەی لەبار بوەم هەر چیم کرد نەخراو هەڵنەکەنرا، تا وا گەورە بووە، ئەمە نیشانەی زوڵم و زۆرو زەوتی جەمهوری ئیسلامی و گێلی و گەوجی خۆمە.

شرین دەگریا، همایۆنیش نەرم نەرم چاوی دەسڕی.

کوردە دیسان دای بەسەر سکیا:

– توخمی چ چانەوەرێکە؟ نازانم. توخمی هەرکەس بێت لە ئاغا فەرهادی ئەعزەمی نییە. مەگەر بۆی نەیەمە دەرێ؟ حەوت ڕوحی هەبێت وەدەری دێنم، ئەو منی کوشت.

– ئێمە بێ دەربەست دانەنیشتووین. باوەڕ بکە دەر نییە لێمان نەدابێ هەتاوەکو ڕۆیشتووینەتە لای چەندین وەکیل. بەهەر حاڵ دەستبەردار نەبووین ئاخرین وەکیل بەدڵنیاییەوە وتی:

– بەڵێنتان دەدەمێ وەدەری بهێنم، ئەوە بۆ من ئاسانە.

کوردە قسەکانی بەهمایۆن بڕی:

– باشە لەو ئەمانەتەی لاتانە بیفرۆشن و بیدەنە وەکیل.

– ئاخر تا خۆت نەڵێی ئەوە ناکەین. وەک دەزانی ئێمەش ئەو توانای مادییەمان نەبووە تا پارەی وەکیلی بدەین.

- بەقوربانتـان بم لەم چاڵە مەرگەوە دەرم بهێنن ئیتـر پێمـەوە نەماوە ها.

- دڵنیـابـە ئەوی لە دەســتــمــان بێت، کـۆتـایی ناکــەین بەگــوێرەی وتەکانی ئەو وەکیلە کە بۆ خۆی لە بنەماڵەیەکی ئاخـوندییە، بەزووترین کات ڕزگار دەبێ.

کوردە بەچمکی کراسـە یەک ڕەنگەکەی زیندان چاوی سڕی و پەڵمە گریان:

- ئەوەتەی تووش هـاتووم، بڕیارم داوە گـریان و لاڵکانەوەو نـاڵەو نزا بخەمە لاوە و تا بەئەمرۆ وەک پارچەیەک لە بەرد لە کۆنکریت کوتەبەرد نە گریاوم. ئێستا وا دەمبینی دەگریەم مرۆڤ دەبینم، هاودەرد دەبینم.

جــەرەسـێکی دەنگ گــەورە لە ســاڵۆنەکــەدا بیــســرا بەنیـشــانەی تەواوبوونی کـاتی دیتن. ژنە یاســاوڵ هاتە پێـشـەوەو دەسـتـی کـوردەی گرت و بردییەوە بەهـەمان ڕێگەدا.

بەندە بەوردی تەواوی پەروەندەکەیم خوێندوەتەوە. ئەوی دەردەکەوێ کەسێک ویستوویەتی پەروەندەسازی و ئەو ژنە گرفتار کا. با وەک ناوی مێردەکەی لەسەر ڕاپۆرتەکان وەدی ناکرێت، بۆ من وەک وەکیلێک دەرکەوتووە مێردەکەی لە پشتی ئەو پەروەندەسازیەوەیە. بۆ؟ نازانم. وەک ژنە دەڵێت لە ڕووی عشقەوە شووی بەمێردەکەی کردووە، بۆ نیوانیان بگاتە ئەم پلەو پایە؟ بێگومان هۆی خۆی هەیە، تۆ هیچی لێ دەزانی؟

همایۆن ڕوو بەپارێزەرەکە:

– دەتوانم جگەرە بکێشم...؟

– فەرموو، ئازادی.

تەلیفۆنی بندەستی وەکیل زرنگایەوە. بەقسەکانیدا دەربارەی کوشتنی کابرایەک و بڕیاری دادگا دەدوا. دوکەڵی جگەرە بەڕاسەری همایۆنەوە لەسەرخۆ بەرز دەبوویەوە. وەکیل تەلیفۆنی داخست و وەڵامی دایەوە:

– فەرمووت هیچی لێ دەزانم؟ جارێک دەمەوێ لەوەی دڵنیا بیت جەنابت چەندە پێوەندیت بەدەوڵەتی ئێراقەوە هەیە، ئەویش هەر ئەوەندە. وەک جەنابت ئاگاداری جارەو بار هەواو هەناسەی عیشقی تەواوی کەیل و کێشانەو تەرازوو توورِ دەداتە لاوە. ئەم ژنە کچی پیاوێکی دەوڵەمەندی بنەماڵەیەکی کوردی نیشتەجێ و ناسراوی

کوردی شاری بەغدایە و تەنها کچی باوکیەتی. تاقە کچ و دەوڵەمەند و نازپەروەر هێندە کارو بار بەوردی لەیەک ناداتەوە. مێردەکەشی لە ڕووی وەستاکاری و بەرنامەڕێژییەوە خۆی بەعاشقێکی پەریشان نیشان داوە. لە سەرەتاوە چاوی بڕیوەتە موڵک و دارایی کوردە. زۆرتر تا عشقی کوردە. ئەمە هۆی سەرەکیی ناکۆکی نێوانیان نییە. کە کوردە هەست دەکا مێردەکەی تەواو نییەو کڵاوی کردوەتە سەری و زۆرتر مەیلی بەلای پیاوەیە تا ئافرەت، بەجۆرێک پیاوی هێناوەتە ماڵەوەو بەبەرچاوی ئەوەوە تێکەڵاو بوون، تازە ڕۆڵی ژنی هەبووە نەک پیاو. لەوەش خراوەتر مێردەکەی و لفە نێرەکەی ئەم ژنەیان بەزۆر چوار مێخەکێشاوەو بەبەرچاوی مێردەکەیەوە کابرا سواری بووەو ئەویش تەماشاکەری ئەو دیمەنە بووە...

پارێزەرەکە ڕوو بەهمایۆن:

– ئەوە ساڵێک دەبێت جگەرەم تەرک کردووە. داستانی ژیانی ئەم ئافرەتە بەتەواوی ئاڵۆزی کردووم، هەبە جگەرەیەک.

همایۆن جگەرەی بۆ داگیرساند. وەکیل مژێکی دوور و دریژی لێدا هەروا سەیری دووکەڵی جگەرەکەی دەکرد لەبەرخۆیەوە وتی:

– ئەم ژنە نە بڕیاری بەسەرا دراوە. نە بەڵگەشی لێ گیراوە. دەست بەسەراکێشانی ئەم دوانزە مانگە لە خۆڕا بووە. بەندە کارەکەیم بەئەنجام گەیاندووە، بڕیارە سبەی بەرەڵایان کەن و بیاندەنە دەست منەوە.

– بۆچی پارێزەری خەڵکی دیکەیشی؟

– نەخەیر شتێکە کوردە لە زیندانا کوڕێکی بووە. بۆیە وتم بەرەڵایان دەکەن، چونکە تەنها نییەو ئێستا دووانن.

– کەواتە من و خانم سبەی لەگەڵتا دێین؟

– مەیلی خۆتانە.

همایۆن هەڵسا:

– بەدوعا تا سبەی! لە نووسینگەی پارێزەر وەدەرهات، بەچاکی زانی پیاسە چەند شەقامێک تەی کا. جارەوبار ورد دەبوویەوە لە ڕوخساری مۆن کردووی خەڵکی، یا ئاڵۆزی و پەرپوتی جووڵانەوەو شێوەو شەمایلی هاتوچۆکەرانا. ماندوویی و نیگەرانی و ترس و تۆقیانی شەڕو ئاکامەکانی شەڕ بەزەقی لە ڕوخسارو دیمەنی خەڵکیدا دەبینرا. ئاژیری مەترسی بومباردومان شاری شەڵەقاند. ئیتر هەر خەڵک و ڕای دەکرد بەرەو سەر پەناو گۆشەو بن دیواران. برێک لە ماشینەکانی نێو شەقام لە کەناری شەقامدا ڕاوەستان و برێکی دی تیژترو توندتر بەردەوام بوون لە ڕۆیشتندا. لەبەر تیشکی چرا گچکەلەکانی پێشوو دەچوون بەڕێگەرە؛ شار کوژابوویەوە. همایۆن خۆی دابووە پاڵ تەنگەبەری دوو دیواردا. خەڵک هوکارەی هاتن و چوونی فڕۆکە دوور پەروازەکانی هێزی ئاسمانیی سوپای ئێراقی بووبوون. هەرکات بۆمباردومانی شارە دوورەکانی نێو ئێران کرابا هەزاران جنێو بەدەوڵەتی فەرانسە دەدرا کە ئەو فڕۆکە میراژە دوور فڕانەیان داوەتە ئێراق و بەفەرامێنی خودی "سەدام" خەڵکی سادەو بێ تاوانی دوور لە شەڕی میللەتانی ئێرانی پێ بۆمباردومان دەکاو ئەو دەمانە خەڵک نارەزایی و نفرینی خۆیان بۆ دەسەڵاتی ئێران و ئێراقی دەنارد و پەنجە مۆری شەڕەئەنگێزی هەردوو لایان دەکرد و کە ئەوی بیری لێ نەکەنەوە خەڵکەو وڵاتەو بەرژەوەندی... همایۆن لەبەر خۆیەوە: نایبڕنەوە. مانەوەی هەردوولا بەبەردەوامی ئەم لافاوی

خـوێنەیە. ئاژیری دووهـەمی نەمـانی مـەترسـی بۆمـبـاردومـان دووبارە ئاسـمـانی شـاری دادڕی. هـمـایۆن بەرەو مـاڵەوە بوو. تاران لـەژێر ئاسمـانی ترس و ڕوخسـاری بێزیاوی شەڕدا پەلەقـاژێیەی بێ دەرەتانی دەکرد هـەرچی پـەلی دەکوتا دەستی لـە چمکی ژیان و ئاسوودەگی گیر نەدەکرد. ئەمڕۆی دەدایە دەستی سبەینیـەوە. چاوەڕوان چرکە ژمێری داهـاتـوو لە بیـرو فکری خـەڵکیـدا بـووبـووە ئاین و ڕەسم و ڕەواڵی ڕۆژانە. ڕۆژانـی بێ دەربەسـتی و بێ بـەرنامـەیی شـەڕی نێـوان دوو دەستەی تینووی دەسەلات و فەرمـانڕەوایی بەخەڵکی دەسەلماند شەڕەو شـەڕەکەش لەسـەر حەقەو لەسـەر مافـی ڕەوای ژیانە و ئیـتر هـەردوو لا فوویان بەبۆقی ڕادیۆ و تەلەفزیۆن و میدیاکانا دەکرد و وەعدەی سـەر خەرمانیان بەخەڵکی دەدا.

شـرین و هـمـایۆن لـە کـەناری شـەقـامـدا ڕاوەسـتـابـوون، هـەرچی تەکـسـی دەهـات سـەرو کـەللەی کـەسـی دیکەی تیـا دەبینرا. شـرین ئاوڕێکی لە کاتژمێرەکەی سەر دەستی دایەوە:

– خـەریکە درەنگ دەکـا. دەترسم پیـا ڕانـەگـەین. پێم وا نیـیـە بەو زووانەش بێت. مـەترسـە پیا ڕادەگـەین... تەکسییـەکی خـاڵی ڕاوەسـتـاو سواربوون. شرین هـەروا دەینواڕییە دەرولادا:

– شـەرمم پێ دێت لەگـەڵ فـەرهـادا یەک خـوێنین و لەیـەک دامـێن کـەوتینـەتە خـوارەوە... دایکم پەیوەسـتـە تا مـرد لە ڕەفـتـارو کـرداری نـاڕازی بوو، دەیوت:

– ڕۆڵە! چی بکـەم؟ کورمـە. سـەیر دەکـەی چی بەسـەر ئەو ئافـرەتە بەسـەزمانەدا هێناوە؟ هیچ فلمێکی هیندی ئاوا کارگەردانی نەکراوە.

گەیشتبوونە بەر دەرگای زیندان و لە دەرەوە چاوەڕوان ڕاوەستان. نەرمە بارانێک دای دابوو. شرین چەترەکەی بەڕاسەیەوە هەڵداو بەهمایۆنی وت:

– وەرە ژێریەوە.

زۆری نەکێشا پارێزەر و کوردە لە دەرگای زیندان وەدەرهاتن. کوردە مەلۆتکەیەکی بەباوشەوە بوو. شرین و همایۆن بەرەو ڕوویان ڕۆیشتن. دوای یەکدی ماچکردن پارێزەر ڕوو بەهەمووان:

– بەندە ئەرکی سەرشانی خۆمم ئەنجام داوە، بەوەی خۆشحاڵم ئازادی مرۆڤێکی بێ تاوانم دووبارە بۆ گێڕاوەتەوە. لام وایە ڕۆڵی من لەیرەدا تەواو بووە، بۆیە لە خزمەتتان مەرەخەس دەبم. یەک یەک تەوقەی لەگەڵیانا کرد و ڕوو بەمەلۆتکەکە:

– بچکۆلە! خوا حافیز. لێی داو ڕۆیشت.

همایۆن و کوردە و شرین بەرەو ماڵ بوونەوە. کوردە ڕوخساری هیچ جۆرە هەستێکی تیا نەدەبینرا جار جارێک دەینواڕییە ڕوخساری بێ تاوانی ساواکەی باوشید. نواڕینەکەی هیچی تیا هەست پێ نەدەکرا هەر سێکیان بێدەنگ هەر یەکە بەشتێکەوە تێ دەفکران. کوردە چایەکەی بەردەستی تێ ڕادەدا. هەروا دەینواڕییە ساواکەی باوشیدا:

– زۆرم هەوڵدا لە باری بەم، بۆم نەکراو نەکرا... بڕیارم دا دوای لەدایک بوون بیخنکێنم؛ کە دەم و چاوی بێ تاوانییم دی، هیچم پێ نەکراو گەیشتمە ئەو باوەڕە ئەم گیانلەبەرە لە خودی من بێ تاوانترە جا لەناوبردنی ساوایەکی وا ئەویش لەلایەن منەوە وەک دایک، تاوانێکی وا گەورەیە لە تاوانەکانی فەرهاد گەورەترو خوێناویتر هاتە بەرچاوم. بۆیە نەمتوانی و بڕیارم دا ئەرکی دایکایەتی خۆم ئەنجام

بدەم. ئەمەش مافی ڕەوای ئەم ساوا بێ تاوانەیە. لەمانە گوزەشتە، ئێوە. مەبەستم هەردووکتانە، ئەوی بۆ منتان کردووە براش بۆ برا هەروا دەکا. ئەوی داواکارم کارێک دەستان پێکردووە لەگەڵما بیبەنە سەر.

همایۆن جۆری دانیشتنی گۆڕی:

– بۆچی مەشکوکی کە نەیبەینە سەر؟

– نە، لێم مەگرن. مەبەستم لەوەی نەبووە، بەهیچ جۆر وا تێ نافکریەم. وەک دەزانن پەساپۆرتم هەیە، هەر جۆرێک بووە لەم وڵاتە وەدەرم نێن.

– دەتەوێ بگەڕێیتەوە ئێراق؟

– ئێراق؟ بەچی ڕوویەک؟ دەمەوێ خۆم بگەیەنمە ئەوروپا، ئەگەر بکرێت فەرانسە:

همایۆن تۆزێک تێفکراو نەختێکیش ڕاوەستاو ئینجا وتی:

– پێم وایە بەپەساپۆرتی ئێراقی ڕۆیشتن بۆ ئەوروپا ئەویش لە فرۆکەخانەی میهرئابادەوە گەلێک نائاسایی و نەکراو بێتە چاو.

– ئەی چارە؟

– ڕێکخراوی ئێمە برێک کەس دەناسن وەستاکاری دروست کردنی پەساپۆرت و ڤیزەو ئەو جۆرە کارانەی بەڵام برێک گران تەواو دەبێت.

– هەرچەندە گران بێت قەینا. ئینجا ڕوو بەشرین: ئەو ئەمانەتەم دەدەیتەوە؟

شرین هەڵساو هەمان کیسەی ئەمانەتی خستەوە بەر دەستی کوردە و وتی:

– تەماشای کە. تەنها پارچەیەکی زێڕمان لێ فرۆشت ڕەسیدی

زەڕنگەرەکەشی تیادایە بەچەندمان فرۆشتووە بۆ مافی پارێزەر.

کوردە کیسەی هەڵڕێژایە سەر تەپڵەکی بەر دەستی و دوو ئەنگوشتەرە ئەڵماسەکەی لەگەڵ پسووڵەی سەنەدەکەیدا هەڵگرت و ئاوڕێکی لێ دایەوەو وتەکانی دایکی کەوتەوە بیرو فرمێسک لە چاوانی داچۆڕا.

ئەنگوشتەرە گەورەکە و ڕەسیدەکەی خستە لاوەو بەهمایۆن و شرینی وت:

– ئەو زێڕانە نرخی بازاڕیان ئاشکەرایە. ئەم ئەنگوشتەرە گەلێک بەنرخە، لەگەڵ زێڕەکاندا بیفرۆشن و بیکەنە پارە. ئاماژەی بۆ ئەنگوشتەرەکە کرد:

– تەنها ئەمەیان دێڵمەوە.

همایۆن ئاوڕێکی دی لە زێڕ و ئەنگوشتەری ئەڵماسی دایەوە:

– ئەوە پارەیەکی زۆرە. پێم وا نییە بەئاسانی بتوانی لە گومرکی فڕۆکەخانەی میهربادەوە وەدەری بەیت.

– تۆ بیکە پارە. با بەلای ئێوەوە بێت توانیتان بۆم بنێرن نەتانیش توانی با بەلای ئێوەوە بێت، تا کاتی خۆی.

– دەتوانم بۆت بنێرم، بەڵام لە باتی گەیشتنیدا پووڵ و پارەیەک وەردەگرن.

– هەرچی وەردەگرن بیدە. بۆ خۆت هەرچی بەلاتەوە چاکە. بیکە.

– ئەگەر بتوانم گوزەرنامەی "لوبنان"ت بۆ پێک بهێنم ڕەنگە بێ دەردەسەرتر بێت، عەرەبیش باش دەزانی.

– بەقوربانت بم هەرچی زووتر. باشتر.

کوردە بڕێک لە زێڕەکانی بەخشیوە شرین. نقیمە ئەڵماسەکەی سەر ئەنگوشتەرەکەی پێش ئەوەی بەرەو فرۆکەخانە بەڕێکەوێ قووت دابوو. پووڵ و پارەیەکی کەم و ئەوی لە گومرک داینابوو هەر ئەوەندەی خستبووە نێو ژانتا دەستیەکەیەوە و ڕەسیدی ئەنگوشتەرەکەشی لە نێو ژانتای جلەکانیدا جێ سازی کردبوو. تا لە فرۆکەخانە نزیکتر دەبوویەوە پرتە پرتی دڵ لەناو قەفەسی سنگیدا زۆرتر دەبوو. شرین و همایۆنیش لەگەڵیا هاتبوون بۆ میهرئاباد. لەپڕ همایۆن پرسی:

– خانم ناوت چییە؟ کوردە بێ پەشۆکان وەڵامی دایەوە:

– سەلما عەبدولڕەحمان. همایۆن بەنیشانەی ئافەرین سەری بۆ لەرانەوە. ئەدی تا لە ئێران وەدەر دەچیت لە پەساپۆرتدا ناوت سەلما عەبدولرەحمانە. میهراباد جمەی دەهات لە خەڵکیدا. همایۆن لە چۆنیەتی پەساپۆرت و ڤیزەکە» "سەلما عەبدولڕەحمان" دڵنیابوو. زۆر لە برادەرانی بەو شێوە گەیشتبوونە ئەوروپا. کوردە لە بیریدا سەدان بەرئاورد لە یەکیان دەدا سەرئەنجام کەوتە ئەو بیرەوە کە هەموو کار ڕووبەرایە و نیاز بەنیگەرانی نییە. تەنکە ئارایشتێکی کردبوو جل و بەرگی ئیسلامی پارازتبوو. لە شرین و همایۆن جیابوویەوە بەرەو کۆنترۆڵی بلیت و پشکنین ڕۆیشت و بێ دەردەسەر لەوانە تێپەڕی و مایەوە سەر مۆری وەدەرچوون. کابرای پۆلیسی ناو کونەباجەی مۆرلێدانی گوزەرنامە پەڕەی پەساپۆرتەکەی هەڵدەدایەوە. مۆری هاتنە

ژوورەوی نێـو ئێـرانیش بۆ مـتـمـانەی زۆرتر لێـدرابوو. ئاوڕێکی لە روخسـاوی کـوردەی بەسـەلما بوو دایەوە. کـوردە ئەندازەی تۆقـیـانی چەندین بەرانبـەر بـوو. لەو کـاتەدا منداڵەکـە دای لە گـریان و فـیـزاع کـابرای ئەفسـەر بۆ ئەوەی ئەو گریان و فـیـزاعـەی لێ دوور کـەوێتـەوە. ئازا مۆری وەدەرچوونی نەخشی سەر پەساپۆرتەکەی کردو لە تەلبەنی خاڵی گوزەرنامە ڕۆیشت بەودیوا. کوردە لە خۆشیدا گریانێکی ئارام و بێ دەنگی دەست پێکرد. زۆری نەکـێـشـا ڕۆیشـتـە نێـو ترمـینـاڵی چاوەڕوانی سـواربـوونی فـڕۆکـەوە. لەوێش ڕا دووبـارە کـەوتەوە ژێر پشکنین و تاقی ئەلکترۆنی و سەرئەنجام لە گۆشـەیەکدا لێی دانیشتن و چاوەڕوانی سـوار بـوون. هێندەی نەکـێـشـا لەدوا دەرگـای ترمـیـناڵ گوزەران و بەناو تۆنێلی چوار دەورگیراودا یەکڕاست تا دەمی دەرگای فـڕۆکـەکە پیادە ڕۆیشت و میـواندارەکـە بەبینینی کـارت بۆردەکـەی لەسەر کورسی تەرخان کراودا داینا.

- دەی کوردە: ئەوەندەت نەماوە لەم گۆڕسـتـانە وەدەرچیت. چاوێکی بەرەو ئاسمان بەرز کردەوە:

- بۆ خـۆت ئـاگـاداری بێ تـاوانیـمی. ئایا بـەگـوێی بـاوک و دایک نەکردن سزاواری ئاوا سزایەکە؟ هەرچی بوو سوپاسگوزارتم.

دەرگای فڕۆکـە داخـراو. کەوتەڕێ. زۆری نەکێشاو پاچکەکانی لە زەوی بڕا. بەرەو شاری پاریس.

کـورده توانی بەپێی هەمـان پسـووله له هـەمـان گـۆگـای جـەواهیـر فرۆشیدا ئەڵماسەکەی تۆزێک بەگرانتر بفرۆشێت و ئەو پاره زۆرەشی خسته بانکەوه، سەرجەم ده ڕۆژێک له گەیشتنه پاریسی تێپەڕی بوو، کاتی ئەوه هاتبوو بکەوێتـه بیری تۆڵەسـەندنەوەی خۆیەوه. له مـێژدا ڕێگەو ڕەواڵی چۆن دەست پێکردنی هەڵبژاردبوو بەباشی زانی بەرەو یەکێک له کافه ڕستورانەکانی شەقامی شانزەلیزیه بڕواو لەوێڕا نامەکانی بنووسێت. هوتێلەکەی هێنده له شەقامەکەوه دوور نەبوو. بەعەرەبانەی منداڵەکەیەوه. کەوته ڕێ و له قاوەخانەیەکدا لەنگەری خست و بەناوی "فوکیه" له گۆشەیەکەوه دەستی بەنووسین کرد سەخت بەنووسینەوه خەریک بوو، عەرەبانەکەشی له بندەستابوو لەپڕ منداڵەکەی زیڕەی لێ هەستاو گریانی دەست پێکرد که ڕوانی منداڵێکی تازه پێگرتوو مەمەکەی دەمی منداڵەکەی له دەمی دەرهێناوەو خستوویەته دەمی خۆی. لەو گریان و گلـەگلـەدا ئافرەتێکی چاوێلکه لەچاو هاته پێشەوه. کەنین نەخشی سەر زاری بووبوو... یەشتا مەمەی منداڵەکەی کورده له دەمی منداڵەکەی دیدا بوو دەیمژی کوردەش مەمەی سپێری پێ نەبوو نەشی دەویست مەمەکه له دەمی ئەو منداڵه وەدەر بهێنێت. کەوتبووه ژیر کردنەوەی منداڵەکەی خۆیەوه. ژنه بەڕاسەری کوردەوه ڕاوەستابوو یەشتا بزەو کەنین بەسەر زاریەوه بوو بەفارسی له کوردەی پرسی:

– دیارە کوردی؟

کوردە سەرێکی بۆ لەرزانەوە. ژنە ئاماژەی بۆ منداڵەکەی خۆی کرد. ئەمەش کوردە. دیارە هاوخوێنی کێشاویەتە ئەیراوە. کوردە منداڵەکەی لە ئامێز گرتبوو نەرم نەرم ڕای دەوەشاند. ژنە مەمەی لە دەمی منداڵەکەی دەرهێناو دای بەدەستی کوردەوەو وتی:

– من ناوم یاسەمینە و ئێرانیم و نیوە کوردم.

– دایکت کوردە...؟

– نەخەیر، لوڕم.

– کەواتە لە من کوردتری، هەر نەبێت ئێمەی کورد پێمان وایە. منیش کوردی کوردستانی سەر بەئێراقم. دەستی درێژ کرد و تەوقەی لەگەڵ یاسەمین دا کرد.

یاسەمین گەڕایەوە سەر مێزی خۆی و کوردەش کەوتەوە نووسین. چەندین نامەی نووسی بۆ نووسینگەی ئیمام خومەینی، بۆ سەر کۆماری جومهوری ئیسلامی بۆ وەزیری داد، بۆ دادیاری گشتی وڵات بۆ پەرلەمانی ئێران. بۆ شرین لە تەواوی ئەو نامانەدا بەوردی چۆنیەتی کوشتنی "سەبری و شەهبازی" تیا کردبوو، هەروەها بەشداربوونی فەرهاد و کۆرش لە باندو دەستەی قاچاخچیەتی هیرۆئین بەشێوەی نێودەوڵەتی تا ڕادەیەکیش چۆنیەتی ژیانی تایبەتی نێوان فەرهاد و کۆرش و لە نامەکەی شریندا ئاماژەی بۆ ئەنگوشتەرەکەی دایکی کرد کە لە پەنجەی کۆرشدایە و فەرهادیش بەوەی دەزانی.

چوار مانگ تێپەڕیبوو بەسەر گرتنی فەرهاد و کۆرش، چوار مانگ

لێکۆڵینەوەو دادگـا . ســەرئەنجــام دادگـا بـڕیاری خــۆی دا . تەواوی بەڵگەکـان لەبەر دەســتی دادگـادا ڕوو کـرابوو. دان پیـانانی خــودی تاوانبـاران، ئەندازەیەکی زۆری هیـرۆئـین لە مـاڵـی فـەرهاددا گـیـرابوو لەگـەڵ ژمـارەیەکی زۆری قـاچاخـچی نێـودەوڵەتی لەیـەک ڕۆژدا لەیەک سەعاتدا فەرهادو کۆرش لە زیندانی قەسردا لە سێدارەدران.

تەواو

ئەمشەو بەرەبەیانی ١٥-١٢-٢٠٠٥ دوای پێنج ساڵ ژیان لەگەڵ قارەمانەکانی ئەم ڕۆمانەدا ژیانێکی تێکەڵاوی شەو و ڕۆژی وا بەرەو لەیەک دابڕان دەڕۆین. خۆشحاڵم و غەمگین! خۆشحاڵم کە زەحمەتێکی گەلێک زۆرم کێشاوەو تەواو بوو. غەمگینم ئیتر لەو کەسایەتییانە دادەبڕێم و دووردەکەومەوە. ژیانیش هەروایە. سەرەتاو پایانێکی هەیە. ئومێدەوارم ڕۆمانی "دەربار" توانیبێتی کتاوخانەی کوردی دەوڵەمەند کردبێت. ئومێدەوارم!

٢٠٠٥/١٢/١٥
بەرەبەیانی ڕۆژی هەڵبژاردنی
ئەندامانی پەرلەمانی ئێراق
خوسرەو جاف
هەولێر

فەرهەنگۆک

قفە: بەلەمێکی گەورەیە لە نێوان ڕوباردا دادەمەزرێت و لەمسەر و لەوسەری ڕوبارەوە ڕادەکێشرێت و شتی پێ دەپەڕێننەوە.

پابەرجا: دامەزراندن "نەسب".

ئوردوگا: خەیمەگا.

بازوو: قۆڵ.

فەرمانبەردار: مەئموور.

جیبی ڕووسی: جۆرێکە لە جیب بۆ سوپای ئێراقی هێنراوە.

پیر: پێشەوا، گەورە پیاوی ئاینی.

ژاوەژاو: هەرا.

ئەمن: دەستگای داپڵۆسێنەری سەدام حوسەینە.

ڕۆسمان: جۆرێکە لە جگەرە.

مەعشوقەکانی خەیام و حافز: بڕێک تابلۆی هونەری ""میناتور""ی ئافرەتەکان چاوو ئەبرۆ پەیوەست و زڵف شۆڕ و قەد و قامەت درێژ و کەمەر باریک.

بەگلاس: ئەمڕۆیانە پەروەردە بوو.

ئەبوغورەیب: بەناوبانگترین زیندانی سەردەمی سەدام و ئێستاش.

مەعاش: مووچە، ڕاتب.

عەریزە: پێشنیاز.

تافتەی زەڕبافتە: بە شتێکی نایاب دەوترێت.

خان خانی: بێ یاسایی، زۆرەملی.

ناوخۆ: داخلیە.

خلە: مەحموود.

بلە: ئیبراهیم.

ڕێنما: موشرف، چاودێر.

یەدەک: ئحتیات.

سیرموزە: زەردەواڵەی گەورە.

نک نائومێد: لە نائومێدی زۆرتر.

میکرۆسکۆب: دەستگای شت گەورە کردنەوە.

کونکور: تاقیکردنەوەی تێکڕایی بۆ زانکۆکانی ئێران.

بەراورد: هەڵسەنگاندن.

تیسفون: پایتەختی دەسەڵاتی ساسانی.

ساسانی: ئیمپراتۆریەتی ئێران لە لایەن ئیسلام و عەرەبەوە هەروژراو ئێران داگیرکرا.

یە وەزعە: ئەمە وەزعە.

دێرین: کۆن.

وەی: لەم.

چە کردی؟: چیت کردووە؟

وەوەجهـ ئەحسەن: بە شێوەیەکی باش.

دیرم: هەمە.

مەنیتە: ماوەتەوە.

نەیرم: نیمە.

لە نەزەر ڕوحی: لە بارودۆخی سایکلۆژییەوە.

مەسخەرەس: گاڵتەیە.

سنە خاپور وت؟: بۆچی شاری سنە دەهورووژێت؟

کاورا: کابرا.

ئامێختە: تێکەڵاو.

بایتەو: بگەڕێتەوە.

دەردەسەر: گرفتاری.

چیمن: دەڕۆین.

وەلتا: لەگەڵتا.

نەبایەت: نەدەبوو.

مەعروفیەت: ناسراو.

بام: بێم.

زات: جورئەت.

کاریەلە: کارەکان.

ترسم: دەترسم.

نێڕەسن: ناگەن.

توار: باڵندەی تۆقیاو و بەرزەفڕ.

موفت: بەلاش.

مەردانەگی: پیاوەتی، ئازایەتی.

بنوڕ... بنوڕ: سەیر.. سەیر.

چە دیرین: چیمان هەیە؟

چرا نەوتی: بۆچی نەبوو

ورسی: برسی

تەوحم: حەزم

فرەیە: زۆرە؟

خایەو ڕوین: هێلکەو ڕۆن.

ڕەسمە: دەگەمە.

بچیمن: بڕۆین.

ئەورە: ئەوێ.

وەدەم عیشاوە: دەمەو ئێوارە.

دەنگ دەستم: دەنگی دەستم.

ئەڕام وتیە: پێی وتووم.

شەمسی تەبریزی: کەڵە شاعیری ئەدەبیاتی فارسی و دەستەگێڕەی وژدانی مەولانا مەولەوی لە سوکرەکانیا.

باڵامبو: چیایەکە لە نزیک هەڵەبجەوە

هەرچی و پەرچی: سەرسەری، بێسەروپا

ڕیتمدار: مەوزوون: سەرسەری

شێخ عەلی خانی زەنگەنە: گەورە پیاوێکی ئوستانی کرماشان بوو.

عەلی ئەکبەر خانی زەنگەنە: گەورە ناودارێکی کوردی کرماشان بوو.

ئەرزش: قیمەت.

پەشیز: پول و پارەیەکی زۆر کەمی بێقیمەت.

بێستوون: چیای سەر بە ئاسمان کێشاوی نزیکی شاری کرماشان و هەوارگەی "فەرهاد"ی کێوکەن.

شەودیز: ئەسپە ئەفسانەیەکەی خوسرەوی پەروێز.

سەیلات: جۆرێکە لە شرینی لە خورما دروست دەکرێت.

زاورەتەرەک: ترساو، تۆقیاو.

وەک مەردوم: وەکو خەڵکی.

ناسنەی: نایناسن.

بیشمەرات: بۆت بڵێم.

کەسی چوو: کەسێکی وەک.

دیریمن: هەمانە.

بڕەسیم: بگەین.

سازنم: دروستی دەکەم.

خەریول: دەوڵەمەند، پارەو پوول زۆر.

دەرموقابیل: لە بەرانبەردا.

کوشیەت: دەکوژرێت.

نفلەشدە: لەناوچوون.

بێسەروپا: سەرسەری و هەرچی و پەرچی.

کۆمەک: یارمەتی.

وەڵگەرد: خوێڕی.

بێئاس و پاس: هەژار و نەدار.

دووچەرخە: پایسکڵ.

بگوزەریم: لێیگەڕێ.

پایان: تەواو.

بەچە ئادەم: وەک کوڕی باش.

زرانی: چۆک.

کەفەڵ: دوای ژن و پیاو. بۆ ئەسپ و ماینیش دەوترێت.

لەندەهوڕ: زل زەلام، نێرە حەیتە.

هەتیوچە: سورتک.

ئەمیرە چرچەی موکریان: پیاوێکی گەورەی سەردەمی قاجاڕیە بووە لە موکریان.

داودخانی کەلهوڕ: گەورە ناودارێکی ناوچەی کرماشانە.

کۆما: لە هۆش چوون.

وسیایە: وەستاوە.

ڕوخسەت: ئیجازە، مۆڵەت.

شنەفتم: بیستم.

بەهرە: قانزاج، سوود.

نوکەرتم: خزمەتکارتم، پێش خزمەتم.

قۆنەرەی بە کری: جۆرێک بوو لە پێڵاو جیرەی دەهات. شیریان لێدەدا بۆ ئەوەی جیرەکەی زۆرتر بێت ئەو کاتانە جیرە باو بوو.

دەلە: ئەوەی قاوەی عارەوی تیا دەگێڕن.

سیسی: جۆرێکە لە پێوانەی یەک جار ڕیز و وردیلانەی ئاو و سەوائیل.

ماوخیزم: ئەوانەی لەزەت لە ئازاری خۆ دەبین.

سوپەر مۆدرێن: گەلێک تازە بابەت

بالاتەنە: لە ناوک بەرەو ژوور.

گوزەرنامە: پەساپۆرت.

ڤیزە: رویداد.

نەیرت: نییەتی.

چنین کەس: ئاوا کەسێک.

ئیشتیبا: هەڵە.

وەیرانەس: لەیراوە.

ئیجور: ئاوەها.

بڕوبەرگەرد: ئەملاولا.

سەهل ئەنگاری: بێدەربەستی.

بەس مەعرەکەس: کڵاوی با بردوو.

گوش: گوێ.

تەشنە: تینوو.

شلوخ: قەرەباڵخ.

فەدایی: ڕێکخراوێکی چەپگەرای ئێرانییە.

چە وتمە؟: چیم وتووە؟

خەرتوخەر: بەلەبەشوو، هەرکەس بۆ خۆی.

گلێم: بەڕە، جۆرێکە لە مافوور.

عەروسی: ژن هێنان، شایی.

گرفتە: کپ، ماتەم زەدە، غەمگین.

بیلاخەرە: سەرئەنجام.

میرزانووس: ئەوانەی سەوادیان هەیە.

غودەی سەرەتانی: هەڵئاوساوی لە ئاکامی نەخۆشییەوە.

دەس وەردار: لێنەگەڕاندن.

کاخ: کۆشک.

شەوسو: سبەی.

ئەلەم شەنگە: هەراو بەزم، مەرافە.

مەخفیانە: بە دزییەوە، بە ئەسپایی.

قیرات: ئەندازەیەکە بۆ ئەڵماس و بەردە نایابەکان دەوترێت.

یەک نەواختی: هەروا بوون و یەک سەلەفی.
تەتەر: نامەڕەسان.
ئەنجامی وەزیفە: ئیجباری، سەربازیکردن.
ئارتش: سوپا، جەیش.
موشەک: ساروخ.
ویرد: دوعا.
سلولی مێشک: زەرەیەک لە مێشک.
ئۆپۆزسیۆن: موعارەزە.
شیر داو داپیردا: ئەوەی کە ناکرێت و ناوترێت وەک ئەوە وایە پیرەژن بێشیر.
بەسیج: هێزێکی میللی ئێرانە.
تیپی کۆچەری: هێزێکی میکانزمەی کۆمەکی حەرەس جەمهوری سەردەمی سەدام بو لە هەرکوێ شەڕی قورس بایە دەیان نارد.
مارش: مۆسیقای سەربازی
ژنەتیک: ئەندازەیە بۆ بەرئاوردی ڕەگەز.
فرانگشتاین: وا باوە.
جموجور: ڕێکوپێک.
لەیرانە: ئالەیرە.
نەوبەر: نەوبەرە.
داخورماو: هەروژاو.
پلکان: قاڵدرمە.
چوارڕیانی حەسەن ئاباد: یەکێکە لە چوارڕیانە بەناوبانگەکانی نێو شاری تاران.
بێخودە: بێسوودە.
ئەلەم شەنگە: هەراوقیژە.
نایاب: دەگمەن.
ئیبلیس: شەیتان.
ئەار وسیایتە؟: بۆچی وەستاوی؟

دایەنە پیم: داویانە پێم.

وەقەوڵ: بەقسەی.

لامەسەو: بێ دین، بێویژدان.

ناقولا: فێڵباز.

نفلەکەی: بیکوژی.

سادە: ئاسان و سەهل.

وەی سەبەبە: بەم هۆیە.

منیتەو: دەمێنێتەوە.

حیرفەیی: کارامە، پسپۆڕ.

موشکیل: گرفتاری، گرێ.

داڵک: دایک.

ئوتاق: ژوور.

موازب: هوشیار.

ژنیەل: ژنان.

ئاخروئۆخر: سەرەتای پایان.

تەلا: ئاڵتوون، زێڕ.

لوخت: ڕووت.

مادەرزاد: وەک ئەوەی لەدایک بووە.

خەلاف کردە؟: درۆم کردووە؟

وەلی: بەڵام.

خەربازی: حەماقەت، گەوجی.

دەرنەیار: دەرمەهێنە.

نەڕەست: نەگەیە.

کەفت: دەکەوێ.

توامەی: دەمەوێ.

عەجەب کەمەڵی دیرت: وەی چ دوایەکی هەیە.

جوممەی دەهات: قەرەباڵخی زۆر.
سەندەلی: کورسی.
دلهورە: ترسان، دڵەکوتە.
کۆسرە: ئەو ئامێرەی ئاسن و بەردی پێ دەبڕن.
دەبیرستان: پاش ناوەندی.
کاکی بە کاکی: بێ بن و بێخ.
کوچک: بچووک.
ئاژیر: شاور.
کیلۆن: نێرومێی دەرگا.
کەمە قەرەوێڵە: لێواری سەریری خەو.
مەزەجات: کۆی مەزە.
بامە کومەک؟: بێمە یارمەتیەوە؟
ئەرا وسیایتە؟: بۆچی ڕاوەستاوی؟
خەمەی: دەیخەم.
سەلیتە: بێحەیا.
خزمەتگوزار: بە خزمەت.
سەردەمی ئەمەویان: زنجیرەی دەسەڵاتی ئەمەوییەکان لە دوای خولەفای ڕاشدییەوە دامەزراو لەلایەن عەباسیەکانەوە ڕێچەڵەک وەدەرهاتن.
ساوما: دەستگای ئاسایشی ئێران.
خانەخراب: ماڵ وێران.
لەلیم: لێم.
دولکون: دەبەریدە.
چە سەفایی: چەند خۆشە.
مەرافە: شەڕ، هەرا.
ئەرا چەس: بۆ چییە.
بەینولمیلەلە: نێودەوڵەتییە.

جندە: قەحپە.

یەنی یە: یەعنی ئەمە.

مادەشیرە: دەڵەشیرە.

توای بکوشمەی؟: دەتەوێ بیکوژم؟

تیکە: پارچە.

گوشم: گوێچکە، گوێ.

کەمەی: دەیکەم.

تیکەس ها: ماڵە ها، شتە شت.

شاییەک: پارەیەکی کەم و بێ نرخ.

سوراخ: کون و قوژبن.

زەمینا: زەویدا.

تەرتیبی ئەدایمن: دەیکەن.

تەحسیلکەردە: خوێندەوار.

ئەرای کوتامە: بۆیم دروست کردووە.

پاشاخان: ناوی قاچاخچییەکی ئەفغانییە.

یەک گلە: یەک جار.

دیمەسەی: دیومە.

پول و پەڵا: پارەومارە.

جنسەکە: ماڵی قاچاخ.

یە جورعە: ئەندازەیە بۆ هیرۆئین لە ڕەگ دان.

بزەنم: لێیدەین.

ئاژدان: ئینزبات، یاساوڵ.

وەکیل: پارێزەر، محامی.

لفەنیرەکەی: هەتیوبازی.

مەتولکە: منداڵی ساوا.

کۆنترۆڵ: چاودێری.